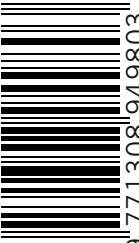

serbest

MIMAR

09:40)	Ashgabat	T5 898	
09:40)	Yekaterinburg	TK 1912	
09:50)	Tyumen	5N 118	
09:55)	Surgut	UT 110	La
10:00)	Khanty-Mansiysk	UT 445	Boa
10:00)	Anadyr	UN 324	Boar
10:00)	Ashgabat	TK 113	Board
10:00)	Almaty	TK 1988	Boarding
10:00)	Almaty	KL 4902	Gate 204
10:20)	Tyumen	FV 2081	Gate 222 - L
10:50)	Anadyr	XF 4065	Gate 209
11:25)	Khanty-Mansiysk	U6 012	Gate 201
12:30)	Kazan	TK 1553	Gate 213 - Delay
12:30)	Perm	UT 644	Wait in Lounge
13:30)	Moscow - Domodedovo	OK 502	Wait in Lounge
13:30)	Almaty	LH 1004	Wait in Lounge
13:30)	Yekaterinburg	SU 227	Wait in Lounge
13:30)	Yekaterinburg - Sheremetyevo	AF 447	Cancelled
13:30)		U9 802	Wait in Lounge
13:30)		5N 112	Delayed 15 min.
13:30)		KC 1104	Wait in Lounge
13:30)			Cancelled
13:30)			Wait in Lounge

ISSN 1308-9498

9 771308 949803

TEMUZ | 2009 | 03

6 TL

Dış Mekanın Kurguladığı Bir Yapı - Kayırtıya Özgü Bir Dokunuş | Türk Mimarlık Dergisi - Dış Mekanın Kurguladığı Bir Yapı - Kayırtıya Özgü Bir Dokunuş | Türk Mimarlık Dergisi - Dış Mekanın Kurguladığı Bir Yapı - Kayırtıya Özgü Bir Dokunuş

Mekanlar bizim KURGU muz...

Konferans Salonları, Akustik Lambri
ve Akustik Tavan Uygulamaları

Temiz Oda, Camlı Bölme ve
Tavan Sistemleri

Ahşap Dış Cephe ve Dış Zemin
Kaplamları

Ahşap Bölme Sistemleri

KURGU ENDÜSTRİYEL ÜRÜNLER VE MOBİLYA PAZARLAMA TİC. ve LTD. ŞTİ.

Turan Güneş Bulvarı 4. Cad. No: 87 Yıldız - Çankaya / Ankara **Tel:** (312) 440 58 70 **Faks:** (312) 440 07 75

FABRİKA: Kavaklı Mahallesi, Aydıncık yolu, Kavaklar Mevkii, Karapürçek-Altındağ / Ankara **Tel:** (0312) 399 12 13 **Faks:** (0312) 399 10 09
<http://www.kurgu.com.tr> * e-posta: kurgu@kurgu.com.tr

“Tasarımlarınızda özgürlük ve özgünlük”

Mayıs

BARRISOL®
PVC Gergi Tavan Sistemleri

MAYIS YAPI İÇ ve DIŞ TİCARET LİMİTED ŞİRKETİ

Adres: Çetin Emeç Bulvarı 4. Cad 72. Sk. No: 9/1 A.Öveçler - ANKARA T: 0312 473 33 80 (Pbx) F: 0312 473 33 81

www.mayisyapi.com - mayis@mayisyapi.com

NİSAN 2009 03

04 **masa üstü**12 **iyi şeyler**18 **teelif hakları**

Tandoğan Öğrenci Yurdu, Emlak Bankası Kızılay Şubesi
Yurdanur Sepkin
Şerife Meriç

24 **güncel**28 **YENİ**

Dış Mekanın Kurguladığı Bir Yapı: Mersin Atatürk Parkı Kültür ve Kongre Merkezi
Kayseri'ye Özenli Bir Dokunuş: Kadir Has Şehir Stadyumu

44 **GÜNDEM**

Türk Mimarların 'Dışa Dönme' Serüvenleri: Mimarlığın Yurtdışı Seyri
Abdi Güzer,
Aytek İtez
Enis Öncüoğlu
İzzet Fikirlier
Nesrin Yatman
Sinan Erbuğ
Mete Öz
Adnan Aksu
Mehmet Soylu
Kuzey ve Orta Asya Ülkelerinde Proje Süreci, Mete Öz
İngiltere'de Proje Süreçleri, Ceyhun Baskın
Ekinci'nin Libya Çalışmaları
Bozkurt Gürsoytrak'ın Yurt Dışı Çalışmaları
Bir Binanın Öyküsü: Anadry Kültür Merkezi , İ. Kerem Erginoğlu, Hasan C. Çalışlar
Kayserilioglu'nun Dubai Çalışmaları
Zaha Hadid Bürosundan Deneyimler, Ceyhun Baskın

79 **YARIŞMA**

TOKİ'de Değişimin Başlangıcı mı?: Toplu Konut Nihayet Tasarıma Konu Oldu
Hasan Özbay
Ödül Töreninden Notlar
Kolokyumdan Notlar
Kolokyum Notları
Haluk Karabel ile Söyleşi

108 **ORADAYDIK**

Bir Kentsel Gelişim Deneyiminden Notlar: Dubai 2009
İlhan Kural, Nerkiş Kural

118 **özetler**

(İngilizce, Rusça ve Arapça) . Summary . Содержание . خلاصة

İSTANBUL SMD

Miralay Şefik Bey Sokak 13/2 Gümüşsuyu
34015 İstanbul
+90 212 2924380 (tel)
+90 212 2924382 (faks)
www.ismd.org.tr

TÜRK SMD

Çobanyıldızı Sokak 5-A/3 Çankaya
06680 Ankara
+90 312 4686638 (tel)
+90 312 4277520 (faks)
www.tsmd.org.tr

İZMİR SMD

Cumhuriyet Bulvarı 2. Kordon 209/4 Alsancak
35220 İzmir
+90 232 4631630 (tel)
+90 232 4631057 (faks)
www.izmir-smd.org.tr

Yazılarda ifade edilen görüşler yazarlarına aittir.

Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Reklamlar, reklamı veren firmanın sorumluluğundadır ve serbestMİMAR reklamlarda verilen bilgilerden sorumlu tutulamaz.

serbestMİMAR
İki Ayda Bir Yayınlanır

Sahibi
Şükrü Ünal
TSMD Başkanı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Mehmet Soylu

Yayın Koordinatörü
Aslı Özbay

Yayın Kurulu
Abdi Güzer . Aslı Özbay . Cüneyt Kurtay
Evren Başbuğ . Gül Güven . Günceri Irmak
Hasan Özbay . Hayri Anamurluoğlu . Hilmi Güner
Hüseyin Kahvecioğlu . İlhan Kesmez . Kaan Özer
Kadri Atabaş . Kerem Erginoğlu
Mehmet Kütükçüoğlu . Mehmet Soylu
Mürşit Günday . Orçun Ersan . Tülin Hadi
Vedat Tokyay

Yürütme Kurulu
Aslı Özbay . Gül Güven . Hasan Özbay
Hayri Anamurluoğlu . Kadri Atabaş
Mehmet Soylu . Orçun Ersan

Yayın Sekreterliği
Burcu Terakye . Serap Dalmış

Kapak
Evren Başbuğ

Grafik Uygulama
Burhan Dramagil (Remark)

Katkıda Bulunanlar
Noushin Rashedi . Marina Esenalieva

İletişim
Çobanyıldızı Sokak 5-A/3 Çankaya 06680 Ankara
+90 312 4686638 (tel)
+90 312 4277520 (faks)
www.serbestmimar.com
info@serbestmimar.com

Abone, Reklam ve Dağıtım

anba
ANBA Anadolu Basın Ajansı
Bülten Sokak 21/3 Kavaklıdere 06550 Ankara
+90 312 4675381 (tel)
+90 312 4675383 (faks)
ankara@anba.com.tr

Reklam Koordinatörü
Bülent Çeşmecioğlu
b.cesmecioğlu@anba.com.tr

Teknik Hazırlık ve Baskı
Remark İletişim ve Tanıtım Hizmetleri
Kuleli Sokak 57/4 Gaziosmanpaşa 06700 Ankara
+90 312 4362728 (tel)
+90 312 4362700 (faks)
remark@remarkreklam.com

SMD Üyelerine Ücretsiz Gönderilir
Fiyatı 6 TL . Abonelik 30 TL

İstanbul SMD, 2007 yılından buyana uğraşmakta olduğu AB projesi FOLIA'yı sonuçlandırmak üzere. Bileşenleri, 13 bölümlük bir mimarlık belgeseli, aynı konulu bir web sitesi ve karşılıklı konferanslar olarak özetlenebilecek projenin temel hedefi, mekan kalitesinin insan (ve toplum) hayatında yaratabileceği olumlu etkilerin ne olacağına dair bir farkındalık yaratmak. 'Mimar olmayanlar'ı hedef kitle olarak belirleyen ve NTV'de 15 ağustostan sonra yayınlanmaya başlanacak olan FOLIA-mimarlık belgeseli hakkında özet bir bilgiyi sayfalarımız arasında ve web sitesinden bulabilirsiniz. www.folia.org.tr

Bu proje için katkılarına başvurulmuş birçok kişi ve kurum arasında, Barcelona'nın Belediye Başkanlığı da dahil, ülkesinde önemli görevler üstlenmiş, bugünün yeni İspanya Büyükelçisi Sayın Juan Clos da var. Barcelona'daki başarılı kamusal alanların öyküleri ve çekimleri konusunda değerli tavsiyelerini aldığımız Sayın Clos'la yaptığımız görüşmede, bilen bir göz olarak söylediği ilk şey şuydu: "... Bence sizin (Türkiye'nin) mimarlığa dair bir sorunuz yok. Ama kentleşmeye dair ciddi problemlerin var. Kamusal alan kavramı konusunda yapılması gereken çok işiniz olduğu görünüyor." Clos ve ekibinin aktardığı deneyimler, biz Türk mimarların yıllardır özlemine çektiği sağlıklı bir meslek pratiği sisteminin, hele bir de kaliteli yöneticiler tarafından uygulanırsa, ne denli köklü ve başarılı sonuçlar doğurabileceğini Barcelona ile kanıtıyor. 'Tasarlanmış' kentlerde ve doğru kurgulanmış denetim mekanizmaları sayesinde nitelikli mekanlar oluşturmak mümkün hale geliyor. Yurtdışında uygulama deneyimi olan birçok meslekdaşımız, çalıştıkları ülkelerde -Türkiye'dekinin aksine- mimarların yapılı çevrede ne denli önemli başrol oyuncularını olduklarını aktarıyorlar. Mimar olmanın keyfine oralardaki çalışmalarla vardıklarını vurguluyorlar. Bu sayımızın geniş bir bölümü, Türk mimarların yurtdışı deneyimlerine odaklanıyor.

Tasarlanmış nitelikli yaşam çevreleri oluşturma konusunda kötü bir karneye sahip olan TOKİ'nin bu çizgisini değiştireceğine ilişkin ümit veren konut yarışması ise diğer ağırlıklı konumuz. Meslek odamızın tavrından farklı olarak TSMD'nin desteklediği ve sürecine katkı koyduğu bu önemli yarışmanın uygulamaya da yansımaları dileğimize.

Saygılarımızla,

Aslı Özbay

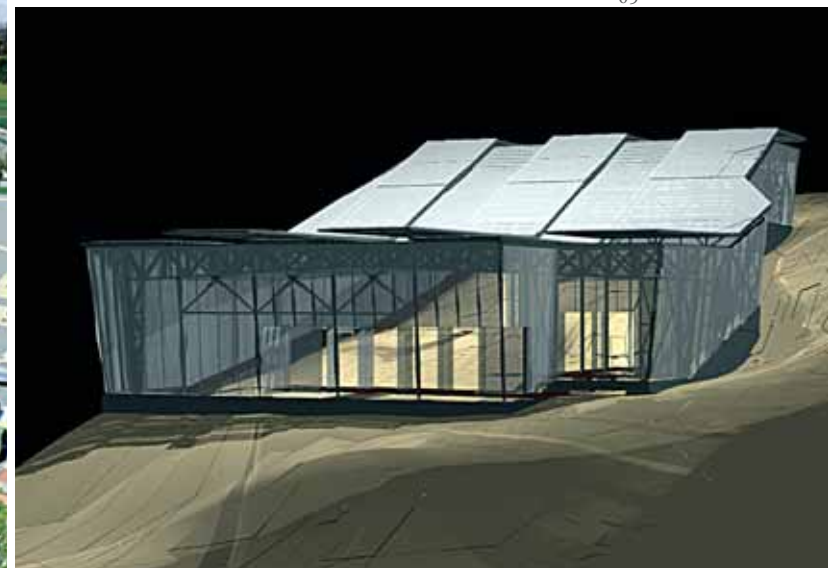
Düzeltilme

Dergimizin, Nisan 2009/02 sayısında, (sf: 64-79) "Kayseri İç-Kalesinin Kültür ve Sanat Ortamına Dönüştürülmesi" Mimari Proje yarışması ile ilgili yapılan "Yuvarlak Masa Toplantısı" katılımcılarından Jüri Başkanı Sevgi Lökçe'ye ait konuşma metinleri, teknik bir hata sonucu, kendisinin düzeltilmiş olduğu metinler yerine denetim ve son kontrolleri yapılmamış konuşma metinleri yer almıştır. Bu yanlışlıktan dolayı özür dileriz.

Düzeltilmiş metinlerin yer aldığı Yuvarlak Masa Toplantısı'nın tam metni, www.tsmd.org.tr adresinde yayınlanacaktır.

01

05

04

03

02

MERKEZ ÜSSÜ ANKARA

Ahmet Yertutan / Süleyman Albayrak

Ankara'nın Kazan ilçesinde, 45 nakliye firmasının biraraya gelerek yatırımını üstlendiği bir ofis+depolama üssü yapılacak. Projenin temel sorunu, kentin her yerine dağılmış olan ve çoğu apartman katı ofislerde, yetersiz mekan koşullarında hizmet vermeye çalışan sektörün ihtiyaçlarına yanıt vermek. Yatırımcıların amacı, ulusal ve uluslararası alanda çalışan ve lojistik, gümrük müşavirliği, ithalat, ihracat, ambalajlama, dağıtım vb hizmetler veren kamu ve özel sektör kuruluşlarını çatısı altında toplayan; işlevlerin gereğine modern mekan koşulları ve kaliteleriyle cevap verebilecek bir "merkez üssü" oluşturmak. Bu niyeti projelendirmek üzere, yarışma başarıları ve en son Esenboğa Havaalanı projeleri ile tanıdığımız ESSA ekibinin 2 üyesi, Ahmet Yertutan ve Süleyman Bayrak görev almışlar. Toplam 700.000 m2 alan üzerine inşa edilecek yapının projeleri 2008'de tamamlanmış.

01 Ankara Lojistik Üssü – Kazan, Ankara

Proje Müellifi: ESSA Proje
Tasarım Ekibi: Süleyman Bayrak,
Ahmet Yertutan, Nazan Cengiz Çavuş,
Evren Barış Özbek, Meral Kar, Gözdenur Demir,
Neslihan Dağdeviren
Statik: M. Selim İtez, Mesut Demirel
Mekanik: Melih Özoner
Elektrik: Kemal Aykaç
Altyapı: Koray Güneri
Peyzaj: Habibe Aduş Yılmaz
Zemin etüt: Mehmet Saygı
İşveren: Roder Lojistik
İşin Büyüklüğü: 105.000 m2 depolama yapıları
(7 yapı halinde)
10.400 m2 servis bakım yapıları (2 yapı halinde)
40.000 m2 ofis yapıları (3 yapı halinde)
9.500 m2 sosyal tesis yapıları (8 yapı halinde)
440.000 m2 park, yol, peyzaj vb çevre düzenleme-
si ile 540.000 m2 alanın
altyapı projeleri.
Yatırım Maliyeti: 109.000.000,00 TL (1. Etap)

ÖDÜLLÜ BİR KAMU

YAPISI DAHA

Orhan Ersan / Deniz Dokgöz
Ferhat Hacılibeyoğlu

2008 Baharında sonuçlanan Dışişleri Bakanlığı Kongre Merkezi Yarışması'nı kazanan "İkiartı-bir" ekibinin projesi yatırım programına alındı. Ankara'nın Or-An semtinde, yeni büyükelçilikler sitesine hakim bir tepeye inşa edilecek olan ödüllü proje sayesinde başkent, SGK Genel Müdürlüğü (eski BAĞKUR), Noterler Birliği, Ana-

yasa Mahkemesi gibi, projeleri ulusal yarışmalarla elde edilmiş ve başarılı inşaat kaliteleri sayesinde 'örnek kamu yapıları' olarak takdir toplayan binalar listesinde yerini almaya hazırlanıyor. Dev bir üçgen saçak altında, üzerinde bakanlık şehitlerinin adlarını taşıyan anıtsal duvarıyla öne çıkan tasarım uygulandığında, kentin bu bölgesindeki önemli toplantılara ev sahipliği yapacak bir prestij yapısı olma potansiyeli taşıyor.

02 Dışişleri Bakanlığı Kongre Merkezi

Ankara

Proje Müellifi: İkiartıbir Mimarlık
Tasarım: Orhan Ersan, Deniz Dokgöz,
Ferhat Hacılibeyoğlu
Proje Ekibi: Orhan Ersan, Deniz Dokgöz,
Ferhat Hacılibeyoğlu, Turgut Şakiroğlu,
Emrah Akpınar, Gökhan Karaca
Statik Proje: Fuat Taşçı
Mekanik Proje: Bülent Gürmen
Elektrik Proje: Kemal Güravşar
Proje Dönemi: 2008
Yapı Alanı: 15.700 m²

MÜLKİYELİLERE YAKIŞAN...

Semra Uygur / Özcan Uygur

Ankara'nın merkezi Kızılay'ın en popüler lokantalarından biri, Mülkiyeliler Birliği Lokali'dir. Yüksel Caddesi'nin yaya aksı üzerindeki geniş bahçesiyle geleneksel buluşma mekanlarından biri olan Mülkiyeliler, artık ihtiyaca cevap veremeyen mekanlarına çağdaş bir yeni yüz kazandırmak için 2007 yılında davetli bir yarışma yapmıştı. Ziya Tanalı, Yakup Hazan ve Abdi Güzer'in jüriliğini yaptığı yarışmayı kazanan Semra-Özcan Uygur projesi, mevcut iki yapının arasındaki avlu/bahçeyi ve öndeki yaya yolunu tematik olarak koruyan karma kullanımlı projeleriyle, Kızılay'da çağdaş bir yeni yapının müjdecisiydi. Ancak değişen Birlik yönetiminin, bu projeyi beğenmeyip yeni öneriler yaptırdığı duyumlarıyla birlikte, yeni projenin görüntüleri de web ortamına düşmeye başlayınca büyük bir hayal kırıklığı yaşandı: Yeni yönetimin tercih ettiği proje, bu köklü kurumu temsil edenlerin kültürel yetkinliğini sorgulattır niteliğiyle üzüntü vericiydi.

Dileriz Mülkiyeliler Birliği, kendilerine yakışan misyonu gereğince yerine getirir ve Ankara'nın bu sosyal ve siyasal açıdan çok önemli parselinde, "aydınlık" Türkiye'ye yakışan çağdaş bir yarışma projesini uygulama becerisini gösterir.

Bu vesileyle Uygur ekibini, 10 yıl önce projelendirdikleri ve TTCDD Cer Atölyelerinin restorasyonu ile kente kazandırılan yeni Çağdaş Sanatlar Müzesi yapısının açılışı dolayısıyla kutluyor; "darısı (17 yıldır yılan hikayesine dönen) CSO Konser Salonu'nun başına" diyoruz.

03 Ankara Çağdaş Sanatlar Müzesi ve Güzel Sanatlar Galerisi

Proje Müellifi: Uygur Mimarlık
Tasarım Ekibi: Semra Uygur, Özcan Uygur
Yardımcı Mimarlar: Necati Seren,
Ayhan Abanozcu, Güliz Kılınç, Selen Poyraz,
Işıl Düzgün, Ünsal Susam
Danışman: Fuat Gökçe
Mekanik: Bahri Türkmen
Elektrik: Mehmet S. Yurdakul
Statik: Danyel Kubin
İşveren: T.C. Kültür Bakanlığı

04 Mülkiyeliler Birliği - Kızılay, Ankara

Proje Müellifi: Uygur Mimarlık
Tasarım Ekibi: Semra Uygur, Özcan Uygur
İşveren: Mülkiyeliler Birliği Vakfı
Proje Tarihi: 2007

TANRILARA 'KORUMA'

H. Sinan Omacan

Atölye Mimarlık, bir arkeolojik alandaki buluntuları dış hava etkilerinden korumak ve yanısıra alana yakışan özgün bir yapı tasarlamak gibi zorlu bir problemle uğraşıyor. Zeugma'da Danae ve Dionysos villalarının üzerine yapılacak yapı, aynı zamanda mekanlarda açığa çıkarılan mozaik ve freskleri de koruyacak. Zeugma'da kazılar bir yandan devam ederken diğer yandan alana ziyaretçide kabul ediliyor. Dolayısıyla hem çalışma güvenliğini hem ziyaretçilerin güvenliğini sağlamak hem de yazın yoğun sıcaklığının yarattığı sorunları en aza indirmek üzere, iki cidarlı bir yapı tasarlanmış. Dış cidar hava koşulları ve silüet etkileri ile biçimlenirken, iç cidar arkeolojinin gerekleri uyarınca biçimlenmiş.

05 Zeugma Danae ve Dionysos Villalarına Ait Koruma Yapısı – Zeugma, Gaziantep

Proje Müellifi: Atölye Mimarlık
Tasarım Ekibi: H. Sinan Omacan, Rıdvan Övünç,
Ayça Özmen, Ceren B. Övünç, Didem Teksöz
Statik Proje: Büro Statik (İlkay Ergüneş)
Projelendirme: Mayıs-Ekim 2007
Yapım: Mart 2009-...
İşveren: Kültür Bakanlığı Gaziantep İl Kültür Müdürlüğü Zeugma Arkeoloji Projesi
Başkanlığı Doç. Dr. Kutsalmiş Görkay
Yapı Alanı: 1850 m²
Yatırım Maliyeti: 1.400.000 TL

09

12

10

08

11

07

06

HASTANE DENEYİMİ BAŞARI GETİRDİ

Selda Gümüşdoğan

Antalya Akdeniz Üniversitesi, Tıp Fakültesi'ne yapılacak 200 yataklı yeni onkoloji hastanesi için, 10 mimarlık ekibinin davetli olduğu bir organizasyon düzenledi. Kurumun bünyesindeki mimar ve doktorların seçici kurulunu oluşturduğu bu yöntemle Selda Gümüşdoğan ekibinin önerisi uygulanmaya hak kazandı. Bölgenin iklimini gözetenerek zemin katta boşluklar bırakan ve gölgelikli iç avlular yaratan tasarımın, 2009 sonunda uygulanmaya başlaması bekleniyor.

Sağlık yapıları konusunda deneyim sahibi olan proje ekibinin masaüstünde, Elazığ'da yapılacak Ruh Sağlığı Hastanesi ve Kırşehir'de yapılacak 300 Yataklı Devlet Hastanesi projeleri de yer alıyor.

06 Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi 200 Yataklı Onkoloji Hastanesi - Antalya

Proje Müellifi: Selda Gümüşdoğan Mimarlık
Tasarım: Selda Gümüşdoğan
Proje Ekibi: Damla Mercan, Özlem Aydoğdu, Duygu Baki
İşveren: Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi
Yapı Alanı: 32.000 m²

07 Elazığ Ruh Sağlığı Hastanesi

Proje Müellifi: Selda Gümüşdoğan Mimarlık
Tasarım: Selda Gümüşdoğan
Proje Ekibi: Damla Mercan, Özlem Aydoğdu, Duygu Baki
İşveren: Elazığ Ruh Sağlığı Hastanesi
Yapı Alanı: 32.000 m²

08 300 Yataklı Kırşehir Devlet Hastanesi

Proje Müellifi: Selda Gümüşdoğan Mimarlık
Tasarım: Selda Gümüşdoğan
Proje Ekibi: Damla Mercan, Özlem Aydoğdu, Duygu Baki
İşveren: Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
Yapı Alanı: 42.000 m²

KUNDU'NUN SON OTELİ

Şevket Altındal

Antalya'nın Ticaret ve Sanayi Odası ile Su-Atık su İdaresi binalarının da müellifi olan Şevket Altındal ekibinin masaüstünde bu kez Kosova için tasarlanmış bir yerleşim projesi ile Antalya'nın Kundu bölgesi için bir otel var. Priştina'da 80 dönüm arazi üzerinde yer alacak yerleşim projesi, farklı türde konutların yanı sıra otel, alışveriş merkezi ve eğlence merkezi gibi fonksiyonları barındıran tesisler de içeriyor.

Son 5-6 yılda büyük bir hızla otellerle dolan Kundu'da son kalan parsellerden biri için proje-

lendirilen otel projesi ise, mimarlarının ifadesiyle, sahilde yer almasına karşın "bir kent oteli" konseptiyle tasarlanmıştır.

09 Lake View City – Priştina, Kosova

Proje Müellifi: Şevket Altındal Mimarlık Ofisi
Tasarım Ekibi: Şevket Altındal – Ahmet Bıçaklı
Statik: Akın Akay Akıncı
Mekanik: Taner Tazegül
Elektrik: Muhittin Ürkmez, Elsan Mühendislik
İşveren: KVG Grup
Yapı Alanı: 102.000 m²

10 Stone Otel – Kundu, Antalya

Proje Müellifi: Şevket Altındal Mimarlık Ofisi
Tasarım Ekibi: Şevket Altındal – Ahmet Bıçaklı
Statik: Akın Akay Akıncı
Peyzaj: Tülay Tosun
İşveren: Ramazan Taş
Yapı Alanı: 20.000 m²
Yapı alanı: 7706 m²

SEYHAN NEHRİ AÇILIMI

Hayri Anamurluoğlu / Eyüp Kendirci

Üzerine oturduğu yeri ve çevresini dikkate almayan, dış mekana dev konteynerlar olarak yansıyan, içe dönük bir ticari yaşam kurgulamakla yetinen AVM'lerin yerine, duyarlı davranan yeni nesil örnekler tasarlanmaya başladı. Adana'daki Yüreğir AVM de bunlardan biri olmaya aday: Tanart ekibinin uygulama projelerini sürdürmekte olduğu yapı, 31 dönüm arsa üzerinde 19.500 m² taban alana oturacak. Yapının cephe verdiği Seyhan Nehri kıyısındaki AVM'de kafe, lokanta vb mekan müşterilerinin nehri seyredebildiği bir mimari kurguyla tasarlanan proje, yol cephesindeki şeffaf eğrisel hareketleriyle kentin ikonik yapılarından biri olmaya aday görünüyor.

11 Adana Yüreğir Alışveriş Merkezi

Uygulama Projesi: T5 Tasarım Mimarlık
Tasarım Ekibi: Hayri Anamurluoğlu, Eyüp Kendirci
Concept Proje: 5plus Design
Statik: Kemal Türkaslan Mühendislik
Mekanik: Gmd Mühendislik
Elektrik: Emp Mühendislik
İşveren: Rönesans Gayrimenkul Yatırım A.Ş.
Yapı Alanı: 140.000m²

URLA'NIN DOĞAL ÇEVRESİNE DUYARLI KATKILAR

Öznur Turan / Seçil Şavklı

1980'lerin sonunda Çevre Yolu'nun yapımıyla Urla, İzmir'in sayfiyesi olmaktan çıkıp, İzmirli-lerin daimi konut alanına dönüştü. Kent çevresinin eşsiz doğal dokusu yer yer "imarı delen" yoğun

kooperatif sitelerine kurban edilse de, pek çok bölgesinde yapılan düşük yoğunluklu ve villa tipi konutlar, çevrenin nitelikli gelişimine katma değer sağlıyorlar.

Eke Mimarlık ekibinin masaüstündeki "Bryela" konutları da, gerek konut kullanıcılarına geniş bahçeli bir yaşam çevresi sunmak, gerekse topoğrafyanın olanaklarını değerlendirerek "yere saygılı" bir yerleşim kurgusu oluşturmak amacıyla tasarlanmıştır.

12 Bryela Villaları – Urla, İzmir

Proje Müellifi: Öznur Turan - Eke Mimarlık
Tasarım Ekibi: Öznur Turan, Seçil Şavklı, Mustafa Şanlıtürk
Statik Proje Müellifi: Mustafa Akçı
Mekanik Proje Müellifi: Kamil Olgaç
Elektrik Proje Müellifi: Namık Onmuş
Yapı Denetim: Rehber Yapı Denetim
Peyzaj: Kardelen Peyzaj Planlama
Yatırımcı Firma: Gyb İnşaat San. Tic. Ltd Stı.
Yapı Alanı: 28.000 m²

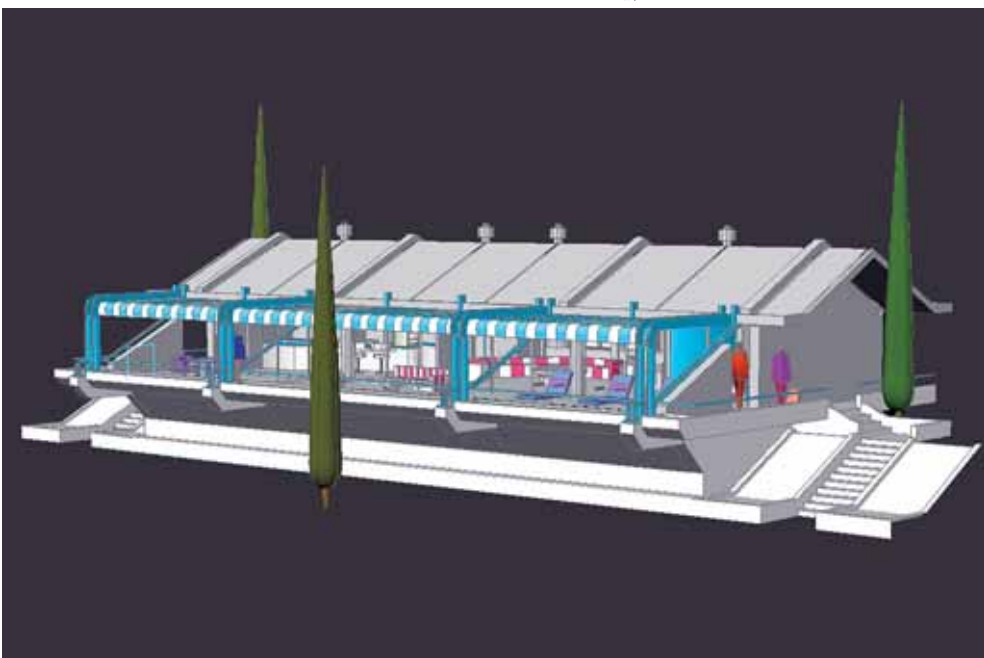
13

14

15

17

18

16

VARAN TERMİNALİ'NDEN MÖVENPICK OTELE

Bozkurt Gürsoytrak

Uzun yıllardır yurtdışına yapmakta olduğu büyük programlı projelerle tanıştığımız Boyut Mimarlık ekibi, Ankara'nın ana arterlerinden birinde bir otel projesinin uygulamasını izliyor: Varan Söğütözü terminalinin kent dışına taşınması sonrasında bu parselde yapılmakta olan Mövenpick Otel'i'ni projelendiren ekip, Eskişehir Yolu'nun kamu kuruluşlarıyla dolu bu bölgesinin kent dışından gelen kullanıcılarına yönelik bir otel konsepti kurgulamış.

İstanbul'da Telekom'un Ümraniye'de yapacağı ve personelinin daha nitelikli hizmet vermesine yönelik eğitim tesisleri olarak projelendirilen bir ofis tasarımı da Boyut'un masaüstü konuları arasında. "Akademi Binaları" adıyla anılan tesiste ofis, eğitim, yayın ve konferans birimleri yer alacak.

Ekibin son yurtdışı çalışmalarından biri de Kazakistan'da büyük bir konut yerleşkesi: 44 hektarlık alan üzerine yapılacak Ahsekkent konut alanının, farklı tiplerdeki konutların yanı sıra alışveriş ve spor merkezlerini de içerecek bir yaşam merkezi olması öngörülüyor.

13 Mövenpick Otel - Ankara

Proje Müellifi: Boyut Mimarlık Dekorasyon
Tasarım : F.Bozkurt Gürsoytrak,
Statik: Ontü Mühendislik
Mekanik: Gmd Mühendislik
Elektrik: Gmd Mühendislik
İç Mimari: 2f Design
İşveren: Varan Turizm Konaklama A.Ş.
Yapı Alanı: 22.000 m²
Yatırım Maliyeti: 30 Milyon \$

14 Ahsekkent – Almaata, Kazakistan

Proje Müellifi: Boyut Mimarlık Dekorasyon
Tasarım: F.Bozkurt Gürsoytrak,
Statik: Teknodizayn Proje
Mekanik: İdeal Tesisat
Elektrik: Tes Elektrik
İşveren: Ahsekkent Holding
Yapı Alanı: 930.000 m²

15 Ümraniye IPTV ve TT Akademi Binaları İstanbul

Proje Müellifi: Boyut Mimarlık Dekorasyon
Tasarım: F.Bozkurt Gürsoytrak,
Statik: Konkan Mühendislik
Mekanik: Ymt Mühendislik
Elektrik: Öktem Mühendislik
İşveren: Türk Telekom A.Ş.
Yapı Alanı: 40.000 m²
Yatırım Maliyeti: 41 Milyon TL

YEŞİLKÖY'E MEGA APARTMAN

Oğuz Öztuzcu

İstanbul'un çok hızla gelişmekte olan Basın Ekspres yolunun en değerli bölgelerinden birinde ve havalimanına 6 km mesafede '212 İstanbul Rezidans' adıyla dev bir konut yapısı uygulanıyor.

Projelerini Öztuzcu Mimarlık ekibinin hazırladığı bu 40 katlı 540 konutluk yapının yanbaşınde bir de büyük alışveriş merkezi inşa ediliyor. Üç yönden ana yollarla çevrili 56 dönümlük alanın üzerinde yer alan yapının projesi ve uygulamasında, İstanbul için ciddi önem taşıyan deprem ve yangın güvenliği konusunda, uygulanabilecek en yüksek standartlar kullanılıyor. Yapının zemin kotunda 8000 m²'lik bir "yeşil plaza" ve altında toplam 20.000 m²'lik alana yayılı otopark yer alıyor.

Ekibin projelendirmekte olduğu 'Atlantic Village' isimli turizm yatırımı ise, Bodrum'da 5 yıldızlı bir otel ile konut ünitelerini içeriyor. 500 Yataklı otel ve tatil evleri tamamlandığında, kendi sahil bandına sahip olacak.

16 212 İstanbul Rezidans - İstanbul

Proje Müellifi: Öztuzcu Mimarlık Limited
Tasarım Ekibi: Başak Akkoyunlu, Ant Öztuzcu, Hülya Kardeş, Selim Aygün
Statik Proje: İrfan Balioglu, Balkar Mühendislik
Mekanik Proje: İsmail Can, Birikim Mühendislik
Elektrik Proje: Cedetaş
Alt-Yapı: Sns Müşavirlik
Projelendirme Dönemi 2008-...
Yapı Alanı: 90.000 m² (40 kat ve 539 daire)
Yatırım Maliyeti: 135.000.000 USD

17 Atlantic Village - Bodrum

Proje Müellifi: Öztuzcu Mimarlık Limited
Tasarım Ekibi: Oğuz Öztuzcu, Başak Akkoyunlu, Hülya Kardeş, Ant Öztuzcu, Selim Aygün
Projelendirme Dönemi 2008-...
Yapı Alanı: 40 000 m²
Yatırım Maliyeti: 75.000.000 USD

DEV DALGALAR ANTALYA'DA

Hızır Çelikkanlı

Ankara Mimarlık ekibinin Queen Elizabeth'ten sonra yaptığı ikinci "konsept otel" olan "Tsunami", adından da anlaşılacağı gibi, dev bir dalga formu ile benzerlerinden ayırmaya çalışacak.

Dekorasyonu da denizin içinde olduğu hissini veren projenin işletme konseptinde adrenalin ve hareket ön planda tutulmuş.

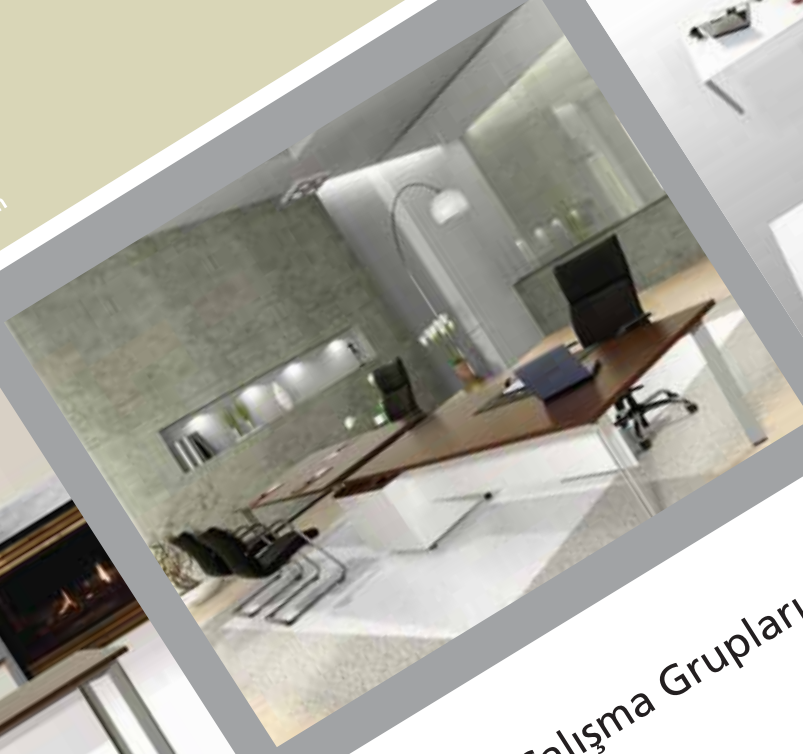
18 Tsunami Hotel - Antalya

Proje Müellifi: Ankara Mimarlık
Tasarım Ekibi: Hızır Çelikkanlı
Statik Proje: Orhan Budak
Mekanik Proje: Ufuk Oktay
Elektrik Proje: Arif Kepenek
Yapı Alanı: 50.000 m²
Yatırım Maliyeti: 55.000.000 TL

yeni fikirler yaratır!

w w w . m a s o f i s . c o m

VIP ve Yönetici Grupları
Açık Ofis Sistemleri ve Personel Çalışma Grupları
Bölücü Panel Sistemler
Otel, Hastane ve Askeriye Mobilyaları
Konferans Salonu Koltukları
Lobi ve Bekleme Grupları

Masofis
Mobilya ve Tasarım Ltd. Şti.

Showroom
Çetin Emek Bulvarı
No: 41/16 A. Öveçler / Ankara
Tel: 0312 480 22 88 - 480 22 11
Faks: 0312 480 22 68
info@masofis.com

Merkez
Tel: 0312 350 89 35
Sitel / Ankara

 masofis
Ofisinizle ilgili herşey...

İstinye Park Alışveriş Merkezi, İstanbul
Tasarım Ekibi: Ömer Faruk Kurdak, Ömer Somer
Mimarlık Ofisleri: Ömerler Mimarlık, DDG Group
İşveren: Orjin Grup
Arsa Alanı: 180.000 m²

Forum Mersin Alışveriş ve Yaşam Merkezi
Konsept tasarım: T+T Design Mimarlık
Mimari Çizim: T+T Design, Chapman Taylor
 ve Türk MM Proje
Yatırımcı: Multi Turkmall
Arsa Alanı: 66.000 m²

Meydan Alışveriş Merkezi, İstanbul
Konsept Proje: Foreign Office Architects (FOA),
 MAM Almanya
Yerel Müellif: Turgut Alton Mimarlık,
Uygulama Projesi: Etüd Mimarlık
Yatırımcı: Metro Group
Arsa Alanı: 128.000 m²

Türkiye’de son yılların en çok inşa edilen yapı türü olan alışveriş merkezleri, bu yıl çeşitli alanlarda çok sayıda ödül kazanarak yatırımcılarının yüzünü güldürdü: Dünyadaki alışveriş merkezlerinin sahibi, işletmecisi ve profesyonel yöneticilerinden oluşan 76 bin kişiyi çatısı altında toplayan ICSC’nin (International Council of Shopping Centers / Uluslararası AVM Konseyi), Barcelona’da gerçekleşen Avrupa Kongresi’nde Türkiye, 4 ödülle bu yılın rekorunu kırdı. Ankara Cema Alışveriş Merkezi de bir diğer önemli uluslararası ödül olan Cityscape Ortadoğu Gayrimenkul Ödülleri 2009’da ‘en iyi AVM projesi’ ödülünü kazandı. AVM projelerinde uzmanlaşan Öncüoğlu ekibinin tasarladığı Moskova’daki Metropolis binası ise Rusya’da “en iyi karma kullanım” alanında verilen CRE 2009 ödülüne layık görüldü. Bu ödülü 2008 yılında Novosibirsk Royal Park AVM ile Yazgan Tasarım ekibi kazanmıştı.

Bu yıl 33. kez verilen ICSC 2009 yarışmasında, İstanbul’daki İstinye Park ile Mersin’deki Forum Mersin “en büyük AVM” kategorisinde büyük ödülleri alırken, İstanbul Ümraniye’deki Meydan Alışveriş Merkezi “çevreye saygı” ödülüne layık görüldü. Ankara’daki Panora Alışveriş Merkezi de mansiyon olarak 4’lüyü tamamladı. Yarışmaya bu yıl, 19 ülkeden 41 proje katılmış ve 11 ülkeden 18 proje finale kalmıştı. 8 kişilik jüri, finale kalan alışveriş merkezlerini tek tek gezerek, projelere, sektöre öncülük yapmaktan, işletme başarısına kadar çeşitlenen 50 dolayında kritere göre not verdi. ICSC’nin ödülleri, alışveriş merkezleri faaliyete geçtikten sonra ilk 24 ay içinde sadece bir kez başvurulabiliyor. Bu ödülü Türkiye’ye ilk kez Akmerkez kazandırmıştı. Daha sonra Ankara’daki Armada da ödül kazandı. 2007’deki yarışmaya aday olan Kanyon da ICSC jürisinin beğendiği AVM’lerden biri olmasına karşın, rüzgarlı orta mekanının azizliğine uğramış ve ödülü bu nedenle kaçırmıştı.

Tasarım ve proje kalitesinin değerlendirmelerde büyük rol oynadığı ödüllerin ulusal basına yansımaları, genellikle sadece yatırımcılarının adıyla gerçekleşiyor. İşte bu nedenle, başarının gerisindeki büyük payın gerçekte nerede olduğunu bilen serbest.MİMAR, onur veren bu ödülleri belgelemek ve mimarlarını kutlamak üzere bu sayısına özel bir bölüm ayırıyor.

Alışveriş merkezleri konusunda önemli deneyime sahip olan Öncüoğlu ekibi, Ankara'da Cepa Moskova'da Metropolis'le 2009 yılında iki ayrı ödüle imza attı

Metropolis Ofis ve Alışveriş Merkezi Moskova, Rusya

Proje Müellifi: Öncüoğlu Mimarlık Şehircilik & RTKL International, ABD
Tasarım Ekibi: Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cumhur Keskinok
Yardımcı Mimarlar: Tuna Kıran, Umut Fırlı, Yücel Sezen, Tangül Kale, Kemal Kocaili, Savaş Çakmakçaya, Esra Malaklı,
Statik: Ural Mühendislik, Emir Mühendislik
Mekanik: Okutan Mühendislik
Elektrik: EMT Mühendislik
Peyzaj: Promim / Can Kubin, Love Joy
Yatırımcı: Capital Partners
Yatırımcı Ortak: Rodamco Europe
Yüklenici: ENKA İnşaat
Proje tarihi: 2005-2008
İnşaat tarihi: 2007-2009
Yatırım Maliyeti: 239 milyon \$
Toplam inşaat alanı: 311.950 m²

Cepa Alışveriş Merkezi, Ankara

Proje Müellifi: Öncüoğlu Mimarlık Şehircilik
Tasarım Ekibi: Enis Öncüoğlu, Önder Kaya, Cem Altınöz, Cumhur Keskinok,
İç Mimari: Öncüoğlu Mimarlık
Statik: Ural Mühendislik
Mekanik: Okutan Mühendislik
Elektrik: Yurdakul Mühendislik
Peyzaj: ATK Peyzaj
İşveren: Üstünelik A.Ş.
Proje tarihi: 2005-2006
İnşaat tarihi: 2006-2007
Toplam inşaat alanı: 172.000 m²

Enis Öncüoğlu

Cityscape Abu Dabi, Cityscape Gayrimenkul Etkinlik zincirinin Abu Dabi ayağını oluşturan gayrimenkul gelişimi üzerine sergi ve konferansları içeren, her yıl tekrarlanan bir uluslararası gayrimenkul yatırım ve geliştirme etkinliğidir. Cityscape Ortadoğu Ödülleri, 19-22 Nisan 2009 tarihlerinde gerçekleşen Cityscape Abu Dabi, Uluslararası Gayrimenkul Yatırım ve Geliştirme Etkinliği kapsamında mimarlık ve yatırım kategorilerinde verilen ödülleri kapsamaktadır. Ödül kategorileri inşa edilmiş ve edilecek projeler olarak ayrılmakla beraber, ödül adaylığına Ortadoğu ve Kuzey Afrika'dan projeler başvurabilmektedir. Bölgeden ve Türkiye'den bir çok projenin katıldığı Cityscape Ortadoğu Gayrimenkul Ödülleri 2009'da, Cepa Alışveriş Merkezi "En İyi Ticari / Alışveriş Merkezi Projesi" ödülüne layık görülmüştür.

Commercial Real Estate (CRE) ödülleri Moskova CRE, Federal CRE ve St. Petersburg CRE olmak üzere üç ayrı bölümde 2003 yılından beri düzenlenen ödül programlarıdır. Rusya'da gayrimenkul alanında verilen en önemli ödüller olan CRE ödülleri, gayrimenkul alanında kaliteyi arttırmak amacıyla verilmektedir. Metropolis projesi 2009 yılında Moskova CRE Ödülleri kapsamında Karma Kullanım dalında ödüle layık görülmüştür.

Cepa Alışveriş Merkezi'nin ödül aldığı Cityscape Abu Dabi'de bütün kategorilerde 120 proje başvuruda bulunmuş, Türkiye'den ise 3 proje finalist olmuştur. CRE ödülleri Rusya'daki projeler arasından seçilmektedir.

Ödül kategorileri ofis, alışveriş merkezi, endüstri, otel ve karma kullanım kategorilerinde verilmektedir. Karma kullanım kategorisinde 4 finalist, diğer kategorilerde 3 finalist yarışmıştır. Metropolis projesi hem "En İyi Karma Kullanım" projesi seçilmiş, hem de yatırımcısı Capital Partners "En İyi Yatırımcı" ödülünü almıştır.

İki yarışmada da ödül komiteleri gayrimenkul sektöründe deneyimi ve bilgisi olan uzmanlardan oluşmaktadır. Ödüllerin belirlenmesi, kategorilerine göre projelerin sunumundan sonra kapalı oy verme sistemi ile yapılmaktadır.

Uluslararası ödüller projeye ve projeyi gerçekleştiren ekibe uluslararası tanınırlık sağlamanın yanı sıra projenin uluslararası ödülle akredite edilmesine yardımcı olmaktadır. Ayrıca uluslararası mimarlık grupları arasında yaşanan rekabette Türk mimarlarının aldığı ödüller, rekabet gücünü artırmaktadır.

Başka projelerde normalde müşteri/işveren, bir ya da sınırlı sayıda bir gruptan oluşurken, alışveriş merkezi gibi komplike projelerde ortalama 200 ayrı kiracı ile 200 ayrı müşterinin isteklerine cevap vermek gerekmektedir. Alışveriş merkezi tasarımı kullanıcıdan bağımsız düşünülebilecek, tek başına fonksiyon ya da tasarım ile çözülebilecek bir program değildir. Alışveriş merkezini ortaya çıkaran işveren, mimar, mühendislik ekibi, kiralama danışmanı ve diğer danışmanlardan oluşan büyük bir ekiptir. Bu nedenle alışveriş merkezi dinamik bir tasarım olmakta, inşaat sürecinde de tasarım devam edebilmektedir.

A Tasarım'ın projelendirdiği ve Or-An'ın yeni çekim merkezi haline gelen Panora, başarılı ekibe Armada'dan sonraki ikinci ICSC ödülünü kazandı.

Ali Osman Öztürk

Uluslararası Alışveriş Merkezi Konseyinin 1972 yılından beri verdiği ödüller, ticari gayrimenkul sektörünün kendi içinde geliştirdiği saygınlıkta yürütülüyor. Bu tür programların ortam yaratıcı boyutları var. Geniş bir izleyici grubuyla sektörel bir kutlamaya dönüşüyor. Uluslararası platformda özellikle Avrupa'da yarışan yapılar üzerinde çalışmanın motive edici boyutları da önemli.

Alışveriş merkezi yatırımları çok büyük yatırımlar. Yapılar tüm dünya kentlerinde en sık kullanılan yapı türü olarak öne çıkıyor. Ödüllerle, mimari yapı ve işletme açısından kaliteyi değerlendirme platformu oluşturuluyor. Seçilen yapıların yayın yoluyla geniş bir çevreye duyurulması da amaçlanıyor.

Bu yıl verilen ödüllere 19 ülkeden 41 proje aday oldu. Finale 18 proje kaldı. Türkiye'den yatırımcı ve tasarımcı grubun Türk olduğu tek finalist aday Panora idi.

Yarışmada kategoriler önceden belirleniyor. Yeni yapılar, yenilenen yapılar, ek yapılar gibi kategoriler var. Bu yıl sürdürülebilirlik kategorisi açıldı. Türkiye'den Meydan Alışveriş Merkezi aldı. Gelecekte başka kategoriler de ekleyebilirler. Büyüklük sınıflarına göre ayrımlar var. Yapıların mimari niteliğini öne

çıkaran ölçütler söz konusu. Ödül programı sadece ticari gayrimenkul üzerine kurulu değerleri içermiyor. Mimari yaklaşımların öncelikli olarak değerlendirildiği bir seçim ortamı var. Ödüle başvuru sürelerinde belli sınırlamalar var. Alışveriş merkezleri faaliyete geçtikten sonra iki yıl içinde sadece bir kez başvurabiliyorlar.

Proje değerlendirme kriterleri arasında mimari açıdan yer seçimi, yenilik getirme, planlama, etkileşim alanı, mağaza karmaları, düzenlenmeleri gibi ölçütler; işletme açısından ise kiracıların seçimi, satış sonuçları, kullanıcılar tarafından kabulü, yatırımın geri dönüşü gibi değerlendirme başlıkları söz konusu.

Uluslararası platformda projesini yaptığımız bir yapının ödüllendirilmesi gelecekteki proje çalışmalarımız için de bir motivasyon kaynağı. Dünyada bu konuda üretilen yapılara yeni yaklaşımlar taşıyan öneri sunmanın mimarlık ortamımız için önemli bir kazanım olduğunu söyleyebilirim. Mekan kurgularının, yapı programını yorumlamaya yönelik yaklaşımların uluslararası bir ortamda değerlendirilmesi de önemli. Gündelik hayatımızın bir parçası olan kullanımları tasarlarken yaşam kültürümüze eklenen programları yorumlamak, uygulamak gerekiyor. Kentteki oluşumlara, kullanımlara sosyal boyutu olan mekanlar ekleniyor. Yapı kültürüne eklenen deneyimler çoktur. Birbirimizden çok şey öğreniyoruz. Yapıların içinde geçen yaşama ait kurguların gerçekleşmesi uzun süreçlerin emeği. Yapının kendini bulması alışveriş merkezlerinde üç beş yıl alıyor.

Yapının nasıl işletileceği ve kullanılacağına dair düşünceler, mimari tasarım projeleri ile birlikte yürüyor. Kuşkusuz tüm yapı türlerinde benzer süreçler var.

Burada mimar tasarım yaparken tek başına değil. İlk düşünceyi geliştirdiği andan itibaren projeye dahil olan yangın, güvenlik, akustik gibi başka disiplinler var. Yatırım grubu ile birlikte hareket ediliyor. Tasarımdaki ilk imgeler sürecin sonuna kadar, yani yapı tamamlanıncaya kadar güçlü bir iz oluşturuyor. Her aşamada farklı gruplar tarafından olumlu, olumsuz öneriler sürece dahil olabiliyor. İnşaatı kontrol edebildiğimiz sürece başarıya daha yakın duruyoruz. Yaptığımız yapıların tarif edemeyeceğimiz boyutta sorumlulukları var. Yapım sürecinde çok ciddi zaman tabloları var. Kiralama gruplarıyla ön anlaşmalar mimari proje üzerinden yapılıyor. Yapıyı zamanında teslim etmek gerekiyor. Yatırımların geri dönüşümleri bu zamanlamalarla yürüyor. Kurguladığımız bazı şeyleri yapamadığımız olabiliyor. Sadece tasarlayıp bir kenarda durmak değil, yapılarımızı gelecek içinde uzun yıllar yaşayacağı varsayımıyla tasarlamak üzere bir sürecin içine giriyoruz. Yapı bittikten sonra işimiz bitmiyor. Kullanıcı olarak da içlerinde yaşıyoruz.

Panora Alışveriş ve Yaşam Merkezi, Oran/Ankara

Proje Müellifi: A Tasarım

Tasarım Ekibi: Ali Osman Öztürk, Salih Bezci, Vecihi Yıldız, Eser Çengel, Ebru Güzelöz Aşan, Meltem Öztürk, İrem Aker Büyükkalay, Niyazi Ayvaz, Bülent Karakaya

Yatırımcı: Merkez İnşaat

Statik Proje: Yüksek Proje

Mekanik Proje: GMD

Elektrik Proje: Yurdakul Mühendislik

Maket: Selahattin Yazıcı

Proje Müdürü: Vecihi Yıldız

Proje Tarihi: 2004

Alan: 180.000 m² brüt alan

**Avrupa Uluslararası Havalimanları
Konseyi ACI-Europe
5-10 milyon yolcu kategorisinde
Ankara Esenboğa Havalimanı'nı
Avrupa'nın "En İyi Havalimanı" seçti
Yapı, mimarisi ile aldığı
birçok ulusal ödülünden sonra
uluslararası alanda da
gurur kaynağı oldu**

Ercan Çoban

1998'de Devlet Hava Meydanları İşletmesi 3 havaalanı için ardi ardına yarışma düzenledi. Ankara Esenboğa ardından İzmir ve Milas havaalanları. Kafa kafaya verdik ve yalnızca olması gerekenleri düşünerek geçirdik yarışma sürecini. Salt yarışma zevkiyle çizilmiş bir proje oldu. Bu nedenle de su gibi aktı, yarışma süreci çok keyifli geçti, çünkü, çok ters denklemler vardı programda. Her birini çözmek delice keyif veriyordu: Dış hat ve iç hat yolcusu kendi binasından ve eşit mesafede dağılarak uçağına ulaşabilmeliydi. Bu denklemin çözüm anı en keyifli anlarımızdandı ve bu hem jüri hem yarışmaya katılan diğer değerli mimar arkadaşlarımız tarafından da görüldü. Bu aritmetiğin çözümünü zaten binaya genel formunu da vermiş oldu. En önemli fikir yolculuk ve yolcu idi. Bizler bu mekanı en çok kullanacak olan ve sayısı yılda 10 milyon olarak belirlenen yolcuyu, onun rahat ve huzurlu oluşunu çok önemsedik. Yapı hem iç hem dış hatları kapsıyor. Bilhassa dış hatlarda yolculuğu düşününce giderken de gelirken de bir dizi elektronik makineden geçiyorsunuz. Biz bu arada yolcuyu biraz rahatlatmak istedik. Olabildiğince gün ışığı kullandık. Olabildiğince bu karmaşık işlemleri çok rahat algılanabilir kılmaya çalıştık. Kimsenin kafası karışmadan kapıdan giriyor, karşısında check-in bankoları sonra köprüden geçiyor ve kapılara ulaşıyor. Olabildiğince dingin ve basit. Örneğin, yine doğal ışık gibi doğanın uzantısı olan su, ağaç ve taş kullandık.

Tüm yolcuların hatta yolcuların dışında karşılayanlar ve sayıları 5500'ü bulacak olan havaalanı çalışanlarının da ortak kullanım alanlarını da bu alan içerisinde tasarladık. Bu tıpkı bizim geleneksel mimarimizde hayat olarak adlandırdığımız gerçekten de tüm hayatın burada geçtiği alan gibi. Bizim vadi olarak adlandırdığımız bu alan da hayat olarak tasarlandı ve bugünlerde bu hayat canlandı. Gerçekten de gelen yolcu giden yolcu bu alanı kullanıyor. Bunun çevresinde alışverişini yapıyor kahvesini içiyor. Buradaki havuzu örneğin hareketli tasarlayabilirdik, yapmadık. Sakin olsun istedik. Huzur versin, yolculuk stresini alsın. Sonsuzluk fikri, tasarım sürecinde en etkili temalardan biriydi. Başı sonu olmayan bir çizgi olmak. Akan zaman içinde yalnızca bir küçük çizgi olmak. Bu bizim geleneğimizin en güçlü temalarından biridir. Selçuklu camileri örneğin, bitmez, sürececek gibidir. Bu yapının da başı sonu yoktur, yalnızca bir çizgiden ibarettir. Havaalanları iç hatlar için şehre, dış hatlar için ülkeye giriş kapısıdır ve uğurlanırken de, aklımızda kalacak son imgedir. Bu yüzden artı bir sorumluluğu daha var. Fakat burada hiçbir zaman, bir kültürel tarih dersi vermeyi hedeflemedik. Yurda bu ilk giriş ve son ayrılış kapısında, tarihin çeşitli zamanlarına ait bir kısım motifleri (son zamanlarda sıklıkla yapıldığı gibi) salt turizmin otantik yeni yerler bulma ihtiyacına malzeme yapmak uğruna harcamak istemedik.

Esenboğa Hava Limanı, Ankara
Proje Müellifi: Essa Proje Danışmanlık
Tasarım Ekibi: Ercan Çoban, Suzan Esirgen, Süleyman Bayrak, Ahmet Yertutan
Statik Proje: Selim İtez Mühendislik, Tuncel Mühendislik
Çelik Proje: Tesem Teknik
Tesisat Proje: Razgat Mühendislik, Ekin Proje
Elektrik Projesi: Nüve Aydınlatma, Anel Elektrik
Bilgi İşlem: MHT Tasarım
Alt yapı Projesi: Sigal Mühendislik
Peyzaj Projesi: Gardenia Danışmanlık
Yangın Danışmanı: Abdurrahman Kılıç, Kazım Beceren
Cephe Danışmanı: Yenal Oktuğ
Hafif Raylı Sistem Danışmanı: Rıza Yandım
Güneş Kontrol Danışmanı: Uğur Yalçınar
Sanatçılar: Eşber Karayalçın, Gültekin Çizgen
İşveren: DHMİ – TAV İnşaat
Yapımcı: TAV İnşaat
Proje tarihi: 1998- tasarım projesi
Uygulama projesi: 2004/2005
Mesleki kontrollük: 2004/2006
İnşaat tarihi: 2004-2006

www.apc.com.tr www.apctasarim.com

mimaride ışıldayan çizgi

Firmamız, yurt içinde ve yurt dışında önemli projelere imza atmıştır.

Paslanmaz çelik dekorasyon, cam ve alüminyum sektöründe çalışmakta olup, özel projeleri ve tasarımları kendi tesislerinde üretmektedir.

Paslanmaz çelikte mimari tasarımlara uygun korkuluklar, kolon ve dış cephe kaplamaları, özel dizayn merdivenler bayrak direkleri, aydınlatma direkleri, kanopiler, çeşitli özel mimari tasarımlar.

Cam imalatlarımız, dekoratif cam uygulamaları, cam cephe sistemleri, istenilen renkte cam uygulamaları.

Alüminyum uygulamamız, cephe kaplamaları, kompozit kaplamalar.

Firmamızın faaliyet alanları:

- *hava alanları*
- *alışveriş merkezleri*
- *oteller*
- *hastaneler*
- *özel ve toplu konutlar*
- *özel tasarım projeler*

Esenboğa Havalimanı yolu 14.km 06150 Pursaklar çıkışı ANKARA
Tel : 0.312.328 65 66 (pbx) Fax : 0.312.328 71 61
apc@apc.com.tr apc@apctasarim.com

zeminler metal gıydi, metallica:
mimaride, tasarımda, modern çözümlerde,
rustik çözümlerde ...

CEBRAİL
GAMBARELLI

Özbekoğlu

TÜRKİYE DİSTRİBÜTÖRÜ

İTHALAT - İHRACAT - İNŞAAT-TAAHHÜT ve MÜHENDİSLİK LTD. ŞTİ.

Çetin Emeç Bulvarı 2. Cadde No: 6/1-7 06450 Dikmen/Ankara • Tel: (+90 312) 472 04 04 (5 hat Pbx)
Faks: (+90 312) 472 09 30 • ozbekoglu@ozbekoglu.com • www.ozbekoglu.com • www.gambarelli-turk.com

KUM 2017 04 34 18

MİMARİYE “İZİNSİZ” MÜDAHALELER ve HUKUK

Telif hakları, Türkiye’de mimarların “baş belası” olan ama hukuk süreçlerinin çok yavaş işlemesi nedeniyle, yasal hakların yeterince takip edilmediği bir alandır. Herkes binaların üzerinde dilediğince müdahale yapmayı kendine hak sayar ve vahim sonuçların (görsel kirlilik dışında) genellikle bir yaptırımını olmaz. Ama istisnalarda yok değildir...

Yurdanur Sepkin

Mimarlık hizmeti ister proje ve isterse bu projeye göre işlenmiş olan yapı olsun; İmar Kanunu ve Belediye sorumluluğu dışında mimara tanınan haklar açısından: 5846 sayılı “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu”ndan (FSEK) yararlanılır. 1951 yılında kabul edilip 2004 yılına dek değişiklik ve eklemeler yapılmış olan bu kanuna göre Mimari Proje a-Önce ilim eseri sayılır (FSEK mad.2/3), Ancak bu proje ‘bedii vasfa’ (estetik değere) sahiptir. b-Güzel sanat eseri olarak kabul görünür, (FSEK mad. 4/3)

Güzel sanat eseri olarak korunmaya hak kazanan projeye (ilim eseri olarak estetik değeri olmayan proje de korunur) göre inşaa edilmiş yapı da güzel sanat eseri niteliğine sahiptir. Ancak, sanat eseri niteliğine sahip mimari projeye karşın, özensiz ve kötü yapılmış uygulama sonucu ortaya çıkan yapı için artık sanat eseri nitelmesi yapılamayacaktır. Diğer yönden ilim eseri niteliğindeki projeden uygulamaya geçişte yapılacak özel düzenlemelerle, sonuçta elde edilen binanın bu defa sanat eseri niteliği kazanabileceği de düşünülebilir.

Bir projenin (dolayısıyla da yapının) ilim ya da güzel sanatlar eseri olarak nitelenebilmesi için öncelikle mimarının özelliğini taşıması, belirli bir üsluba sahip olması zorunluluğu vardır.

Herhangi bir projenin sonucu bir kurul ya da bilirkişi grubu tarafından yapılan değerlendirme (FSEK mad. 4/3 kapsamında) mimarlık eseri kabul edilmesi ile buna uygun olarak inşaa edilmiş yapı “mimari eser” niteliği kazanır. Mimari için telif hakkı söz konusu olur. Yapı üzerinde yapılacak projeye aykırı değişiklikler konusunda mali ve/veya manevi haklarının ihlali nedeniyle FSEK kararları gereğince dava açılabilir.

Estetik özellik taşımayan ve FSEK mad. 2/3 gereğince ancak ilim eseri sayılan mimari projenin sahibi olan mimarın mali ve manevi hakları da korunmaktadır. Ancak bu projenin uygulanması sonrasında ortaya çıkan yapı (mimari eser sayılacak unsurlara sahip değilse) FSEK mad. 4/3’e göre güzel sanat eseri kabul edilemeyeceğinden proje mimarının yapı üzerinde telif hakkı yoktur. Projeye aykırılık konusunda; İmar Kanunu ve özel düzenlemeler ile İmar Yönetmelikleri gündeme getirilerek önlem alınabilir.

Bir yapının kullanımı sürecinde, yapılmak istenen değişikliklerin zorunluluk taşıyıp, taşıması; mimari tarafından açılacak mali ve manevi kapsamdaki davalarda büyük öneme sahiptir. Zira Türk hukuk sisteminde: “mimari eserlerin, sadece görsel değerler olarak değil aynı zamanda yaşanan ve belirli ihtiyaçların karşılanması amacı ile yapıldıkları” kabul edilir. Bu nedenle ısı yalıtımı, depreme karşı takviye, fonksiyon değişikliği, zorunlu eklemeler yapma ihtiyacı vb. nedenlerle yapıda gerekli düzenlemelere ve düzeltmelere mimari (mali ve manevi) haklarla karşı çıkmak ve FSEK’ten doğan yetkilerin kullanılması mümkün olamamaktadır.

Binanın sadece büyütülmesi amacıyla yapılan değişiklik, eğer yapının estetik değerini olumsuz yönde de etkiliyorsa bu değişiklik nedeniyle binada ortaya çıkan değer artışının mimara (FSEK mad.70/3 gereğince) ödenmesi gerekir.

Diğer yönden mimarın izni olmaksızın yapının renginin değiştirilmesi, hele estetik değerini olumsuz etkiliyorsa (güzel sanat eseri olarak kabul edilen yapı söz konusu olduğta) manevi hakkın zedelenmesi durumunu ortaya çıkardığı için tazminat talebi ile dava açılması mümkündür.

Kaynakça:

1. 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
2. 24 Kasım 2006 tarihli, TSMD Telif Hakları Panel Notları (Prof. Dr. Arzu Oğuz, Av. Berfu Kaya)
3. Türk Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku açısından mimari eser ve ilgili yargı kararları (Prof. Dr. Gürsel Öngören, Av. Filiz Ceritoğlu) Temmuz 2007, Öngören Yayınları
4. Yazıcı Hukuk bürosu 22.12.2008 tarihli “Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde eser sahibinin izni olmaksızın mimari proje üzerinde değişiklik yapılmasının hukuki sonuçları” yazısı.
5. Av. Durmuş Türemen tarafından aktarılan Şevki Vanlı’nın belgeleri.
6. Sezar Ayagen’in 02.06.2009 tarihli yazılı açıklaması

Özet olarak:

- Mimarın izni olmaksızın değişiklik yapılmış olması;
- Değişikliğin binanın estetik değerini olumsuz yönde etkiliyor olması;
- Yapılan değişikliğin yalıtım, takviye vb. zorunluluk gerektiriyor olmaması; halinde, bu hususların mahkeme kararınca (bilirkişilerin de katkısı ile) tespit edilmesi durumunda mal sahibinden tazminat ödenmesi kararı alınabilir. Mimar:
- Binanın estetik değerinin olumsuz etkilenmesi sonucu maddi tazminat;
- İzinsiz yapı değişikliği ile aynı işin sözleşmeli olarak yapılması durumundaki bedelin üç katı tazminat;
- Yapıda değer artışı sağlayan değişiklik için madde tazminat ve eserin eski hale getirilmesini isteyerek dava açılabilir. Bu son isteğini (eserin eski hale getirilmesi) gerçekleştirebilmesi için:
- Mimardan izin istenmemiş olması;
- Yapılan değişikliğin eserin estetik değerini önemli ölçüde zedelemesi;
- Değişikliğin kaldırılarak eserin önceki hale getirilmesine olanak bulunması;
- Eserin önceki haline dönüştürülmesinin kamu ya da iş sahibinin haklarına önemli ölçüde zarar vermemesi gerekmektedir.

Diğer yünden mimarla işveren arasındaki sözleşmede: “Mimardan İzin Almaksızın Projede Değişiklik Yapma Hakkı” işverene tanınmışsa, mimarın herhangi bir maddi tazminat isteği ile dava açma yetkisi kalmamış olmaktadır. Sadece eserin estetik değerinde olumsuz etkilenme olmuşsa, bu yönde manevi tazminat isteğinde bulunabilir. Çünkü sözleşme yapmakla iş ticari boyuta taşınmış olmaktadır ve “ben bunu baskı nedeniyle kabullendim” demek mümkün değildir.

Değişikliklerin görülmesi anından itibaren bir yıl ve en geç on yıllık süreler içinde mali ve manevi davalar açılabilir. Diğer yünden mimar mali haklarını devredebilir ancak manevi haklar devredilmez.

Bir projenin ya da bir yapının güzel sanat eseri olup olmadığının belirlenmesi; izinsiz yapılan müdahalelerin eserin estetik değerini olumsuz yönde etkileyip etkilemediğinin saptanması işi; yargı tarafından bilirkişiler eliyle yaptırılır. Dolayısıyla bu son derece önemli mesleki bir görevdir. Ancak tüm hukuki davalarda bu sistemin olumsuz sonuçlar verdiği bilinmekte ve “bilirkişilik yapısının Türk Hukuk sisteminin sıkıntılı yönü olduğu” dile getirilmektedir. Bu anlamda mimarlıkla ilgili davalarda da durumun diğerlerinden ne kadar farklı olduğunu, yargı kararları arasında bulduğumuz “STAD OTELİ” davası ile ilgilinize sunuyoruz:

STAD OTELİ ÖRNEĞİ

“Stad Oteli, 1964 yılında açılan Ulusal Mimari Proje yarışmasında, birincilik ödülü kazanan; Doğan Tekeli, Sami Sisa, Metin Hepgüler grubunun hazırladığı projeye göre inşaa edilmiştir. Müellif Metin Hepgüler 2002 yılı sonunda izinsiz yapılan; 160m²’lik lokanta, kafeterya, konferans ve balo salonu vb ek bölümler ilavesinin, eserde mimari bütünlüğü ve estetik değeri bozucu nitelikte olduğunu belirterek, hem mali ve hem de manevi tazminat istemi ile dava açmıştır. Davalı ise yapılan eklerle, davacının mali ve manevi haklarının ihlal edilmediğini savunmuştur.

Mahkemece göreve davet edilen “*öğretim üyesi mimar bilirkişiler; yapı avan projesinin fikri ürün olduğuna, yapının ise güzel sanat eseri olmadığına (?)*” bu nedenle ihtiyaç gereği yapılan değişikliklerin, koruma dışı olduğu dolayısıyla, ayrıca mimarların şeref ve haysiyetini zedeleyecek ve projenin özelliğini bozacak nitelikte bulunmadığına karar vermişlerdir.

Mahkeme, bilirkişinin binaya yapılan ziaretlerin amacının, güzel sanat eserinin seyri

değil, konaklama olduğu tespitine katılmadığını; proje veya yapının güzel sanat eseri sayılıp sayılmayacağını bir uzmanlık konusu olduğuna, ancak değerlendirmenin sadece mimarlık bilimine göre değil yasal unsurlar irdelenip hukuk bilimine göre de incelenerek sonuca ulaşılması gerektiğine hükmetmiştir. Mahkeme, bilirkişinin, 1964 yılı koşullarında o dönemin kent merkezi Ulus’ta yer alacak yapı için açılan yarışmanın amacını değerlendiremediğine; yapının, Ulus-İstasyon-Çankaya arasındaki karakteristik noktada, modern Ankara’yı simgeleyen farklı ve özgün çalışma olması gerektiğinin, önemsenmediğine inandığını belirtmiştir.

Sonuçta Mahkeme, *öğretim üyesi mimar bilirkişilerin*, Stad Oteli’nin güzel sanat eseri olmadığı yolundaki kararını yanlış bulduğunu belirtmiş; ancak yapı malikinin güzel sanat eseri olan yapısında, ihtiyaçtan kaynaklanan ilave için eserin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla serbest hareket edilebileceğine; bilirkişinin bu yöndeki değerlendirmesinin kabulüne karar vermiştir.

Tandoğan Yurtları özgün cephe

Tandoğan Yurtları bozulmuş cephe

MSB TANDOĞAN ÖĞRENCİ YURDU

1970 yılı başlangıcında, merhum Şevki Vanlı ve Ersen Gömleksizoglu tarafından Tandoğan Meydanı'na ölçek verecek biçimde hazırlanan projeye göre inşaa edilmiş Milli Savunma Bakanlığı Öğrenci Yurdu'nda 1997 yılında müellifinden izin alınmaksızın cephelere de yansıyan tadilatlar yapılmıştır. Evi, Tandoğan Meydanına bakan bir bayan mimarın, tadilatı haber vermesi üzerine Şevki Vanlı; Belediye Başkanlığı, İmar Müdürlüğü, Kültür Bakanlığı, Mimarlar Odası Ankara Şubesi ve Türk Serbest Mimarlar Derneği'ne noter aracılığı ile duyuru iletip; TSK Mensupları Çocukları, Tahsiline Yardım Vakfı'ndan: 5846 sayılı FSEK 17.maddesine göre, değişikliğin durdurularak eski haline getirilmesini aksi halde yasal haklarını kullanacağını ihtar etmiştir.

TSK Vakfı Genel Müdürlüğü, 8 Eylül 1997'de Şevki Vanlı ve TSMD'ne gönderdiği cevapta; tek camlı alüminyum doğrama yerine ısıcamlı plastik doğrama imalatı ile hukuka uygun değişiklik yapıldığını bildirmiştir.

Bunun üzerine işin yargıya aktarılması gereği doğmuş ve Şevki Vanlı, 1 TL'lik maddi tazminat da isteyerek dava açmıştır. Mahkeme davacı Şevki Vanlı'yı haklı bularak yapının eski durumuna getirilmesi kararını vermiştir. (Mahkeme başvuru ve kararları ile ilgili belgelere ulaşılamamıştır.)

Bu karar sonrası her iki taraf; cephe değişikliklerinin kaldırılarak, bu defa ısı camlı ve yalıtımlı alüminyum doğrama ile eski görünüşünde cephe kaplaması yapılmasını protokole bağlamışlardır. Sonuçta değişiklikler kaldırılarak yapı eski durumuna getirilmiştir.

Protokol

Yapılan cephe değişikliğine, proje müellifi Mimar M. Şevki Vanlı tarafından itiraz edilmiş ve itiraz adli mercilerce de haklı bulunarak, binanın görünümünün eski haline sokulmasına karar verilmiştir. Taraflar aşağıdaki koşullarla anlaşmışlardır.

Mad.1- Orijinal projesine uygun olarak yapılmayan cephedeki pencerelelerini de içeren alüminyum giydirmeler, eski görünümünde tekrar imal edilerek yerine takılacaktır.

Mad.2- İmalat ve montaj M. Şevki Vanlı veya bir yetkilisi tarafından kontrol edilmiş ve belgelenmiş olacaktır.

Mad.3- Hizmetin finansmanı (2001, 2002 ve 2003 yılları) yurdun ödemelerinden yapılacak tasarrufla, her yıl (2002, 2003 ve 2004) üç bloktan oluşan yapının, bir blok giydirmeleri yapılarak, 2004 yılının Ağustos sonunda mutlaka tamamlanmış olacaktır.

Mad.4- Anlaşmazlık halinde, İcra Mahkemelerindeki bugünkü durumu geçerli olacaktır.

Mad.5- (Eski metindeki, 8. mad.)

M. Şevki Vanlı

Emlak Kredi Bankası özgün cephe

Emlak Kredi Bankası bozulmuş cephe

EMLAĞ KREDİ BANKASI KIZILAY ŞUBE BİNASI*

Ankara İmarının 1066 ada, 32 parselindeki, Petrol Ofisi A.O.'na ait 867 m2 lik arsa üzerinde yaptırılması düşünülen ve toplam 3900 m2 yapı alanı olan hizmet binasının projelendirme ve inşaat işleri Türkiye Emlak Kredi Bankası'nca üstlenilmiştir. İnşaatın başlama tarihi 15 Temmuz 1985, bitiş tarihi ise 15 Temmuz 1987'dir.

Yapının planlaması yapılırken, zemin kat, galeri katı, 1., 2. ve 3. üncü katlar Türkiye Emlak Kredi Bankası için, 4., 5., 6., 7. ve 8. katlar Petrol Ofisi A.O. için tasarlanmıştır. 2. bodrum kat müşterek tesisat tesislerine, 1. bodrum kat ise garaj olarak Türkiye Emlak Kredi Bankası'na aittir. Binanın tasarım kadrosu Y.Müh. Mimar Sezar Aygen, Mimar Oktay Veral'dan oluşmaktadır.

İnşaatın tamamlanmasından sonra, bağımsız bölümler sahipleri tarafından derhal kullanıma açılmıştır. Kullanım sürecinde mimarlara iletilen dilek ya da şikâyet söz konusu olmamıştır.

2001 yılında, Petrol Ofisi A.O.'nun özelleştirilmesi gündeme gelmiş ve idare, kendine ait bölümleri satışa çıkarmıştır. O aşamada bir müteahhit firma, yapının tamamının satıldığı düşüncesiyle satın alma işine girmiş ve açık artırmayı kazanarak binayı satın almıştır. Ancak, daha sonra sürprizi öğrenmiş ve bu olguyu kabullenmek zorunda kalmıştır. Yeni mal sahibi, satın almış olduğu bölümü "Otel" olarak kullanmak için derhal tadilata girişmiş ve bu süreçte de müellif mimarları –Türkiye'ye göre doğal olarak- arama zahmetine katlanmamıştır. Esasen kendisi ile sonradan yapılan görüşmelerde şaşırarak; "Ne münasebet! Kendi malımda istediğim değişikliği yapamaz mıyım?" diyerek hayretini belirtmiştir.

Müellif mimarlar olarak konuyu, bina çatısına yeni eklemeler yapıp bitince öğrenmiş olduk ve derhal mal sahibini bularak yapının bir "Telif Eser" olduğunu anlatmaya çalıştık. Bu gayretlerimiz yararsız kalınca, Çankaya İmar Müdürlüğü'ne başvurduk ve yapıda kaçak

inşaatların yapıldığı haberini ilettik. Aradan geçen birkaç ay süre boyunca kaçak inşaatların devam etmekte olduğunu tespit ettik.

Bu gelişmeler üzerine yasaları hatırlatan ve konuyu bildiren bir yazıyı, Cumhurbaşkanlığı, TBMM Dilekçe Komisyonu Başkanlığı, Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Müdürlüğü ve Çankaya Belediyesi İmar Müdürlüğü'ne ulaştırdık. Yazımız ortalığı biraz karıştırmış olmalı ki, Çankaya İmar Müdürlüğünde mal sahibi ile birkaç toplantı yaptık. Sonuçta ihtilafımız şu şekilde sonuçlandı; Yapılan işler Firmamızın denetiminden geçecek, o aşamadan sonra her değişiklik talebinden bilgi sahibi olacağız ve bu süreçte değişiklik önerilerimiz ve hazırlayacağımız projeler uygulanacak, ancak "Milli Servete Zarar Vermemek" adına yapılan bölüm yıkılmayacak.

Olayın böyle sonuçlanmasında, Mahkeme safhalarının çok uzun sürmesi (OYAK Ordu Pazarı için yapmış olduğumuz yasal girişim 5 yılı doldurmuştur ve halen dosyamız Yargıtay'dadır. Kararın bozulması halinde yeni bir mahkeme süreci daha başlayacaktır), genellikle "Telif Eser" konularının hâkimlerimizin bilgi ve özenleri dışında kalması, Ülkemizdeki Mimarlık Kültürünün bir türlü belli bir düzeye ulaşamaması vb. gibi nedenler, konunun bu şekilde sonuçlanmasını getirmiştir.

Sezar Aygen, Y.Müh. Mimar

(*) Türkiye Emlak Kredi Bankası'nın ismi sonra değiştirilmiş ve Emlak Bank adını almıştır. Daha sonra batık banka durumuna gelince de Halk Bankası A.O.'ya devredilmiştir. Bu gün binada bulunan banka şubesi Halk Bankası'na aittir.

(**) Yapının mimarlık dışındaki diğer hizmet ekibi: Statik: Zafer Kınacı, Isıtma ve Sıhhi Tesisatlar: Akdeniz Hiçsönmez, Elektrik Tesisatı: Abdullah Çavuşoğlu

fiber optik kablo
indoor/outdoor/havai
fiber to the home
blow fiber sistemler
OPGW sistemleri

bakır kablo
Cat5e, Cat6, Cat7, 10G
UTP / FTP / STP
1200 konnektörleme
ses ve görüntü kabloları

data center çözümleri
veri iletişim kabloları
yükseltilmiş döşeme
rack kabin sistemleri
ikaz ve bilgilendirme
iklimlendirme, ups

network donanımları
switch, router, IP telefon
kablosuz erişim noktaları
güvenlik donanım ve yazılımları

**performans testleri
ve analizler**
fiber optik ve bakır kablo
1G/10G hız ölçümleri
network performans analizi
bağlantı problemleri analizi

bina otomasyonu
IP kamera, cctv,
yangın ve hırsız alarm
video konferans
ses ve anons
geçiş kontrol sistemleri

özel projeler
otel, hastane, eğitim
finans merkezleri, AVM
toplu konut, towers
su, yakıt boru hatları
kara ulaşım hatları havalimanları
endüstriyel tesisler

**RITTAL PATCHSEE
LINKSYS
MASTERGUARD
IBM AXIS
BOSCH
HCS
CORNING
ESTAP
LEGRAND
CISCO**

ne
ortaklık
bozulsun
ne de
o ölsün

İletişim altyapı
mimarisinde
usta çözüm ortağınız...

foi®

Fiber Optik İletişim ve Network Sistemleri San. Ve Tic. Ltd.Şti. www.foi.com.tr info@foi.com.tr
Merkez : Alinteri Bulvarı Ostim İş Merkezleri E Blok 31/36 Ostim - Ankara, T: 0312 3855935 F: 0312 3855936
İzmir : 1203/2 Sok. Yener İş Merk. No:22 K:2 D: 313 Yenişehir - İzmir, T: 0232 4491718 (pbx) F: 0232 4491618

Karatmermer, yurtiçi ve yurtdışında, her ölçekte inşaat projesi için doğal taş üretimi, temini ve montaj faaliyetleri yürütmektedir. 5000 m²'si kapalı olmak üzere, toplam 20.000 m²'lik bir alanda, ülkemizin gelişen değerleri olan mermer ve traverten başta olmak üzere, her türlü doğal taşın üretimini gerçekleştiren firmamız, ayrıca, deneyimli teknik personeli ile doğal taşların projelere uygulanması konusunda da en üst seviyede hizmet vermektedir.

 karatmermer

KARATMERMER MADENCİLİK LTD. ŞTİ.

Merkez: OSB 1. Cad., 1. Sok., No.8 AFYONKARAHİSAR Tel: 0 (272) 221 12 62-64 Faks: 0 (272) 221 12 65

İrtibat Bürosu: Abidin Daver Sok. No.39/2 Çankaya - ANKARA Tel: 0 (312) 441 24 11 Faks: 0 (312) 441 24 76

info@karatmermer.com

www.karatmermer.com

Projelendirme İSMD'den, Yapım ve Yayın NTV'den :

MİMARLARIN BELGESELİ AĞUSTOSTA VİZYONA GİRİYOR

Aslı Özbay

İstanbul Serbest Mimarlar Derneği'nin Doğan Tekeli başkanlığındaki 4. dönem yönetim kurulu, Avrupa Birliği ve Türkiye arasında sivil toplum diyalogunun geliştirilmesi için hayata geçirilen 'Mesleki Örgütler Hibe Programı'ndan yararlanmak üzere hazırladığı FOLIA-Fragments of Living in Architecture adlı projesiyle ağustos 2007'de AB'ne başvurmuş ve temmuz 2008'de hibe almaya layık görülmüştü. O tarihten buyana 13 bölümlük bir mimarlık belgeseli, projeyi yansıtacak bir web sitesi ve biri Türkiye'de (İstanbul'da Stephan Benisch) diğeri Avrupa'da (Paris'de Emre Arolat ve Han Tümerterkin) iki paralel konferansı içeren bu üç aylık projenin en kapsamlı bölümü olan tv belgeseli, tamamlanma aşamasına geldi. İSMD adına Oğuz Öztuzcu'nun proje yönetimini ve Dilek Safer'in genel koordinasyonunu üstlendiği çalışma, geniş bir ekibin katkılarıyla yürüyor.

İlk bölümü Ağustos ayının 3. haftasında NTV'de yayına girecek olan tv dizisinin bölümlerinde ele alınacak konular ve açılımları, Aydan Balamir'in hazırladığı tasarı esas alınarak ve 13 farklı bölüm için 17 danışmanın katkılarıyla geliştirildi. (www.folia.org.tr) NTV'den Heves Atasoy'un editörlüğünü, Selda Banci'nin editör yardımcılığını, Haluk Asar'ın görüntü yönetmenliğini, Uğur Danış'ın montaj ve müzik kurgusunu üstlendiği dizinin mimari içeriği, Aslı Özbay'ın koordinasyonu ile filme dönüştürülüyor.

Dizi için bugüne dek İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Bodrum, Antalya ve Kapadokya'da birçok nitelikli yapının / kentsel alanın çekimleri yapıldı. Yurt-dışı örnekler için ise henüz Roma, Madrid ve Barselona'dan belirlenmiş örnekler çekildi. Ağustos ayında Berlin, Hamburg, Amsterdam ve Rotterdam'da yapılacak çekimlerle birlikte dizinin AB ayağına ait örneklerin tamamı belgelenmiş olacak.

Çekimler sırasında ağırlıklı mimarlar ve yanı sıra yapıların sahipleri ve kullanıcılarıyla yapılan röportajlar da dizinin bölümlerinde yer alacak. Bu çerçevede örneğin: Roma'da Massimiliano Fuksas ve kent Koruma Komitesi Başkanı Federico Mollicone ile; Barselona'da kentin eski "Baş Mimarı" Josep Acebillo, dev dönüşüm projesi 22@project'in ekonomi yöneticisi Mario Rubert ve proje genel direktörü Juan Carlos Montiel'in yanı sıra, Barselona Belediyesi Sosyal Konut Dairesi Başkanı mimar Joaquim Pascual Sangra ile; Madrid'de ise Belediye'nin, son 10 yıldır gerçekleştirdiği üst düzey mimari kalitedeki sosyal konut siteleriyle gündeme gelen birimi EMSV'nin "Eco Boulevard" projesi sorumlusu mimar Carmen Amoros ile röportajlar yapıldı. Madrid'de ayrıca, kentin güney-batısındaki lüks konut alanı La Finca'da birçok villaya ve bölgenin iş merkezi kompleksine imza atan mimar Joaquim Torres'le kendi evinde bir söyleşi gerçekleştirildi.

Barselona'nın özellikle kamusal alanlarda gerçekleştirdiği çok sayıda ve nitelikli uygulamalarının baş sorumlularından olduğu bilinen eski Belediye Başkanı ve eski Sanayi ve Turizm Bakanı Juan Clos, yılbaşından buyana İspanya Büyükelçisi olarak görev yapıyor. Sayın Clos'a projemize gösterdiği yakın ilgi ve Barselona'daki ilişkilerin kurulması yönündeki değerli öneri ve gayretleri için teşekkürü borç biliyoruz.

Gazi Üniversitesi Mimarlık Bölümünden : “BİR BÖLÜ ON” SERGİSİ

Fatih Özyay Gazi Üniversitesi 3. Sınıf

Gazi Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Mimarlık bölümü 1.sınıf öğrencilerinin Mayıs 2009'da, “Bir bölü on” maket çalışmaları, Ernst Egli'nin İsmet Paşa Kız Enstitüsü, Emin Onat'ın Maliye Evleri, Sedat Hakkı Eldem'in Sirer Yalısı ve Hindistan Büyükelçiliği Konutu, Seyfi Arkan'ın Dr. İhsan Sami Evi ve Florya Köşkleri maketleri ile gerçekleştirildi.

Aslında ara çalışma olan “Bir bölü on” maketleri uzun bir zaman önce “Bir bölü bir” çalışmaları ile şekillendi. Küçük obje, mobilya gibi en çok bilinen, tanınan tasarım örneklerini atölyede yeniden yapmakla başladı. Daha sonraki yarıyılarda sırasıyla Le Corbusier, Mies Van der Rohe ve Frank Lloyd Wright gibi geçen yüzyılın en önemli mimarlarının, önemli yapılarının çalışmaları ile devam etti. Bu yarıyıl, çalışmalar erken dönem cumhuriyet yapıları üzerine odaklandı.

Araştırma ve iki haftalık “bir bölü on” çalışmaları; öğrencilerin soyutlama, inşa etme, malzeme kullanımı, taşıyıcı sistem, ışık, gölge, oran, ölçek, gibi çok uzun sürelerde algılayabilecekleri yoğun bir öğrenme dönemini içerir. Bu çalışma süreci, mimarlık eğitimi için önemli tanım ve kavramların farkına varmanın yanı sıra, öğrencilere kendi güçlerinin farkına varmalarını ve mimarlığın yoğun bir biçimde grup çalışması olarak gerçekleştirilebileceğini de gösterir. Burada asıl hedeflenen, ara çalışmalar, çözümler ya da sonuç ürün değil, bunlar üzerinden gerçekleştirilen tartışma ortamının zengin ve canlı tutulabilmesidir. Bu ortam, aslında atölyedeki her bireyin dünyaya bakışını mimarlık üzerinden yeniden sorgulamasını amaçlamaktadır.

01

01/ Seyfi Arkan, İhsan Sami Evi
02-03/ Ernst Egli, İsmet Paşa Kız Enstitüsü
04/ Seyfi Arkan, Salih Bozok Villası

02

03

04

© Fotoğraflar: Fatih Özyay'a aittir.

Gerflor

UTT

U.T.T. İnşaat ve Dekorasyon Mlz.San.Tic.Ltd.Şti.
Uğur Mumcu Cad. No.97/9 06700 G.O.P. / ANKARA
Tel: +90 312 446 1635 - 446 1655 Fax: +90 312 446 8779

Dünya'nın En Esnek Elektrik Sistemi

- MAKSİMUM GÜVENLİK
- EVRENSEL SİSTEM
- HAREKET ÖZGÜRLÜĞÜ
- GÖSTERİŞLİ TASARIM
- HIZLI VE KOLAY KURULUM
- EŞSİZ MODÜLER KAVRAM
- MİMARİ OLARAK ÇOK YÖNLÜLÜK

mucize 0.312 417 10 56

POZİTİF
GRUP
ELEKTRİK İLETİŞİM LABORATUAR
SİSTEMLERİ SAN. ve TIC. LTD. ŞTİ.

8. Cadde 1328. Sokak No: 13/3
Öveçler 06460 ANKARA
Tel : 0312 473 96 81 (pbx)
Fax : 0312 473 96 84

www.pozitif-grup.com.tr • www.eubiq.info.tr

DIŞ MEKANIN KURGULADIĞI BİR YAPI

MERSİN ATATÜRK PARKI
KÜLTÜR VE KONGRE MERKEZİ

Sahil kentlerinde kıyının kamusal kullanımdaki rolü şehrin denizle ilişkisini sağlamasının yanında kentli için yaşanabilir mekanlar oluşturmaktadır

Denizin ve kıyının kente dahil olduğu diğer birçok kentin aksine, göz alabildiğine uzun bir sahil şeridine sahip olan Mersin için “kıyı”, kentin bir parçası olmaktan çok sınırı konumundadır. Kıyıyı kente dahil etmek, hem kent yaşamını canlandırmak hem de Mersinlileri kentin ve denizin buluştuğu mekanlarda bir araya getirmek açısından çok önemlidir. Bugün kent kıyısını canlandırmak için önemli bir adım atılmış, sosyal hayat kıyıya taşınmıştır.

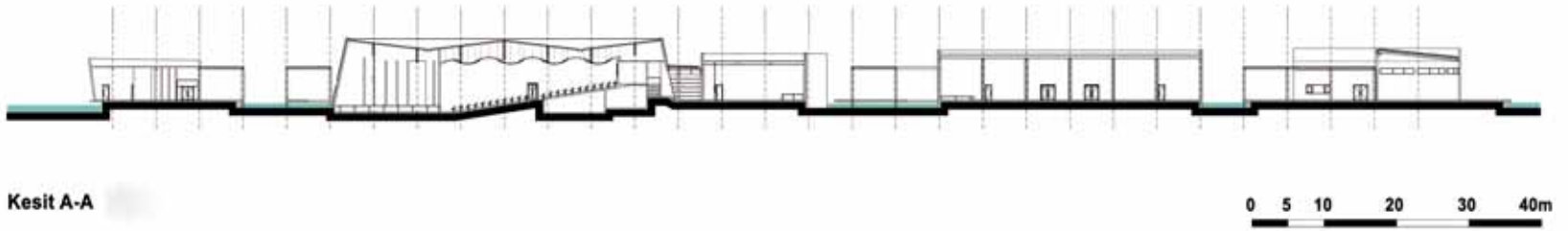
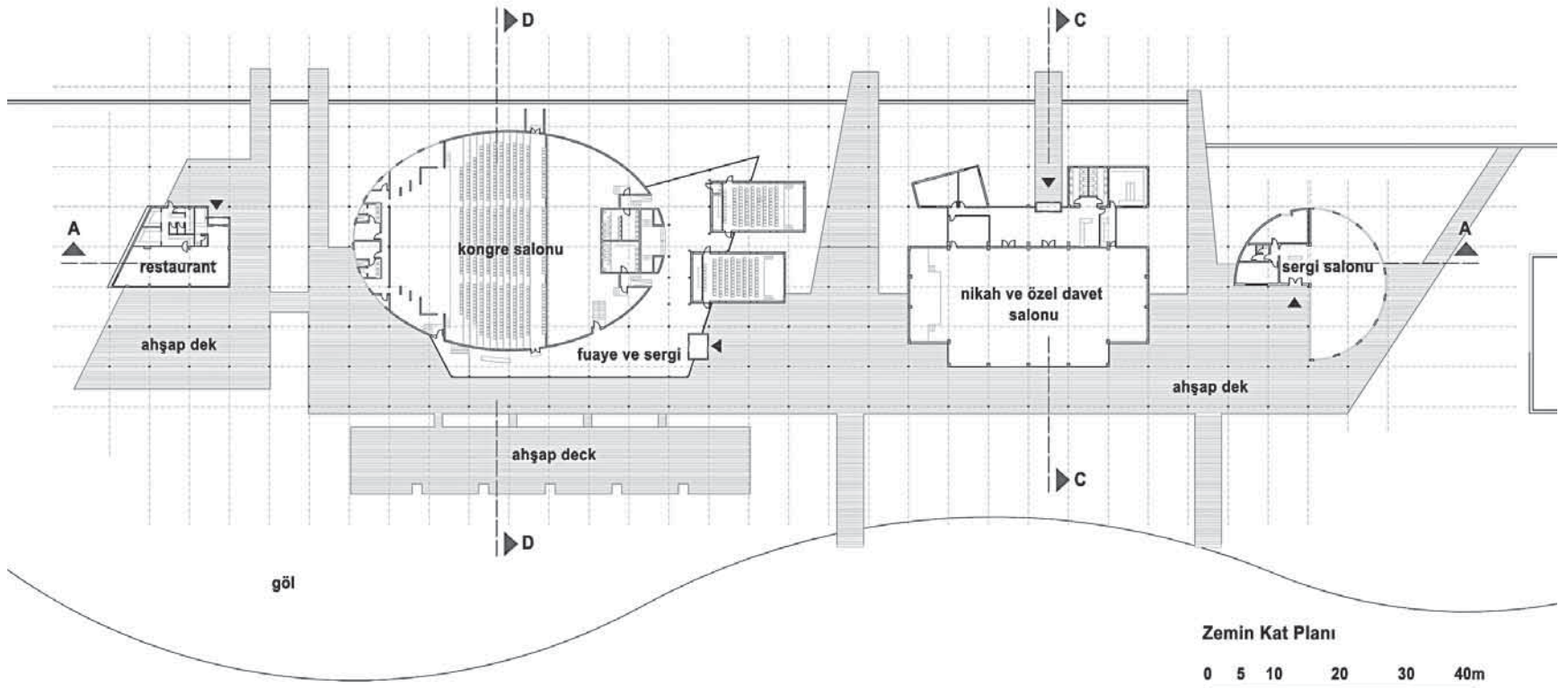
Abdi Güzer

Atatürk Parkı, Mersin'in merkez bölgesinde, kentle denizin buluştuğu kıyı bandı boyunca yer alıyor. Bu merkezi konumuna karşın yıllar içinde bir çöküntü alanına dönüşen bu park 2000 yılında kente kazandırılmak, yaşayan bir parka dönüştürülmek üzere yeniden projelendirildi. Peyzaj projeleri Dalokay ve Güzer grubu adına Belemir Güzer tarafından gerçekleştirilen bu projede öncelikli olarak kentle parkın barışması, parkın merkez kullanımları ile bütünleşmesi, yeşil alanların arttırılarak düzenlenmesi, bu anlamda park içinde oluşmuş ve zaman içinde yoğunluk kazanmış geçici yapılaşmaların kaldırılması hedeflendi. Gerçekleştirilen projede kıyıda yer alan yürüyüş yolunun süreklilik kazanması, merkezle kesişme noktalarındaki giriş ve çıkış noktalarının vurgulanması, parkta alt kullanım alanlarını oluşturacak iletişim meydanı, açık amfi gibi alt proje alanlarının oluşturulması düşünceleri öne çıkarıldı. Projenin gerçekleşmesi ve kentli tarafından yoğun olarak benimsenerek kullanılması ve bir anlamda projenin beklenen hedeflerine ulaşması sonrasında, ikinci etapta, halka kapalı kalan spor alanlarının ve sosyal tesislerin başka alana taşınarak kültür etkinliklerine ayrılmış sınırlı bir yapılaşma önerilmesi, böylelikle park kullanımının çeşitlendirilerek zenginleştirilmesi, kamusal bir sahiplilik ve aidiyet oluşturulması hedeflendi.

Mersin uzun bir kıyı bandına sahip olmasına karşın, bu kıyının süreklilik gösteren düz yapısı ve Akdeniz'e açılan sonsuz ufuk çizgisi diğer kıyı kentlerinin çoğundan, örneğin İstanbul, İzmir ve Antalya gibi kıyının farklı ve alternatif vistalar vererek kentin içine taşıdığı ortamlardan farklılık gösteriyor. Belki bu nedenle kent ve kentinin kıyı kullanım yoğunluk ve alışkanlıkları da diğer kıyı kentlerine benzemiyor, benzer bir yoğunluğa ulaşmıyor. Bu saptamanın gerçekliği altında Atatürk Parkı'nda yer alması planlanan Kültür Merkezinin su ile ilişkiyi güçlendirecek, suyu kent kültürünün bir parçası yapacak biçimde ele alınması ve bu anlamda bir yapay gölet oluşturularak

yapının bu göletin içinde bir ada olarak düzenlenmesi öngörüldü. Şüphesiz yapının yer aldığı alanın doldurularak elde edilmiş bir alan olması suyun eski kıyı çizgisine taşınması, su ile kentin yeniden yakınlaştırılması kararında etkili oldu. Öte yandan yapılaşmanın kıyı yapılarına kısıtlama getiren yönetmeliğe tabi olması, büyüklük, saçak kotu ve yapılaşma biçimi konusunda bazı belirleyici sınırlar oluşturdu. Ağırlıklı olarak açık alanlar ve onlarla süreklilik içinde kullanılan etkinlik alanlarından oluşan yapılaşma kıyı silüetinde etkili olan monoblok bir kütleden çok açık / kapalı alan dengesi içinde düzenlenmiş kentsel bir doku olarak ele alındı. Yapının üzerinde yer aldığı gölet ve kıyı arasında bırakılan yeşil peysaj hem iklimlendirme, hem de kentin görünür ve algılanır bir parçası olarak gelişen yoğun kullanımlı ticari limanın görüntüsünü yumuşatacak ve bu görüntüyü yeşil bir doku ardında bırakacak bir eleman olarak düşünüldü.

Mersin Atatürk Parkı Kültür ve Kongre Merkezi temel olarak dört ayrı kamusal işlev barındırıyor: toplantı ve sunuş, sergileme, nikah salonu ve bunlara servis veren yeme içme birimleri. Bu işlevlerin herbirinin bağımsız üniteler olarak yapılaştığı projede bu birimleri birbirine bağlayan ve önlerindeki / aralarındaki açık alanlara taşan metal bir güneşlik örtüsü dil bütünlüğünü sağlayan, açık alanları tanımlayan mimari bir öge olarak kullanılıyor. Yörede hakim olan Akdeniz iklimi bir yandan açık alan kullanımlarının uzun soluklu olmasına olanak tanırken öte yandan güneş ve ısıya karşı önlem alınmasını gerekli kılıyor. Bu anlamda yapıyı saran su satışı ve açık alanların üzerini örten yarı geçirgen pergola ve saçaklar doğal bir iklimlendirme olanağı sağlıyor. Bu yapı özelinde açık alanlar da bitmiş bir yapının dış mekanı olmaktan çok kapalı alanlarla birlikte ve süreklilik içinde kullanılan, etkinliklerin taşabildiği mekanlar olarak ele alınıyor. Kapalı alanların dış mekanla buluştuğu cephe yüzeyleri de bu düşüncüyü algısal olarak güçlendirmek üzere olabildiğince şeffaf ve geçirgen bırakılıyor.

Mersin Kültür ve Kongre Merkezi

Tasarım: C. Abdi Güzer

Uygulama Çizimleri: Dalokay/Güzer Mimarlık

Yardımcı Mimarlar: Aydın Işık, Güneş Gökçek, Nazlı Bakht

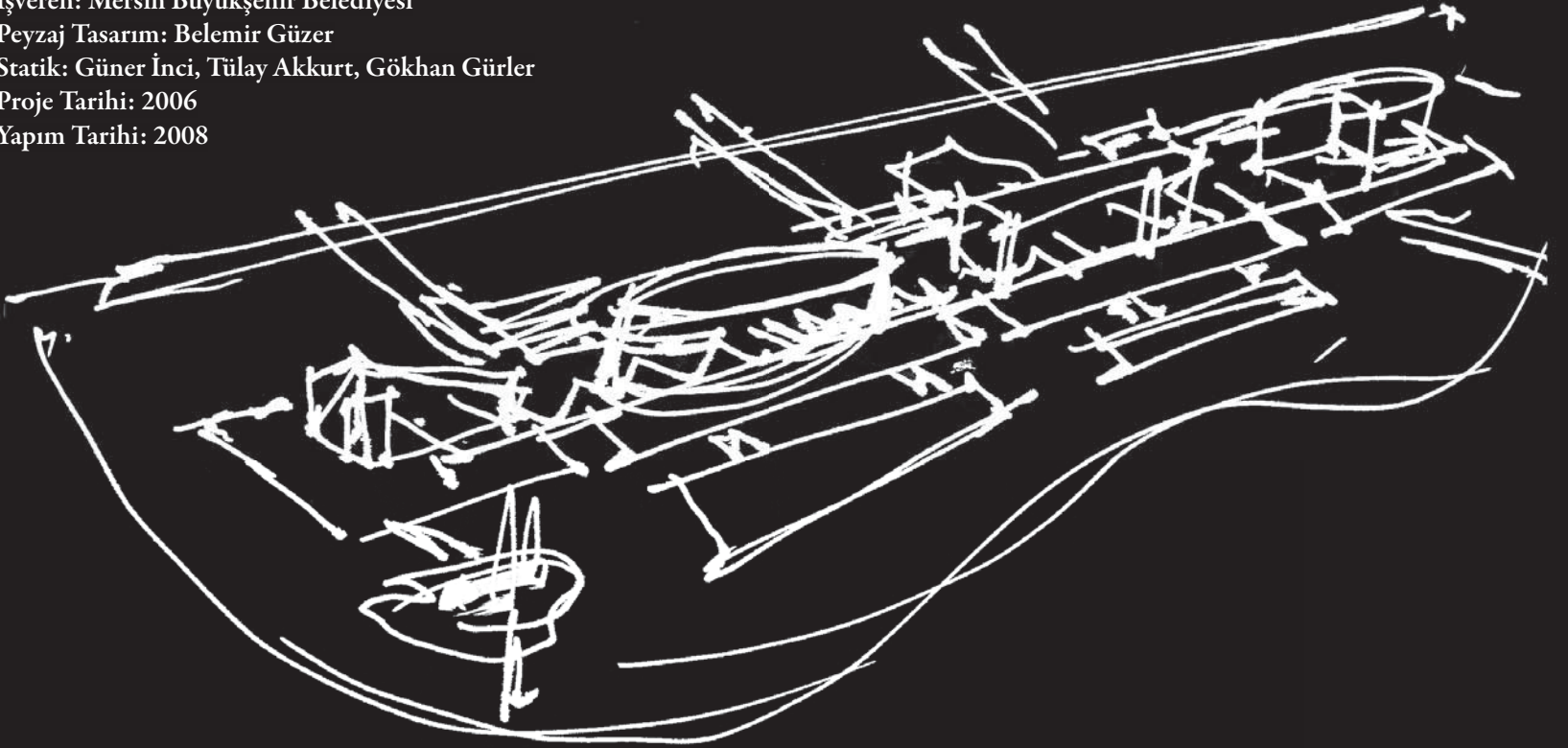
İşveren: Mersin Büyükşehir Belediyesi

Peyzaj Tasarım: Belemir Güzer

Statik: Güner İnci, Tülay Akkurt, Gökhan Gürler

Proje Tarihi: 2006

Yapım Tarihi: 2008

Kompleksin işlevsel niteliklerini de temsil eden dört ayrı kütle dört ayrı mimari biçim sunarak sıralanıyor. Sırasıyla Restaurant, Toplantı Salonları, Nikah Salonu ve Sergi Evi onları üzerinde tutan dikdörtgen ada üzerinde su kanalları ile ayrılıyor. Adanın kara tarafında bu kütlelerin herbirine farklı ulaşım sağlayan köprüler yer alıyor. Benzer biçimde deniz tarafında da iki köprü adayı ana karaya bağlıyor. Ada bir yandan kütleleri ayıracak biçimde bölücü kanallar içerirken öte yandan yapıların işlevlerinin taşabileceği verandalar, sergi alanları ve alternatif etkinlik alanları oluşturacak biçimde farklılaşmalar barındırıyor. Dil sürekliliği ve iklimsel denetim sağlayan üst örtünün yoğunluğu da adanın barındırdığı işlevsel çeşitliliğe göre değişkenlik gösteriyor.

Kent merkezi ile deniz arasında bir geçiş alanı oluşturan bu yapılaşma deniz algısında uzun kesintilere neden olmayacak biçimde parçalı bir dokulaşma öneriyor. Böylelikle yapının yol boyunca yaya ölçeğinde deneyimlenmesi sırasında belli aralarla denize açılan vistalar sunması, farklı perspektif algıları yaratması hedefleniyor. Benzer kaygılarla yapının monokromotik bir dil içinde tümüyle beyaz olarak ele alınması, güneş altında ya da gece aydınlatmasında keskin gölge farklılıkları ile mekansal etkiler yaratılmasına olanak sağlıyor. Yapının tasarımı ölçek önemli bir tasarım girdisi olarak öne çıkıyor. Özellikle toplantı salonu, nikah salonu gibi büyük sayılabilecek programlar alt parçalara bölünerek ve şeffaf yüzeylerle birleştirilerek ele alınıyor. Dikeyde de yapı üst kotlarının altında bir kotta teşkil edilen saçak

ve pergolalar bir yandan kütlelerin bağımsız alt parçalar olarak öne çıkmasını getirirken öte yandan özellikle açık alanların insan ölçeği içinde algılanmasını hedefliyor. Yapı malzemelerinde de tasarımın ana düşüncesi ile süreklilik içinde hafiflik, narinlik ve geçirgenlik hislerini öne çıkaracak seçimler tercih edildi. Bu anlamda ağırlıklı olarak çelik bir taşıyıcı sistemin kullanıldığı yapılaşmada büyük ve denetimli cam yüzeyler, alüminyum güneş kırıcılar ve kaplama malzemeleri kullanıldı. Adanın zemini ise denizle ilişkiyi güçlendirecek biçimde bir iskele etkisi yaratmak üzere ahşap olarak seçildi.

Mersin Atatürk Parkı Kültür ve Kongre Merkezi, daha çok prestij yapıları olarak görmeye alıştığımız benzer işlevli yapıların büyük ölçekli anıtsal yapılar olarak ele alındığı geleneksel birikim içinde alternatif bir deneyim sunuyor. Bu deneyim bir yandan yapının ölçeğinin insan ölçeğine yaklaştırılması, iç-dış ilişkilerinde sağlanan geçirgenlik ve alternatif kullanım olanakları ile özgünlük kazanırken öte yandan mimari kütlenin dışavurumcu bir dil kazanmasından çok oluşturulan doku ile kentsel ölçekte bir anlam arayışının sonucu olarak farklılaşıyor. Özel günlerde, tercih edilerek ve planlanarak kullanılacak bir yapı olmak yerine sokaktan geçerken içine karışılacak bir yapı olması bu kompleksi kent yaşamının bir parçası, kentlinin gündelik kullanım ve yaşam ortamı haline getiriyor. Bir kültür yapısının da öncelikli amacı bu anlamda davetkarlık ve çekicilik barındırması, gündelik yaşamla süreklilik oluşturmak, bütünleşebilmek olmalı.

KAYSERİ'YE ÖZENLİ BİR DOKUNUŞ

KADİR HAS ŞEHİR STADYUMU

Kayseri son yılların en gözde kentlerinden: 'Anadolu Kaplanları'nın başkenti yatırımların merkezi, Cumhurbaşkanı'nın memleketi...

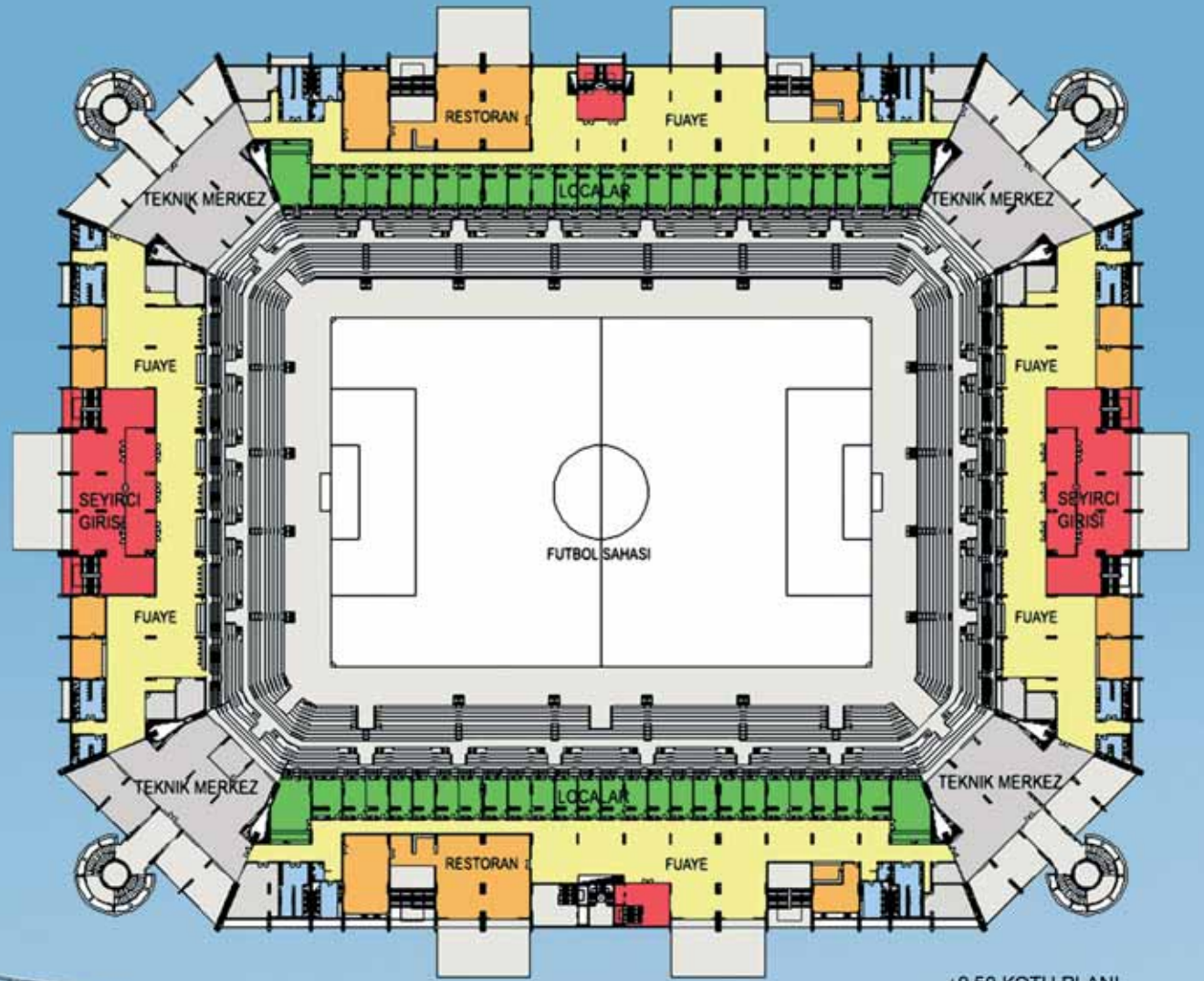
Yakın geçmişte Anadolu'nun en zengin tarihi dokularından birine sahip olan Kayseri 1980'lerden bu yana artan bir hızla değişime uğradı

Diğer yandan, kentin merkezinde ve çeperlerinde göze çarpan ilginç mimari denemeler birer ikişer boy göstermeye başladı

Genç ve popüler bir mimarlık bürosunun Kayseri'ye 'yeni bir yüz' kazandırma yolundaki çabalarına

iddalı bir örnek, stadyum binası

+9.50 KOTU PLANI

- LOKA
- GİRİŞLER
- FUAYE
- TEKNİK MERKEZ
- WC
- RESTORAN & BÜFE
- REVİR & MESCİT & DEPO

© Fotoğraflar : Kayseri Büyükşehir Belediyesi'nden alınmıştır.

Bahadır Kul, Alper Aksoy

Ofis Mimarca tarafından tasarlanan Kayseri Kadir Has Şehir Stadyumu, Anadolu futbolunun gelişimine katkı sağlama konusunda mimarinin ne denli önemli olduğunun en önemli kanıtlarından biridir. Stadyum tasarımının “genç” bir ofis tarafından yapılması çok tartışılmış olsa da; ortaya çıkan ürün hem “genç” ofisin tasarımdaki hassasiyet ve başarıyı, hem de Kayseri Büyükşehir Belediyesi’nin spora, şehre ve mimarlığa katkısını vurgulaması açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir. Ofis Mimarca, Kadir Has Şehir Stadyumu’nu tasarlarken, bir stadyumun bölge halkına kazandırdıklarını değerlendirerek Kayseri’yi hem il ölçeğinde geliştirip yerel spora nitelik kazandırmış; hem de bölge ölçeğinde Anadolu takımlarının ve Anadolu futbolunun gelişmekte olduğunun sinyallerini vermiştir. Bu sürecin gelişiminde; genç mimarların bu denli önemli projelerde başarıya ulaşabileceğinin bir kanıtı olan Ofis Mimarca’nın yanı sıra, Kayseri Büyükşehir Belediyesi’nin rolü de yadsınamaz. Büyükşehir Belediyesi’nin devletten aldığı az desteğe rağmen projenin tamamlanması için gösterdiği irade diğer yerel yönetimlere de örnek olmalıdır. Kayseri Kadir Has Şehir Stadyumu gerek tasarlanışındaki mimari hassasiyet, gerek bölge halkına ve Anadolu sporuna katkısı, gerekse tamamlanması için gösterilen kararlılık bakımından takdire ve desteğe şayandır.

Kayseri Kadir Has Şehir stadyumu ve spor kompleksi kentin batısında, mevcut çevre yolu üzerinde 145.000 m² arazi üzerine inşa edilmek üzere tasarlandı. Yapımına 2006 yılında başlanan stadyumun ilk resmi müsabakası 2009 yılı mart ayında yapıldı. Stadyum, kentin doğu-batı aksında çalışan raylı sistem ve toplu taşıma araçlarının güzergahında yer almakta ve 1500 araç kapasiteli otoparkı bulunmaktadır. Bu otopark; vip otoparkı, medya otoparkı, canlı yayın araç otoparkı ve genel seyirci otoparkları olarak sınıflandırılmıştır. Protokol, vip, medya ve loca katı için, sadece bu katlardan ulaşılabilen 200 araçlık kapalı otopark tasarlanmıştır.

Stadyumun toplam kapasitesi yaklaşık 33.000 kişi olup yapının bütün ölçü ve mekan standartları UEFA standartlarına göre belirlenmiştir. Çim saha ölçüleri 68x105 metredir ve sahayla bütünleştirmek için tribünler, standartların öngördüğü minimum ölçülerde sahaya yaklaştırılmıştır.

Stadyumun tribünleri betonarmedir, 24 adet kabuktan oluşan çatı örtüsü ise çelik sistem olup bütün tribünleri örter. Bu kabukların arasında yer alan 6 metre enindeki ışıklıklar çim sahanın güneşten yararlanmasını sağladığı gibi, aynı zamanda da stad atmosferini dışarıya yansıtır. Bütün çatı örtüsünün yükünü betonarme sistem ve be-

VAZİYET PLANI

tonarme sistemden bağımsız çalışan 4 ana makas taşımaktadır. Tribünleri örten kabukların bir ucu betonarme sisteme oturmakta diğer ucu ise asma yöntemiyle bu ana makaslar tarafından taşınmaktadır. Ana makasların ikisinin geçtiği açıklık 222 metre diğer iki makasın geçtiği açıklık ise 185 metredir. Yapının çatı aksamında 3.500 ton çelik kullanılmıştır.

Yapı çevresinde UEFA kuralları gereği tel örgü ile çevrili bir alan yaratılmış ve biletsiz seyircilerin bu alanda kontrol edilerek yapı içine girmeleri önlenmiştir. Bu alanda aynı zamanda bilet satış birimleri ile kısa süreli, anlık yeme-içme gereksinimlerini karşılayacak birimler bulunmaktadır.

Düşey ve yatay sirkülasyonlar, sporcu girişi, hakem girişi, medya girişi, seyirci girişi, loca seyirci girişi, rakip takım girişi, rakip seyirci girişi ve teknik girişler yapıda farklı noktalarda, birbirleriyle kesişmeyecek şekilde tasarlandı. Dört ayrı bloktan oluşan genel seyirci katları ve stadyum tribünleri iki katlıdır. Bu bloklar farklı taraftar kitlelerine ve farklı bilet türlerine içerdikleri bağımsız servislerle hizmet ederler. Bloklar arasında güvenlik ve teknik birimlerin kullanımını

kolaylaştıran geçişler bulunmaktadır. Sporcu katında soyunma odaları, hakem odaları, gözlemci odaları, basın çalışma odaları, yönetim ofisleri, UEFA çalışma ofisleri, satış birimleri, alışveriş merkezi ve teknik mekanlar bulunmaktadır.

Medya ve vip bölümü batı üst tribününde yan yana ve birbirleriyle bağlantılıdır. Maç sonunda medya görevlilerinin bulundukları kattan sporcu katına ulaşabilmelerine olanak sağlanmıştır. İki tribün katının arasında yer alan loca katına seyircilerin ayrı girişi sağlanmıştır.

Futbol dışı etkinliklerde kullanılabilen restoran, sinema vs.. gibi sosyal birimlerin ihtiyaçlarına cevap verecek alanlar da tasarlanmıştır.

Kış aylarında seyircilerin ısı konforunu sağlayabilmek için bütün çatı örtüsünün altına radyan ısıtma sistemi önerilmiştir ve alt tribün ile üst tribünün ısıtması birbirinden bağımsız sağlanmıştır. Ayrıca kar birikmesinin müsabakalara engel olmaması amacıyla çim sahaya alttan ısıtma sistemi tesis edilmiştir.

Kayseri Kadir Has Şehir Stadyumu

Mimari Ofis: Ofis Mimarca Mimarlık Ltd. Şti.

Mimarlar: Bahadır Kul, Alper Aksoy

Statik: Atak Mühendislik / Halit Levent Akbaş

Mekanik: Pimac Mühendislik / Faruk Kama

Elektrik: Consilium Mühendislik / Erkan Asyalı

İşveren: Kayseri Büyükşehir Belediyesi

Yüklenici: Kayseri İmar A.Ş.

Proje Yılı: 2005-2006

Yapım Yılı: 2006-2009

İnşaat Alanı: 72.000 m²

Arsa Alanı: 145.000 m²

Yapım Maliyeti: 72.000.000 TL

Proje Bilgileri

Koltuk Kapasitesi

Alt Tribün

Kale Arkaları: 4932

Doğu Tribünü: 2345

Batı Tribünü: 2200

Toplam: 9477 Adet

Alt Tribün

Kale Arkaları: 11871

Doğu Tribünü: 5611

Batı Tribünü: 4038

- Protokol: 40

- Şeref: 500

- Basın(Masalı): 108

- Basın: 189

Toplam : 22.357 Adet

Küçük Loca 10 Kişilik (48 Adet): 480 Adet

Kafe Loca 80 Kişilik (4 Adet): 320 Adet

Toplam : 1030 Adet

Genel Toplam : 32864 Adet

Yapı Alanı: 63.517 m²

+26.80 KOTU PLANI

Binanıza hayat sigortası...

G-ext dış cephe dekoratif panellerinin yüksek teknoloji ile üretimi sayesinde , UV dayanımı ve renk stabilizesi çok daha güçlüdür. Yüzeyi hava şartlarına ve iklim değişikliklerine karşı son derece dirençlidir.

- ✓ Kirlenmeyi geciktirir
- ✓ Kolay temizlenir
- ✓ Yanmayı geciktirir
- ✓ Ateş damlacıkları oluşmaz
- ✓ Patlamaz
- ✓ Kolay işlenir
- ✓ Darbelere dayanıklıdır
- ✓ Aşınma ve çatlamalara karşı dirençlidir
- ✓ Ekonomiktir
- ✓ Rutubet ve buharı yüksek dayanıklılık sağlar
- ✓ Ebatlanabilir

Dış cephede, **EN 438-7** kalite standardına ve Avrupa normlarına uygunluk belgesi olan **CE** sertifikalarına sahip **ülkemizdeki üretim yapan ilk ve tek firma...**

**Baumit
open®
Isı Yalıtım
Sistemi**

Nefes alan ısı yalıtımı

Süper Isı Yalıtım Sistemi

- Nefes alan ferah mekanlar yaratır
- Enerji tasarrufu sağlar
- Tüm eski ve yeni yapılar için uygundur

**Baumit
İnşaat Malzemeleri San. Tic. Ltd. Şti.**

Acarlar İş Merkezi D-Blok Kat: 1
34810 Kavacık / İstanbul
Tel : +90 (216) 680 34 00 Pbx
Fax : +90 (216) 680 34 01
info@baumit.com.tr www.baumit.com

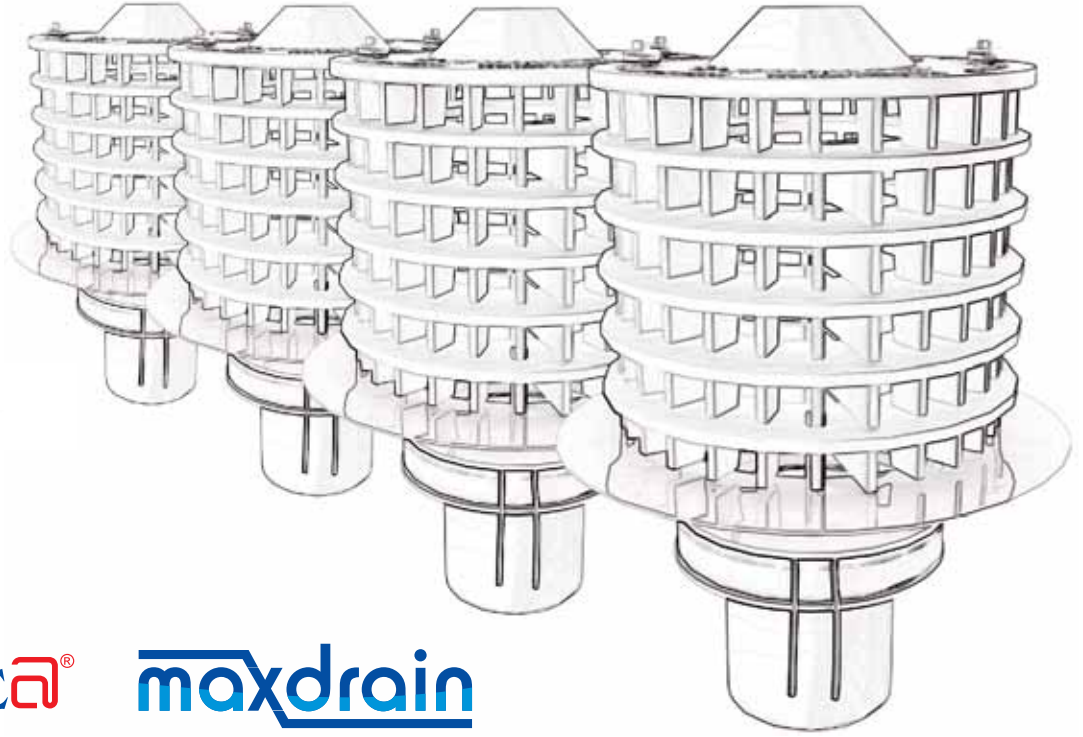
ileriye yönelik fikirler.

baumit.com

sifonik®

the best solutions
of drainage system

siphonic® maxdrain

■ FABRİKALAR ■ ENDÜSTRİYEL TESİSLER ■ ALIŞVERİŞ MERKEZLERİ ■ OTELLER

■ VİLLALAR ■ TOPLU KONUTLAR

www.sifoniksistem.com.tr

Kazımiye Mah. Omurtak Cad
(İstanbul Kısımlı) Olimpia İş Merkezi
Kat:2 No:57 59860
Çorlu / TEKİRDAĞ

Tel: +90 282 673 47 78 Pbx
Fax: +90 282 673 36 60

Referanslarımızdan Bazıları

ATEMPO

Anıtkabir Müzesi

Swiss Otel / Rusya

Sungate Port Royal Hotel

City's Alışveriş Merkezi Nişantaşı

Acıbadem Hastaneleri

Sheraton Otel Convation Center

ÇALIŞMA ALANLARIMIZ

Ses Sistemleri

Sahne Aydınlatma & Işık
Sistemleri

Bina, İş Merkezi,
Otel, Tatil Köyü
Zayıf ve Kuvvetli
Akım Sistemleri

Yangın Algılama ve
Alarm Sistemleri

Konferans Sistemleri
Simultane Tercüme Sistemleri

Video / Data Projeksiyon
Sistemleri Sinema Projeksiyon
ve Surround Ses Sistemleri

CCTV Sistemleri

Tv - Radyo Kayıt ve
Yayınçılık Stüdyosu Sistemleri

LED Mimari Aydınlatma

www.atempo.com.tr

ATEMPO
ŞİRKETLER GRUBU

Ank. 0 312 466 82 00

İst. 0 212 288 06 12

Ant. 0 242 324 52 92

Showroom: 0 312 467 10 89

TÜRK MİMARLARIN 'DIŞA DÖNME' SERÜVENLERİ MİMARLIĞIN YURTDIŞI SEYRİ

Uzun yılların içe dönük, kendi halinde çalışma süreçleri
birden kazandığı farklı ivme ile neleri değiştirecek?
Mimarlarımız yurt dışında nasıl çalışıyor, hangi zorluklarla karşılaşıyorlar?
Bu, bireysel bir gayret sorunu mu, bir sistem işi mi?...
Deneyimi yaşayan mimarlarla paylaşıyoruz

Kadri ATABAŞ Mimar

Cumhuriyet'in kurulmasından 1990'lı yıllara uzanan süreçte, mimarlığımız oldukça içe kapalı bir dönem yaşadı. Zor koşullarda ve kimlik tartışmaları ile dolu bu süreç de, Anadolu'nun iskan ve kentleşmesi çabalarının önemli bir ögesi mimarlık oldu. Bu yoğun dönemde mimarlar sayıca az olmanın yanında, işlerin yoğunluğu nedeni ile de daha çok içe dönük bir ortamda varoldular. Kuşkusuz eklenebilecek başka nedenler de sıralanabilir: Cumhuriyetin ikameci politikaları, kentsoylu sınıfın olmamasının yarattığı boşluğun doldurulması için oluşturulan politikalar ve yakın çevremizle oluşan dış politika sorunları vb bu dönemlerde dış ülkelerde büyükelçilik yapıları ve fuarlardaki Türk Pavilyonları gibi, "Türk Kimliği" tanıtma çabalarının dışında, Türkiye'nin güneyindeki Irak, Suudi Arabistan, Libya, Cezayir vb ülkelerde proje çalışmaları olmuş ama 90'lı yılların başında başlayan dönem kadar yoğun olamamıştır.

1990'lı yılların başından itibaren Türkiye mimarlarının yurt dışında proje yapma süreçleri başlamıştır. Bu dönem, SSCB'nin dağılması ve iki kutuplu dünyanın değişmesi ile dış dünyaya açılan ve o zamanki adı Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) olan ülkelerin (Baltık ülkeleri, Rusya, Orta Asya ülkeleri, Ukrayna vb.) var olmaya başladığı dönemdir. 2000'li yıllardan itibaren çalışılan ülke sayısının da artması ile (Romanya, Moldova, Hırvatistan, Polonya, Libya, Irak, Birleşik Arap Emirlikleri, Dubai vb.) farklı koşullarda çalışma olanakları da oluşmuştur.

Her ne kadar, uluslararası yarışmalara katılan ve bu konuda gittikçe deneyim, hatta ödül kazanan genç kuşaklar ortaya çıkmaya başlamışsa da, yurt dışı proje çalışmalarının geneli Türk müteahhitlik firmalarının ismi altında gerçekleşmektedir. Türk mimarların yurtdışına açılmasında müteahhitlik kurumunun faydası olduğunu kabul etmek gerekir. Müteahhitlik firmalarının Türk mimarlarla çalışmalarının nedenleri arasında; işi zamanında yapmaları, proje bedeli olarak o ülke mimarlarına göre daha düşük bedelle ve projede olan revizyonları bedelsiz yapmaları, malzeme seçimlerinin daha kolay bir şekilde ortaklaşa yapılması sayılabilir. Ancak her zaman ortak bir hedefe yönelindiği söylenemez. Çünkü müteahhitlik firmalarının yapılan ortak işten beklentileri ile mimarın beklentileri farklılık göstermektedir. Firmanın alt birimi gibi (ya da taşeronu gibi) görünen mimarın mal sahibine karşı genellikle geri planda kaldığını da burada ifade etmeliyiz.

Müteahhitlik firmalarının aracılığı ile yurt dışına açılımını gerçekleştiren mimarlık bürolarının bazıları, 5-7 yıl önce yurt dışında yeni şirket ya da temsilcilikler kurarak çalışma koşullarını değiştirmeye başlamışlardır. Bu durum, büro örgütlenmesinde yeni biçimleri (o ülke mimarları ile iş ortaklıkları, yabancı teknik personel çalıştırma gibi...) beraberinde getirmenin yanında, mimarlarımızın hem yatırımcı ya da işveren ile doğrudan temasa geçmesi hem de mimarın gerçek gücünün o ülkede ne anlama geldiğini görmeleri olanağını sağlamıştır. Ancak bu durumu gerçekleştiren çok az sayıda mimarlık bürosu bulunduğunu bilmekte yarar vardır.

Süreçteki değişim ve gelişimi görmek ya da geçmiş hakkında daha geniş bilgi sahibi olabilmek amacıyla, 1997 yılında, TSMD MİMAR dergisinde işlediğimiz “yurt dışında proje ve yapı üretim süreçleri” adlı dosya konusunu incelemek gerekebilir. Yapımcı firma temsilcisi ve tasarımcı mimarların bir araya geldiği o toplantıda BDT ülkelerindeki değişimin inşaat sektörüne yansımaları, müteahhitlik firmaları açısından iş alma süreçleri ve sorunları, BDT’ye özgü yönetmelikler olan SNİP’lerin tasarımcı ve yapımcı firmalar için ne ifade ettiği, proje hazırlama süreçlerinin ve onay aşamalarının karmaşıklığı vb konular tartışılmıştı. (TSMD mimar sayı 11-12)

Serbest.MİMAR dergisinin bu sayısını da yurt dışı mimarlık ilişkileri, kazanımlar, sorunlar ve öneriler çerçevesinde ele aldık. Dosya’da yer alan yuvarlak masa toplantısı konuyu oldukça kapsamlı ele alıyor. Ayrıca bazı ülkeler de proje alma, onaylama ve yapım süreçlerinden örnekler sunduk. Yazılar okununca görüleceği gibi, kazanılan önemli deneyimlere ve Türk müteahhitlik firmalarının aldığı işlerin büyüklüğüne karşın, mimarların önemli aktörler olarak doğrudan Global Mimarlık söyleminde yer alamamalarının sıkıntıları devam etmektedir. Bu da mimarın işveren karşısında pozisyonunu zora sokmaktadır. Ayrıca, yakın ve ortak kültür ikliminin dışına çıkmak için taşeron mimarlık yerine muhatap mimarlığa geçmek gerektiği konuşmalardan anlaşılmaktadır. Peki bu nasıl olacak?

Hem Abdi Güzer hem de Mete Öz’ün yaklaşımları bize yeni ipuçları vermektedir: 10 milyonluk Hollanda’nın dünya mimarlığı/tasarımını yönlendirir pozisyonda bulunmasının nedeni, salt mimar/tasarımcılarının yetenekleri değil, devlet politikalarının da sonucudur. Yine dünya pratiğine bakıldığında, uluslararası yarışmaların önemi –Abdi Güzer’inde belirttiği gibi– açıktır. Peki gerek eğitim kurumlarımızın gerekse meslek kurumlarımızın bu alanda öğrenci/öğretim üyeleri/eğitim sistemine katkıları ne olacaktır? Başka teşvik unsurları için devlet kurumları ne yapmalıdır ve bunları geliştirecek ortamı hangi kurumlar kuracaktır? Serbest Mimarlar Derneği bu konuda ne düşünmektedir, ne yapmaktadır?

Türk mimarların yurtdışındaki proje çalışmalarının geçen 20 yıllık zaman içinde ne aşamaya geldiğini, sorunları ve olası yolları içeren yuvarlak masa toplantısında konuşulanları ve önerileri yapılan bu tartışmaların ışığında görme olanağını bulacağımıza inanıyoruz.

02

01

01-02 / Öncüoğlu Mimarlık Şehircilik, Dostyk Plaza,
Almaty, Kazakistan, 2009

Mehmet Soyulu: Günümüzde Türk mimarların proje çalışmaları yaptığı ülkelerin sayısı geçmiş yıllara göre bir hayli arttı. Kuzey ve Doğu (Rusya Federasyonu, Ukrayna, Orta Asya Cumhuriyetleri, Baltık ülkeleri) ülkeleri dışında Kuzey Afrika, Dubai, Irak, Hırvatistan, Macaristan, Polonya, Romanya... Bu çeşitliliğe bağlı olarak da proje ve inşaat süreçlerinin gerçekleşme koşulları da farklılık gösterecektir.

Bu toplantıda yurtdışı proje işlerinde Türk mimarların, iş almada karşılaştığı sorunlar, tasarım sürecini etkileyen yerel ya da uluslararası yönetmelik ve standartlar, yurtdışında şirket yapılanmaları ve organizasyon biçimleri, yabancı mimarlar ile yapılan ortak proje çalışmaları ve Türk mimarların uluslararası alanda etkin olarak var olması için yapılması gerekenler gibi... konuları konuşmayı hedefliyoruz.

İlk olarak sizlere, yurtdışında ne zamandan beri hangi koşullarda proje çalışmaları yaptığınızı sormak istiyorum.

İzzet Fikirlier: Bizim yurtdışı çalışmalarımızın başlangıcı aşağı yukarı 1998'lere dayanıyor. O zamanlar Rusya'ya ve Belarus'a bir dizi açılımımız olmuştu. Ama o zamanki süreç, ya yurt dışında yatırım yapan Türk işadamlarının, ya da müteahhit firmaların gelip bizi bulmasıyla başlayan bir süreçti. Bizim aktif arayış içinde olmamızdan dolayı değil, daha çok bizim önümüze getirilen projeler olarak devam etti. Yabancı yatırımcıyla çok fazla bir ilişkimiz olmuyordu. O zamandan başlayarak Rusya, Kazakistan, Almanya, Polonya, Ukrayna, Urdun, Kuzey Irak, İran gibi ülkelerde çalışmalarımız oldu. En son dönemde Irak ve Kazakistan ve Rusya'da yoğunlaştı. Bizim Erkut Beyle olan birlikteliğimizde, son 5 sene, oldukça yoğun bir şekilde, yani %90'a yakın bir payda ile Rusya ve Kazakistan kaynaklı projelerden oluştu. Projeler ve gelişen süreçte Türk müteahhitlerin getirdiği işlerin yanı sıra yabancı yatırımcılardan direkt alınan işler daha ön plana çıkmaya başlamıştı. Tabii ki krizin etkilerinden önce. Bizde bu oluşuma göre değişik bir yapılanmaya gidip daha iyi hizmet vermeye, oradaki pastadan daha fazla pay almaya çalışıyorduk.

Az önce bahsettiğim Rusya tecrübesi dışında başka ülkelerde de çalışmalarımız oldu. Onlardan da kısaca söz etmek istiyorum: Polonya'da Varşova havaalanının müşavirlik hizmetlerine bulaştık 1998'de. Bu ülkede de Rusya'ya benzer bir mantalite ve kurallar silsilesi ile karşılaştık. Tabii ki yeni Avrupalı oldukları için gittikçe daha kibirli bir tutum içindeydiler. Otoritelerle ilişkilerimizde genel bir tereddüt ve şüphe ile karşılaştık. 'Bu Türkler gelmiş bize nasıl akıl öğretirler' gibilerinden. Ama gerekli saygı ve mesafeyi hep korudular diyebilirim. Biliyorsunuz, Türk yatırımcı ve projecilerin bu ülkede ak/kara bir geçmişi var 10 yıl öncesinden. Buna karşılık olarak İran'daki deneyimimizden ilginç tecrübeler ile döndük. Önce, 1995 yılında Kish Adası'nda bir Dubai-öykünmesi yatırımında projeci ve danışman olduk, daha sonra da Gumbet, Goran ve Kum şehirlerinde otel projeleri yaptık. Hepsinde ortak deneyimimiz, otoritelerin ve yerel mimarların bize çok hürmetkâr ve yardımcı olduklarıdır. Kendi güçlü geleneklerine ve kültürlerine rağmen yaptıklarımıza hep saygı gösterdiler. Bu noktada bir anımı dile getirmek istiyorum: Kum şehrinde, Şii sekteinin en kutsal 3 dini yapısının (shrine) dibinde, bize bina tasarlama imkanı verdiler. Kum Belediye Başkanı, sunum sırasında, perspektiflerimize bakıp; "Buradan bunca mimar geçti bir tek siz kara çarşafli kadınları resmedip, kültürümüze saygı gösterdiniz, siz iyi mimarmışsınız" demişti!

Nesrin Yatman: Bizim ilk Rusya denemelerimiz 1988 yıllarına rastlıyor. Rusya'ya komünist rejimin olduğu dönemde gittik. Rejimin getirdiği zorlukların yanı sıra, şimdiki iletişim olanaklarına da sahip değildik. Sadece sabit telefon ve faksla haberleşebiliyorduk.

Çalışmalarımız genelde, yurtdışında inşaat yapan Türk Müteahhitlik Firmalarına konsept proje üretmekti. Daha sonra, yurtdışı proje yarışmalarına katılarak, seçilen projelerimizin uygulama projelerini hazırlamak ve yerel makamlardan onaylatmak gibi konularda tecrübe sahibi olduk. Snipler ve expertizlerle başa çıkmayı öğrendik. Bu çalışmalarımızı hep inşaat firmalarının arkasında yaptık.

1990-2000 yılları arasında, daha çok yurtdışı ağırlıklı çalıştık. Kriz dönemlerini bu şekilde atlattık. Yurtdışı proje çalışmaları büromuzun ayakta kalmasını sağladı. Son dönemde yaşanan kriz de ayrı bir konu, devam eden pek çok iş durdu. Başlaması gereken işler bekliyor. Yurtdışında yapılanmaya çalışırken her şey bekleme sürecine girmiş durumda. Şu anda devam eden işlerimizi iki farklı şekilde yürütüyoruz: Dışişleri Bakanlığının yurtdışı işlerinde, bakanlık adına yaptığımız mesleki ve teknik kontrollük işlerimiz var. Bu işlerde daha farklı bir statüde çalışıyorsunuz. Yerel makamlarla temastasınız, farklı konularda deneyim sahibi oluyorsunuz.

03

04

05

Son dönem proje işlerinde ise, Türk inşaat firmalarının yurtdışında “dizayn and built” sorumluluğu ile yürüttükleri inşaat işlerindeki konsept projelerin uygulama proje çalışmalarını yaparak devam ediyoruz.

Mehmet Soylu: Müşavirlik hizmeti yurt dışı işleri açısından oldukça farklı bir durum bunu biraz daha açar mısınız?

Nesrin Yatman: Proje elde etme işi, müşavirlik adı altında tek muhatabla yapılmak isteniyor. Kurum ve kuruluşlar, işi safha safha ayırıp, mesuliyetlerini farklı kişilere pay edip onları kontrol etmek yerine işi başından sonuna kadar bir tek sizinle muhatap olarak bitirmek istiyorlar. Böyle bir sisteme doğru gidiliyor.

Mehmet Soylu: Dışişleri Bakanlığına müşavirlik yapmak daha önce yaptığınız elçilik projelerinden mi kaynaklanıyor?

Nesrin Yatman: Evet, yaptığımız büyükelçilik projeleriyle bağlantılı. Son anlattığım model Dışişleri Bakanlığı ile ilgisi olmayan bir model. Yatırımcı kuruluşların hedeflediği bir hizmet elde etme şekli. Bu sistemde projeci mimarın yeri daha gerilere itilmiş oluyor. Burada müşavir bir organizasyon yapıyor. Yatırımcının, yatırım gücünü biliyor, elindeki paraya göre neyi almayı hedeflediğini biliyor. İstenilen hizmeti en iyi şekilde elde etmek için çalışmalar yapılıyor. Bu sürece projelendirme çalışmaları da giriyor. Böyle olunca mimarlık ve dizayn hep başka başka bir şeylerin altında kalıyor.

Müteahhidi seçmek ve inşaatla birlikte projeyi yürütmek yatırımcıya zaman kazandırıyor. Ancak bu sistemde proje seçme yerine seçilen mimarla işler yürütülüyor. Tasarımda kalite konusu ihmal ediliyor. Bu nedenle ilerisi için korkularım var. Yatırımcı ve müteahhitler mimarların özgün ve kaliteli tasarımlarına bu sistem içinde rahatlıkla müdahale edebiliyorlar.

İzzet Fikirlier: Maalesef kaybedilmiş bir kavga bu. Proje hizmet veya danışmanlık firmalarının, müşavirlik firmalarının bu süreçlerin tümünde belirleyici olma modeli enternasyonel bir yöntem. Artık önemli projelerde proje yönetim firmalarının yer almadığı örnekler yok denecek kadar az. Bankacılık sisteminin getirdiği bir zorunluluk hatta.

Nesrin Yatman: Henüz çok da başarılı oldukları söylenemez.

Aytek İtez: Bizim ilk çalışmalarımız 1992’de başladı. O zaman Aysel / Yüksel firmalarıyla 2000’li yıllara kadar sürdü. Onların bir takım işlerini yapan bürolardan biriydik. İlk yaptığımız iş, Mensel olarak kurulan çok ortaklı şirketle, Türkmenistan’da, Türk Büyükelçiliği projesiydi. Proje onaylarını, büyükelçilik binası olduğu için buradaki Dışişleri Bakanlığı yaptı. Oradaki birtakım riskleri ya da onayla ilgili sıkıntıları yaşamadık. Daha sonra, Aysel İnşaat firması ile devam eden işlerimiz oldu. Müteahhidin de o süreçleri kendi imkanlarıyla aşması projeci olarak bizlere yük bindirmedi. İyi mi oldu diye düşündüğümüzde; tabi ki bazı bilgi ve onay işlemlerini öğrenmediğimiz, geçen sürede anlaşıldı ki iyi olmadı. Ondan sonraki yıllarda yine çeşitli teklif projeleri çalışmaları yaptık. Küçük boyutlu uygulama ve detay projelerinde çalıştık. Bazı firmalar ile kendimizi zorlayarak sorumluluk alarak, işlemleri öğrenmek için, proje koordinasyonları yaptık. Bu Azerbaycan da bir hastane projesi ile başladı, Kazakistan da bir genel müdürlük binası projesi ile devam etti. Sonraki dönemde, Ürdün faslı başladı. Ürdün’de de Aysel firmasıyla birtakım yapılar da uygulama ve detay projelerinde çalıştık. Tekrar Rusya’ya döndük. İki sene öncesinde de, yurtdışı arayışlarımızı, yeni oluşan bir girişim ile başlattık. Krize rağmen şu anda da devam ediyor.

Adnan Aksu: İlk olarak 1995’de Rusya’da proje yaptık. Bu tarih, özellikle bu bölgede Türk mimarların çalışma alanı bulması bağlamında bakıldığında; yurtdışında iş yapmaya başlamak için erken bir tarih sayılır. Bu başlangıcın bizim için şöyle bir avantajı oldu; Yurt dışında ve bu bölgede ‘nasıl iş yapılır’ öğrendik. Ancak, daha sonraki yaptığımız işler çoğunlukla, bölge çalışma koşullarını ve standartlarını bilmiyor olmamızdan değil, evrensel standartların daha belirleyici olduğu, spor yapılarındaki deneyimimizden kaynaklandı. Uzun süre spor yapılarındaki uzmanlığımız, orada iş yapmamız için bize kapılar açtı. İlk başlarda tamamen Türk müteahhitler, bizim bu deneyimimizi bildiği için bize başvurdular. Bu alanda Yüksel Erdemir gibi firmaların yanı sıra, Affan ve Nesrin Yatman gibi mimarlarla da ortak çalışmalar yürüttük.

Son zamanlarda spor yapıları dışında da işler almaya başladık. Artık, Türk yükleniciler dışında Rus yatırımcılara da iş yapmaya başladık. Bu süreçte yabancı yatırımcı/işveren ile çalışmanın avantajlarını fark ettik. Türk işverenlerle, Rus İşverenler arasındaki yaklaşımın ayırtına varmak oldukça etkileyiciydi. 4-5 proje yaptık bu şekilde. Belki de en rahat çalıştığımız projelerdi.

03 / Öncüoğlu Mimarlık Şehircilik, Krasnodar Terasları, Krasnodar, Rusya, 2009
04-05 / Öncüoğlu Mimarlık Şehircilik, Volgopark Center, Volgograd, Rusya, 2009

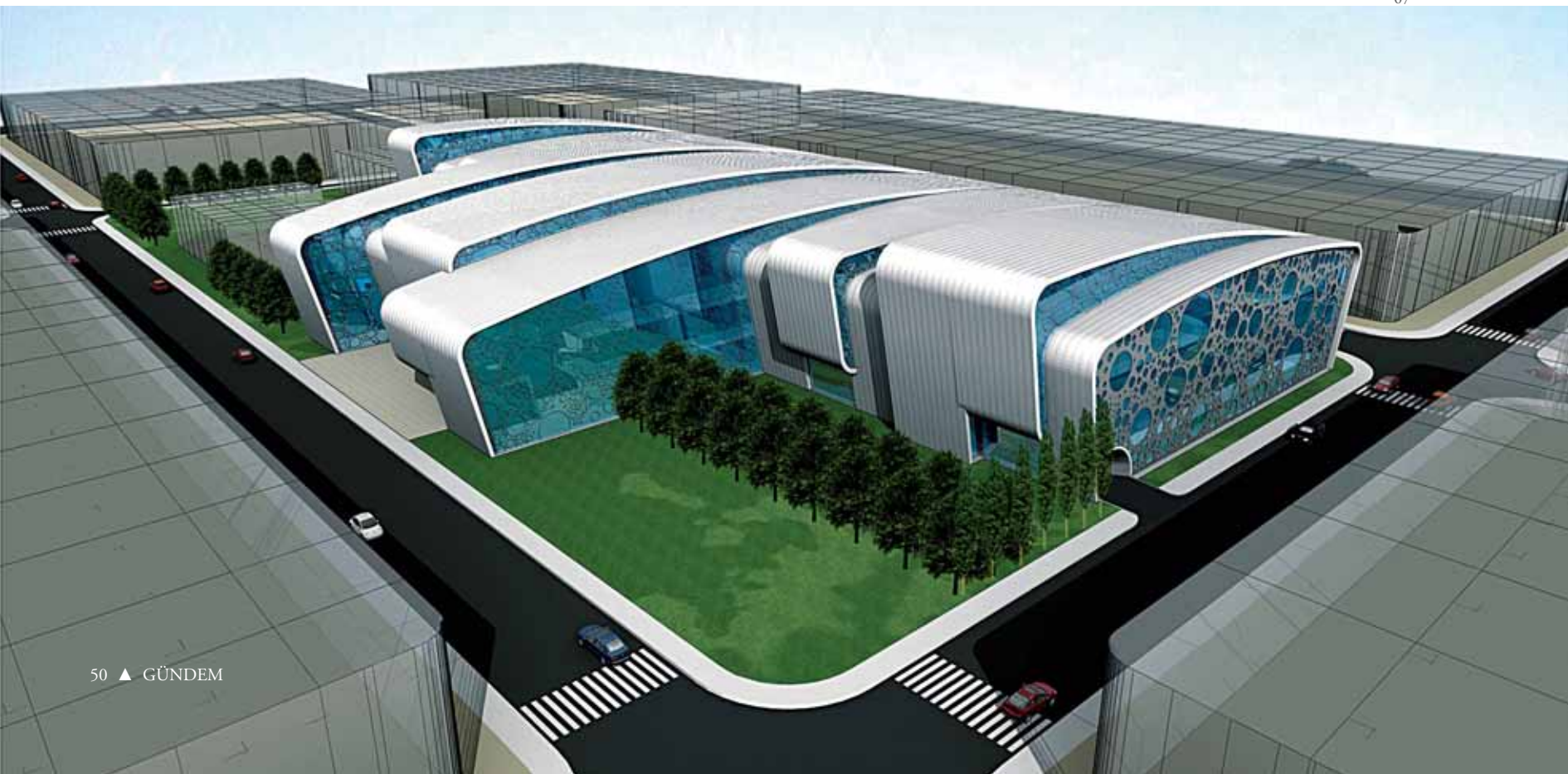
06

08

09

07

- 06-07 / A&Z Aksu Mimarlık, Atyrau Atletizm Salonu, Atyrau, Kazakistan, 2008
 08 / A&Z Aksu Mimarlık, Hanti Ofis Otel Residans Otopark Kompleksi, Atyrau, Hanti, Sibiry, 2008
 09/ A&Z Aksu Mimarlık, Serdar Kayaalp, Ofis ve Otel binası, Atyrau, Kazakistan, 2007

Sadece ekonomik rahatlıktan bahsetmiyorum; tasarımın özgürlüğü açısından da en verimli çalıştığımız dönem oldu. Daha sonra, bu işlerden birisinin yapım işini, bir Türk yüklenici firması aldı. O da bizim için çarpıcı bir deneyim oldu. Mimarlığın vazgeçilmezi olması gereken, özgür ve verimli alanın, işveren eliyle nasıl kısıtlandığını deneyimleme ve karşılaştırma şansımız oldu. Türkiye’de olduğu gibi yurt dışında yapılan işlerde de işveren projenin üretilmesinde etkin rol oynuyor. Bunu mimarlık lehine dönüştürebilmek ise ne yazık ki yalnızca mimarların elinde değil.

Sinan Erbuğ: Benim yurtdışı deneyimim çok az. UNOPS’a savaş zamanı Kuzey Irak Süleymaniye’de bir Kültür Merkezi projesi çizdim. Yerel makamlar projelere bakıyorlardı ve standartları bize göre çok düşüktü. Bu nedenle hiç problem yaşamadık. Türkiye’de proje yapar gibi yaptık ve hemen onaylanarak inşaat ihalesi yapıldı. İki sene önce Ukrayna’da Türk bir müteahhit firmaya yaptığım, üç adet otel projesi var. Bu projelerin onay süreci olmadı. Kesin proje aşamalarını yatırımcıya teslim ettik, daha sonra müteahhit firma yatırımcı ile anlaşmasını bitirdi, uygulama projeleri bir noktada kesildi. Dolayısıyla oradaki tam süreci de izleyemedik. Geçen sene yine bir Türk müteahhit firma vasıtasıyla Libya’da bir iş yapmaya başladık. Bu proje halen devam ediyor. Amerikalı müşavir firmaya projeleri onaylatıyoruz. Projeleri IBC’ye göre hazırlıyoruz. Müşavir firmanın organize olamamasından dolayı çok problem yaşıyoruz. Bizim müteahhit firma da onlara söz geçiremiyor ve bol revizyonlu bir süreç yaşıyoruz.

Enis Öncüoğlu: Yurtdışı maceramız, rahmetli babam Hasan Öncüoğlu’nun sağlığında 1992’de, Aktürk-İdil ortaklığında bir hastane projesiyle başlamıştı. 1994 yılındaki krizde ise sadece devlete ve kamuya iş yapmakta olduğumuz için, şirkette bir daralma yaşandı. Bunu aşmak amacı ile kendimize bir tanıtım dosyası hazırlayıp, yurt dışı müteahhitlik firmalarına ulaştırdık. Tesadüf, Enka Moskova’da ki elçiliğe ek bina yapacaktı; Ankara’da Dışişleri Bakanlığı’ndan da onaylatılması gerekiyordu. Ben de çok kısa bir süre önce onları ziyaret ettiğim için, o işi bize verdiler. Bu binayı yaptık. Yaparken, Enka’dan birçok kişiyle tanıştım ve bir süre sonra firmanın birçok işini yapar hale geldik. Enka’dakiler Ramstore’a referans oldular ve neticesinde o dönemdeki en önemli Türk yatırımcı ile çalışmaya başladık. Ramstore, sadece tek ülkede yatırım yapmıyor. Dolayısıyla 4-5 sene içerisinde; Bulgaristan, Rusya, Ukrayna, Kazakistan, Türkmenistan’da Ramstore adına konsept ya da uygulama projeleri yapar hale geldik.

Mete Öz: Bizim yurtdışı deneyimimiz, 1989’da Yüksel Erdemir ile birlikte Rusya’da başladı. O dönemde peş peşe birkaç tane avan proje yapmıştık. Kabul edilmeyen tekliflerimizden dolayı umudumuz kırılmak üzereyken, Moskova’da ki Park Place projesi kabul edilince, Rusya maceramız başladı. 80 bin m2’yi aşan bir yapıyı, proje yöntemlerine ve yönetmeliklerine hakim olmadığımız bir ülkede yapmak, o dönemde bilgisayar teknolojisi kullanmadığımızı da dikkate aldığımızda, yeni yönetmelik uyum süreçlerinden dolayı bizi oldukça yordu. Bu aşamadan sonra, 1992 yılından itibaren, Güneybatı Sibiry’da resmi kurumlar için proje çalışmaları yaptık. Bunların bir kısmı, konsept proje aşamasında kaldı bir kısmı da uygulama projeleri aşamasında kaynak yetersizliğinden durduruldu. Yurtdışı deneyimimiz, 1995 yılından itibaren Rusya, Moldova, Kazakistan, Türkmenistan ve Libya’da yaptığımız çalışmalar ile devam etti. Diğer arkadaşlarla benzeri süreçleri bizde yaşadık. Rusya pazarına, genellikle müteahhitler vasıtasıyla girip sonradan edindiğiniz çevreyle diğer müteahhitlik firmalarına ve en sonunda da yerel yatırımcıya yayılıyorsunuz. Oradan başka bir ülkeye geçmek, Enis Öncüoğlu açısından iyi olmuş. Özellikle uluslararası geçerliği olan yapı ve proje hazırlama standartlarına sahip ülkelere geçmek. Çünkü, Rusya 2000’li yılların başlarına kadar, mevcut yapım ve proje elde etme yöntemleri sorgulanmayan, tam olarak oturmuş bir ülke değildi. Belirli kurallar vardı ama uluslararası standartlarda iş yapıldığını söylemek pek mümkün değildi. Diğer Avrupa ülkelerine geçince, olayın şekli daha başka oluyor. Asıl o deneyim, bundan sonra mimarlarımızın uluslararası platforma çıkabilmesi için daha önemli. Rusya’da yaptığın işler bir şekilde kılıfına uydurulabiliyor. Türkiye Cumhuriyetler’de de böyle ama yöntemleri oturmuş Avrupalılara ve uluslararası hizmet veren müşavir firmalara, onaylatılan projeler gelecekteki açılımlara referans açısından daha ciddiye alınması gereken işler. Çünkü özellikle, yeni hedef ülkelerde genellikle, uluslararası yöntemler geçerli oluyor. Bu konuda da, Enis Öncüoğlu bizden bir adım önde ve o yüzden deneyimlerinin bu yönünü açması faydalı olacak.

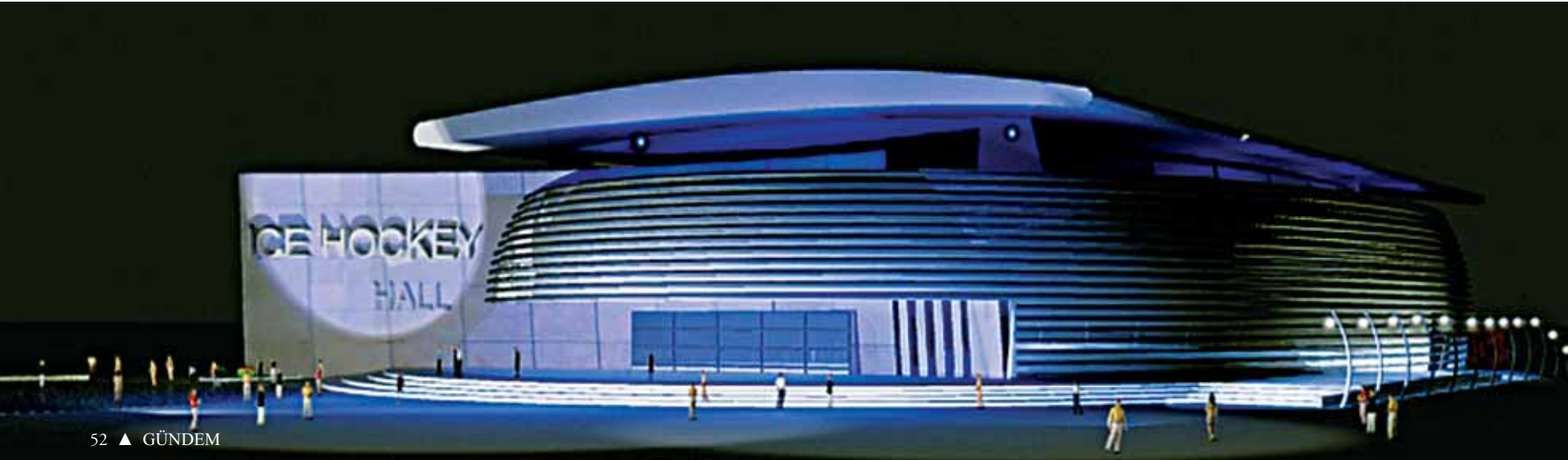

10

11

13

12

10-11-12 / A&Z Aksu Mimarlık, Hanti Ofis Otel Residans Otopark Kompleksi, Hanti, Sibirya, 2008
13 / A&Z Aksu Mimarlık, Buz Sporları Salonu, Sibirya, 2007

Abdi Güzer: Bizim tasarım grubunun şöyle bir farklılığı var. Biz bir ayağı üniversitede olan ama çok büyük olmayan bir grubuz. Çok fazla iş yapmıyoruz. Dolayısıyla bu masa etrafında toplananlara göre yurtdışı veya içi konusunda en az deneyimi olan büroyuz. Benzerlikler de var. Bizim yurtdışıyla ilişkilerimiz hep Türk müteahhitler aracılığıyla oldu. İlk, Sibirya'da sınırlı bir yarışma kazandık, ama proje uygulanmadı. Yarışma, Tomsk Nehri'nin çevre düzenlemesi ve büyük bir kompleksle ilgiliydi, baştan neredeyse ölçeğiyle uygulanmayacağı belli olan bir projeydi. Sovyetler Birliği'nin parçalanma döneminde bütçeden para almak için yapılmış bir girişimdi. Fakat bu bir ilişki açtı. Orada bazı müteahhitlerle tanışınca birkaç iş yaptık.

Şimdi, benim gözlemlediğim bir şey var: giderek yerleşen bir model. Özellikle, gelişen pazar diye tanımlanan ülkelerde, müteahhitler belli projeler yaptırıp, 'bunları yapsak ne iyi olur, bütçe bulabilir miyiz' diye tersten gidiyorlar. Bu durumda, aynı anda aynı ya da farklı projeler için öneri proje teklifi alıyorlar ve bu sürecin içinde yabancılar da oluyor. Bizimde genellikle içinde olduğumuz süreçler bu şekilde oldu. Müteahhitler aracılığıyla sınırlı yarışmalara girdik ve teklif projeler hazırladık. Ta ki bir İngiliz yatırımcı firmaya, Türkiye'de Bodrum'da, iki tane site yapana kadar. Onlar, buradaki süreçlerden memnun kaldıkları için dünyanın başka yerinde yaptıkları bir iş için bizden proje istediler. Orada bir terse dönme ve kırılma noktası oldu. Bunun dışında çok fazla yurtdışı deneyimimiz olmadı.

Bir sıkıntı da şu oluyor: Sınırlı sahiplilik gibi bir durumla karşı karşıya kalıyorsunuz. Çoğu ülkelerde, projeyi onaylatan başka biri oluyor, bu durumda telif hakkı konusunda net bir tanım olamıyor.

Enis Öncüoğlu: Prosedür olarak, yurt dışındaki tasarım hizmetlerinin, üç farklı yapılaş yöntemi var: Birincisi müteahhit üzerinden, ikincisi Türk yatırımcı üzerinden, üçüncüsü de yabancı ya da uluslararası yatırımcı üzerinden.

Tasarımın kalitesi, işin sürecinde yaşananların ve elde edilen gelir açısından bakıldığında üçüncü söylediğim en rahat; birincisi ise en problemlili deneyim oluyor. İşin komiği bunu bilmemize rağmen; biz halen "müteahhitler üzerinden bir şeyler yapmaya çalışan mimarlar" durumundan kurtulamadık. Örnek vermek gerekirse; Rusya'da yapılan, tasarım dahil, müteahhitlik hizmetlerinde -genelde- inşaat bütçesinin %5'ini tasarım hizmeti oluşturmaktadır. Mimarlar verilen ise (çoğu zaman) %1'i bile geçmemektedir. Müteahhitlik kârının %8'ler civarında olduğu bir pazarda, müteahhit inşaatından elde ettiği kadar bir kârı -neredeyse- tasarım koordinasyonu üzerinden elde ediyor. Buna karşılık, müteahhit firma, vermesi gereken destek ve koordinasyonu sağlayamadığı durumlarda veya proje müdürünün yetersizliğinde, mimari grup kendini defalarca bilâ-bedel revizyon yaparken buluyor. Hem vakit, hem emek, hem de maddi israf söz konusu. Tasarım koordinasyonu ve yöntemleri ile inşaat koordinasyonu birbirine karıştırılıyor. Çoğu zaman yabancı bir ülkenin kuralları ile zorluklarla yapılan işlerde, mimari çözümler yerine bürokrasi öne çıkıyor. Bazen, doğru dürüst tercüme bile yapılmadan, koordinasyon yapılıyor. Yine başka bir örnek vermek gerekirse; işveren tarafından "vertical planning" diye bir şey istendi. Müteahhit firmanın tercümanı, bunu "dikey planlama kesit" diye yorumladı. Bunun üzerine, on gün yeni kesitler çizdik. Oysaki istenen, tüm bitmiş kotların olduğu vaziyet planıymış. İşverene yeni kesitleri götürdüğümde 'niye bunu çizdin?' diye baktı ve onun nezdinde ki tüm kredimizi ve daha önemlisi vaktimizi kaybetmiş olduk.

İkinci konu; Türk yatırımcılar. Karşılaştırıldığında çok daha sistematikler. Bir kere yatırımcıya geçtiğinizde bir bütçesi var, bir programı var. İşveren genelde bir tane proje yönetim firması tutuyor. Bu firma hem zaman, hem de bütçe olarak, ya proje koordinasyonundan, ya da inşaat koordinasyonundan sorumlu olabiliyor. Firmanın verdiği hizmetler de, o firmanın ülkedeki deneyimleri de çok önemli.

En büyük şikayetlerimizden biri de -özellikle- Anglosakson proje yönetim firmaları. Karşılığında Anglosakson kökenli bir tasarımcı görmedikçe rahat etmiyorlar. Onlar işi, her noktada Türk projeciyi devre dışı bırakıp, bir Anglosaksonu devreye sokmaya; hatta projeyi kilitlemeye kadar götürüyorlar. Burada bizim Türk mimarların en büyük zaafı, sözleşmelerdeki hukuki açıklar.

Bir mesleki sorumluluk sigortası için, Türkiye'den mimarlığın tanımını, mevcut mevzuatla hiç kimse yapamadı. Biz de bu belgeyi almak zorunda olduğumuz için, sigorta şirketine bu çerçeveyi ancak "The Royal Institute of British Architects (RIBA)" referansı ile tarifleyebildik. Yurtdışında iş yapıyorsak, oyunu kuralına göre oynamak zorundayız. Sözleşmedeki sorumluluklarımızı çok net tarif etmeliyiz.

14

16

15

- 14/15 Nesrin Yatman - Affan Yatman, Kazan- Başbakanlık / Meclis Binası, Kazan, Tataristan, 2004
- 16 / Nesrin Yatman - Affan Yatman, TC Astana Büyükelçiliği, Kazakistan, 2007
- 17/ Nesrin Yatman - Affan Yatman, Tiyatro ve Konser Salonu Kompleksi, Hantı, Mansysk; Rusya, 2003

17

Bu, proje yönetim firmalarıyla ve işverenle olan ilişkilerde çok önemli. Ve ne yazık ki, bu konu ile ilgili Mimarlar Odası veya TSMD'nin yeterli bir çalışması yok.

Bu tür yükümlülüklerin net olarak tariflenmediği işlerde, müteahhit firmanın veya diğer grupların Türk olması, inşaat sürecindeki problemleri gidermemektedir. Zira, "Nasıl işin içinde Türk müteahhit ve yatırımcı var" diye doğru ve net tariflenmeyen işlerin oluşumundaki problemlerden, bütün tarafların zarar gördüğünü defalarca tecrübe ettik.

Özellikle, Rusya'daki 'uygulama projesi' tanımı ile Türkiye'deki tanım arasında büyük farklılıklar bulunmaktadır. Türkiye'deki tanıma göre yapılan uygulama projelerinde, üretici montaj detayları (shop-drawing) bulunmamakta ancak Rusya'da bu dökümanlar da talep edilmektedir.

Biz yurt dışına çıkınca, işin içine girince, mimarın ve mimarlığın, hem sorumluluğunun, hem yetkisinin hem de etkisinin daha geniş olduğunu tecrübe ettik.

Mehmet Soylu: Mimarın, shop drawing hazırlaması için imalatçı firmaların tasarım sürecinde belirlenmesi gerektiğini düşünüyorum. Müteahhitlik firmasına yapılan işlerde, hem aldığınız proje ücreti bu hizmeti karşılayacak düzeyde değil hem de imalatçı firma seçimi proje aşamasının sonunda müteahhit firma tarafından seçildiği için, mimar prensip çizimlerini hazırlamak zorunda kalmaktadır.

Enis Öncüoğlu: Bu bizim kolaya kaçan tanımımız. Yurt dışında seçiyorlar ve yapıyorlar.

Yabancı yatırımcıyı anlatmak istiyorum. Yatırımcının sizden beklentileri sadece mimari yeterlilik değil. Finansal yeterlilik de önemli. Yaptığın iş bitirmelere kadar, cirona, teminat mektubu garantilerine de bakıyorlar. Bu kriterler, işverenin karar vermesinde çok önemli olabiliyor. Mesela, bizim 'Mesleki Sorumluluk Sigortası' yaptırma sebebimiz: Üç işi, (sadece) bu belgem olmadığı için kaçırmamızdır. Bir diğer eksiklik de yabancı bir ülkede iş yapılıyor olmasına rağmen; o ülkenin normlarını takip edip, yararlanabileceğiniz, ortak kurumsal bir arşivin olmamasıdır. Ortada doğru düzgün tercümesine güvenilen bir snip halen yoktur.

İzzet Fikirlier: Bu oluşuma ek olarak, Türk firmalarında kendini ispatlamış üst yöneticileri, yerel ya da enternasyonal yatırımcı firmalara transfer olup, bu mevkiilerde, Türk projecileri devreye sokmaya başladılar

Enis Öncüoğlu: Bir noktadan sonra, Türk olarak yabancı yatırımcılar ile ilişkilerimizde zorluk çekerken; 6 sene önce Moskova'da 'Architecture Consulting Planing (ACP)' diye başka bir firma kurduk. Hem bir Türk, hem genç birisi olmamın dezavantajını kırmak için de arkadaşımız Claus Jungk adlı bir Almanla, bu firmanın Hamburg ayağını kurduk. Sonuçta işi yapan yine Öncüoğlu Mimarlık. Böylece, temsilde yaşanan olumsuzlukları en aza indirmeyi amaçladık.

Mehmet Soylu: Yurt dışında şirket yapılanmaları ve organizasyon biçimleri ne şekilde olmaktadır?

Enis Öncüoğlu: Rusya'da iki şirketimiz var. İlk olarak Öncüoğlu temsilciliğini açmak zorunda kaldık. Bir yatırımcı ile 6 sene önce, 14 tane alışveriş merkezinin kontratını imzaladığımızda, bu işi yerinde koordine edemezsek, işin altından kalkamayacağımızı anladık. Nitekim, projenin müşaviri olan kiralama firmasının ofisinde bir yer boşalmıştı. Oraya girdik. İşin 3. ayında iş sarpa sardı, durdu. Ama bunun iyi bir tarafı da oldu. Biz orada hasbelkader yapılmış olduk ve bu yapılanmanın büyük bir avantajı oldu. Müteahhide iş yapsanız bile bağımlı kalmıyorsunuz, bire-bir takip edecek kişiler oluyor. Ama bunun da yetmediğini, zaman içerisinde anladık. Özellikle, Rusya'da proje lisansınızın olmaması, projeyi başka birine imzalatıyor olmanız, sizi yine işin içinde taşeron konumuna getiriyor. Biz de bir süre sonra, ayrıca bir Rus şirketi kurup lisansları aldık. Öncüoğlu'na da lisans alabilirdik ama daha önce bahsettiğim dezavantajlar olduğu için, dolayısıyla yabancı markamızı kurduk. Onun kurulmasının da çok büyük faydaları oldu. Kendi büromuzun içerisinde bir sürü şeyi yine Ruslar'a taşere ettiğimiz halde, kontratını biz yaptığımız için tamamen kontrol bize geçti. Bu sürecin eğitici bir tarafı da oldu: İşin onay prosedürlerini daha net anladık. Biz istersek, 150 tane Rus çalıştırabiliriz, Ruslar bizden çok farklı. Mesela; 50 yıllık bir Rus mimar, alışveriş merkezlerini çok iyi biliyor ama konuta geldiğinde 'bunu bilmem' diyebiliyor. Hiç kimse yapamayacağı işe ben yaparım demiyor.

Anglosakson mimarlık firmaları ile de çalıştık ve onlardan da çok şey öğrendik. Sözleşmelerindeki 'sözleşme dışı olan hizmetler'in tanımı, 'verdiği hizmetler'den daha geniş! Esas parayı da onlardan kazanıyorlar.

18/ Nesrin Yatman - Affan Yatman, Aşgabat Olimpik Park - Spor Yapıları, Türkmenistan, 1997-2000

Beraber çalıştığımız Alman bir yatırımcı grubun mimari grup şefi olan Claus'u, bazı tesadüfler neticesinde bünyemize aldık. Zaten o zamanlar, yetişemeyeceğimiz kadar konsept hazırlanması için talep vardı. Biz yetişemiyorduk ve 2006 yılında, Almanya'da 'ACP International' adlı ayrı bir ofis kurduk. İşin kapsamı büyüdükçe bunlara cevap verebilecek mimari ofis sayısı da ona göre şekillendi. (Ancak organizasyonunuz ve ortaklık yapınız büyümek kadar, küçülerek hizmet vermeye elverişli olmalı) Siz bir işin alınması veya koordinasyonu için seyahatte iken, işleri aksatmadan yürütecek bir ekibiniz -en önemlisi- ortaklarınız olmalı. Bu sebeple kısa zaman aralıkları içerisinde Önder Kaya, Cem Altınöz ve Cumhur Keskinok, proje ortağı olarak bünyemize katıldılar. Fakat, yurtdışında büyümemizin en büyük etkeni bunların hiçbiri değildir.

En büyük avantajımız, bizi uluslararası yatırımcıya açacak fuarlara, toplantılara ve seminerlere gitmemizdir. O adamlarla oralarda tanışıyorsunuz, tanıştıktan sonra iletişime geçip kendinizi hatırlatıyorsunuz ve bir kez uluslararası bir yatırımcıya iş yaptıktan sonra işi çok farklı yönleriyle öğreniyorsunuz. Size o kadar hürmet var ki; siz istemeden her türlü danışmanı size veriyorlar. Çünkü, projenin belli bir maliyeti var ve onların da üst yönetime karşı bir sorumluluğu var. Bu sorumluluğu ve oradaki riski minimuma indirmek için de, bilgiye yatırım yapmak gerektiğini; yani inşaatta, demire, betona yatırım yapmaktan önce; bunları bir araya getirecek bilgiye yatırım yapılmasının mecburiyetini bilen bir ekiple karşılaşıyorsunuz. Bunu bulmanın tek yolu da bizim için uluslararası gayrimenkul fuarları ve toplantılar oldu.

Adnan Aksu: Bu fuarlara stand açmak için mi, yoksa izleyici olarak mı gidiyorsunuz?

Enis Öncüoğlu: Stand açmaya başladıktan sonra kapsamımız değişti. Biz, katılımcı olarak 5 sene önce gittik. Öyle bir pazar yeri ki; 10.000 ile 20.000 arası profesyonel geliyor. Bin tane yatırım firması düşünün. Randevu alamayacağınız kişilerle yan yanasınız. 4 senedir stand açıyoruz. Uluslararası hizmet verdiğimiz inananlar bir süre sonra geri dönüyorlar. Çin'den ve Etiyopya'dan bile bizimle çalışmak için yatırımcılardan teklifler gelmesi çok gurur verici. Türk müteahhitlerinin de haklarını vermek lazım. Türk olmanın avantajı, onların sayesinde var. İnşaat sektöründe, Türk'e verilen iş yarım kalmıyor. Süresinde, bütçesinde ve belli bir kalitede bitiyor. Kazakistan'da Foster'a, Zaha Hadid'e proje yaptıran yatırımcılar, kriz döneminde, bizi arayıp "bu ülkenin gerçeğini siz biliyormuşsunuz, projemizi yapar mısınız?" dediler. Onlara bir milyon dolar verdikten sonra (mesela Foster'a yaptırılmış bir proje) işi bize teklif ettiler.

Kendimizi de kandırmayalım. Biz bir Foster kadar bir know how üretmiyor ve üretemiyoruz. Ama birçok proje için (özellikle gayrimenkul projelerinde) çok uç, elit bir kesime hitap etmiyorsanız; zaten bu know how'a da ihtiyaç yok. Fakat, Foster'ın uygulamasını yapar mısınız?" dendiği için, konsept projesini gördüm. Foster'ın konsept projesini, Türk müteahhide ver, uygulamayı da bitirir. O kadar açıklayıcı, detaylı ve çözümleri net olan bir projeydi.

Bir işin doğru yapılabilmesi için, doğru oyuncularla yapılması gerek. Ben kendimi babamla karşılaştırıyorum. O devirden çok farklı bir konumdayız. Bunun ilk sebebi, belki haklarımız devretmek zorunda kaldık ya da kaptırdık. İkincisi de, oyunun şartları değişti. Şimdi, birisi gelip otel projesi istediğinde, ilk olarak "Operatörü kimdir?" diye soruyoruz. Eğer yoksa, önce onu bulmaları gerektiğini anlatıyoruz. Bir kiralama danışmanı olmadan alışveriş merkezi projesine başlamıyoruz. Eskiden böyle değildi.

Abdi Güzer: Yöntemle ilgili bir şeyler söylemek istiyorum. Çok geniş bir konuyu konuşuyoruz. Birden fazla tür proje ve birden fazla tür hizmeti bir arada konuşuyoruz. Yurtdışında benim gözlemlediğim, iki türlü bir yapı var. İlki servis sektörü dediğimiz kurumsallaşmış yapılara yönelik hızlı bir servis alımı isteği. Shopping mall'lar, Ikea'lar gibi zamanla yarışan normları, standartları üç aşağı beş yukarı oturmuş ve karşıda da kurumsal müşterilerin olduğu hizmetler. Buralarda her zaman mimarın imzası çok önemli olmuyor. Bu tür yapıların karışanı da çok, işletmecisi, pazarlamacısı vs... İkincisi ise, mimarlık üzerinden prim yapmak isteyen ülkeler var. Örneğin; Dubai, Kazakistan, Arap ülkeleri gibi. Buralarda mimar ve imza meselesi ön plana çıkıyor. Foster, Zaha Hadid gibi... Bu mimarlar yaptığı işlerle ve çağırılma biçimleri, iş sunma biçimleri ile ön plana çıkıyorlar. Bu nedenle işin üretilme biçimini, işin hızlı ve koordineli bir şekilde bitirilmesini onların yaklaşımları ile karıştırmamak gerekir. Çalışırken de aynı koşullara sahip olmuyorsunuz. Biz bu ikinci pazarda varolamıyoruz.

İzzet Fikirlier: Genelde iş ortaklığı şeklinde var olabiliyoruz ancak. Yabancı mimarlarla partner oluyorsunuz. Bu projelerin hayata geçirilmesinde çeşitli aşamalarda işbirliği yapıyorsunuz.

19

20

21

Abdi Güzer: Bu çok önemli bence. Bu nasıl kırılır bilmiyorum. Diğerinde ise, birkaç işte çalışıp o işi bitirdiğinizde, o metrekarelerin önü açılıyor. Orada elde edilen bilgi ve deneyimden de çok fazla yararlanamıyoruz. O profesyonel bir iş. Ticari getirisi var ama bize mimarlık dünyasında lig atlatmıyor. Rahmetli Sait Kozacıoğlu, belli tür yapıları bir mimarlık hizmetinden saymıyorum derdi. O eksik bir değerlendirme ama arka planında şu yatıyordu. Bir hizmet alma düşüncesi ön planda olmuyor. Bu pazarlama meselesi çok önemli hale geliyor. Bir imza değeri kazanarak öne çıkmak. Kazakistan Milli Kütüphanesi sürecinde oraya proje verenler arasında; Zaha Hadid'de vardı ve bizim projemizi seçerlerken, çok açıkça dediler ki, "Bu projeyi beğendik ama hep aklımızda Hahid ismi kaldı. Çok gerekli ve önemli bir isim ve bu ikilemi nasıl aşacağımızı bilmiyoruz." O, isim üzerinden o yapının dışavurumu üzerinden bir şey elde etmeye çalışıyor. Bu ikili şeyi mutlaka ayırt etmek lazım.

İzzet Fikirlier: Standartları oturmuş yapılar ile ilgili konuşurken şunu da unutmamak gerekiyor. Örneğin, alışveriş merkezlerini ele alırsak, bu yapı tipolojisi zaman içinde, belli aşamalardan geçerek geliyor. İlk önce barınak "shed" tipi AVM yapıyorduk. Ondan sonra daha kalitelisini, daha niteliklisini yapıyorsun ve pazarın ihtiyaçları doğrultusunda marketin özgünleşmesi ve diğer kategoriye geçen yapıya dönüşme zorunluluğu çıkıyor. İstanbul'da olduğu gibi Rusya'da da, marketin temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra, hep daha iyisini, daha pazarlanabilir olanını yapmaya çalışan yatırımcı, marka mimar ve özgünlük arıyor. Sonuçta, bu yapı mimarlıktır, bu yapı hamallıktır diye bir çizgi çekmek, ayırabilmek çok mümkün değil.

Enis Öncüoğlu: Burada farklılaşılacak yön şu; Oyunu onlar gibi oynamak gerekiyor. Verdiği şey, 10 tane A4 değil. Herhangi bir yabancı, maketsiz herhangi bir sunuş yaptığını görmedim. İlk işlerimizde, rekabet edebilmek için, onlara 100 verilirken, bize 20 verilse bile; (hiç para kazanmayacağımızı bilerek ve hatta parasını da cebimizden vererek) maket yaptırmıştık. Perspektifi yurtdışında yaptırmamızın sebebi de bu. İşin -hiç olmazsa- prezantasyon kısmını onlar gibi yapmaya çalıştık. Son dönemde, "fikrimizi zamanı dar insanlara nasıl anlatırız?" çabasına giriyoruz. Anglosakson mimarlık ofislerinde ayrı departmanlar var; siz bir şey tasarlıyorsunuz ve onun sunumuyla başka bir departman uğraşılıyor. Bunu tasarlayan bile o işe karışmıyor. Şu anda, özellikle Rusya'da, büyük yatırımcılar, Öncüoğlu olarak bizi tanımasalar bile ACP veya Enis'i tanıyorlar. Bir de Ruslar gezmeyi çok seviyor ve seni bir iki sefer sonra fuarda veya benzer bir organizasyonda gördükten sonra size güvenmeleri daha kolay oluyor.

Adnan Aksu: İşin, mimarın ismine veriliyor olmasının, sunum nitelikleri ve fuarlarda yer alıyor olmanın ötesinde değerlendirilmesi gerekir. Norman Foster'ın marka olması, projelerine iyi sunum dosyaları hazırlaması ya da fuarlara katılıyor olması değil. Mimarın marka olma durumu başka bileşenler gerektiriyor. Zaha Hadid, işverenlerle yüz yüze gelmeden önce de onlar tarafından tanınıyor. İşveren bu mimarların imajını yani markasını kendi imajı için kullanmak adına başvuruyor. Bununla birlikte tanınıyor olmanın, göz önünde olmanın ve işinizi profesyonelce sunuyor olmanın bu rekabet ortamında öne çıkmak için zorunlu olduğu yadsınamaz. Eğer yıldız mimar değilseniz tercih edilebilmek için kendinizi iyi ifade etmek, tanıtmak ve işinizi iyi yapmak zorundasınız.

İzzet Fikirlier: Chapman Taylor örneği var ortada. Bu grup star değil ama alışveriş merkezi dendiğinde ilk akla gelen mimarlık grubu. Herkes Star mimar olmaya kalkarsa işin içinden çıkamayız. Profesyonel olup yaptığınız işi bilmek ve o işi iyi yapmanın esas olduğunu düşünüyorum. Bence mimarlık çok bilinenli denklem çözmektir.

Enis Öncüoğlu: Biraz da bu kavramı sorgulamak gerek. Berlin'de ki örneğe bakıyorsunuz. Star mimarını bile kitle anlamında regüle edip, ondan sonra geliyor bazı şeyler.

Türk mimarlığının uluslararası arenada tanınması için uluslararası projeci kimliğinin gerekleri nelerse – sunum, çalışma, finansal standardını vs- hepsini ele alıp farklılaştırması gerekiyor.

İzzet Fikirlier: Türk müteahhitlerin bu süreçte, bize olan faydası ve zararı neler diye sorguladığımda: Bizim bu noktalara gelmemizde, Türk müteahhitlerin faydası olmuştur. Türk müteahhiti ya da taşeronunun "iş bitiren" olarak algılanmasının, Türk mimarlara yönelmesinde faydalı olmuştur. Söz konusu işin biteceğine dair genel bir izlenim oluşmuştur. Doğru dürüst çalışacağını biliyorlar. Aynı hizmeti başka bir ülkeden alamayacaklarını biliyorlar. Bize böyle bir faydası oldu, Türk müteahhitlerinin, ama bu zamana kadar biz hiçbir müteahhide yaptığımız işten para kazanmadık. Projeyi sonuna kadar sıkıştırarak, kendi bütçelerine para aktarmak genel yaklaşımları. Benzer süreçlerden geçtikten sonra, Türk müteahhitlerle çalışarak, bir noktaya glemeyeceğimizi anladık.

- 22/ Uz Mimarlık, Palladium İş Merkezi, Ekaterinburg, Rusya, 2006
 23 /24 Uz Mimarlık, Pribrejniy Konut Kompleksi, Rusya, Ekaterinburg Bölgesi, 2007
 25/ Uz Mimarlık, Al Tadamon İş Merkezi, Trablus, Libya, 2008

22

23

24

25

Yeni bir yapılanmaya geçip, daha direkt bir çözüm olarak lisanslı bir Rus şirketini satın aldık. Bu şirketi satın alınca, onun lisansları üzerinden, bunca yıldır bizim yaptığımız işin onda birini yapıp bunu belediye sürecinden geçiren yerel firmaların aldığı pastaya ve bunun getirdiği prestije de talip olmaya çalıştık. Sonuçta, direkt yabancı yatırımcılara bu şemsiye altında yerel projeci gibi hizmet vermeye başladık. Yerel projeci gibi belediyeden ekspertiz onayı alıp “genel projeci” şapkası ile işi yapmaya çalıştık. Bunun getirdiği imkanlar ise, daha önce binanın hiçbir yerine imza atamıyorduk, ama şu anda projelerin üzerinde imzamız var. Bir teknik sorumluluk sözleşmesi (inşaat kontrollüğü) yapma hakkımız var. Arkasından, işverenle sorun yaşadığınızda, imzanızı çektiğiniz anda ekspertizyanın onayını da çekebiliyorsunuz. Bu tür kuvvetlerde veriyor size.

Enis Öncüoğlu: Kriz döneminde, bir yatırımcı bize paramızı ödemedi. Mahkemeye vermek zorunda kaldık. Burada ki yaptırımla, Rusya’da ki çok farklı. Hukuki anlamda, biz paramızı almadan projenin de kullanım hakkı tamamen devredilmiş olmuyor. Yatırımcı veya müteahhit bizim projemizle inşaatla devam edip paramızı ödemiyorsa, mahkemeye gitmemize gerek yok. O bölgenin inşaat müdürlüğüne şikayette bulunuyorsun ve kullanım hakkını elde etmenin şartları yerine getirilmediği için inşaatı mühürletebiliyorsun.

İzzet Fikirlier: Yatırımcı için, Ruslara göre avantajınız şu; Rus projeci ile anlaştığında avan projesini geçirsin diye her revizyonda para isteyeceğini, zaman isteyeceğini, işi sallayacağını bilen yabancı yatırımcı karşısına böyle bir alternatif çıkınca bizleri tercih ediyor. Biz bu süreçte, Rus elemanlar da çalıştırmaya başladık. Deneyimimizin yeterli olmadığı önceki dönemlerde, Türk müteahhitlerle çalışırken, karşımıza yerel projeci sıfatıyla Rus çıktığında, bizim önümüze ‘bu kural şu standart nedeniyle’ diyerek sürekli engel çıkartıyorlardı. Konuya hakim olmadığınızda, onların söylediğini kabul etmek zorunda kalıyorduk. Onları, denklemin içinden elimine edemiyorduk. Ama bu know-how’u kendi bünyenizde bulundurduğunuzda, snipleri açıp anlayabilecek, kendinizi savunabilecek düzeye geldiğinizde, yerel idarelerle ve projecilerle tartışma ve istediğinizi yaptırma olanağına kavuşuyorsunuz. Bundan 5 sene öncesine kadar bizden ne isterlerse yapıyorduk. Şuanda snipleri bildiğimiz için yanımızda da eleman olduğu için, argüman koyabiliyorsunuz masaya. Bu da size projeyi yapma sürecinde güç sağlıyor. Ben yangın şartnamesinde su maddeyi istiyorum diyebiliyorsunuz yangın uzmanına.

Enis Öncüoğlu: Hatta o gücü farklı yönlerde de kullanabiliyorsunuz. Şimdi Moskova’daki sniplerle Moskova dışındakilerde farklılık var. Alışveriş merkezinden bir örnek vereceğim: Moskova’da içerideki kişi sayısını bulmak için inşaat alanını 2.36 ya bölüyorsunuz. Moskova’dan 50 km dışarı çıkıyorsunuz bu rakam 1,35 oluyor. Daha fazla insan varmış gibi yangın hesabı ve tuvalet hesabı yapıyorsunuz. Böyle olunca gereksiz yere 5 metrelik koridorlar 25 tane merdiven koyuyorsun. Bunu bildiğin anda yatırımcıya “Moskova normuna göre mi, yoksa dışına göre mi onaylatacaksın projeyi?” diye uyarıp iki katı uygulamadan kurtarabiliyorsunuz.

Mehmet Soylu: Rusya’da ofis sahibi olmak, birdenbire statü değişimi yapıyor. Sizin özgürlüğünüzü sağlıyor. Müteahhide iş verir durumda oluyorsunuz ve yatırımcı bulabiliyorsunuz.

Adnan Aksu: Bir İngiliz ya da Fransız firması da aynı şekilde bir Rus firmasını satın alarak mı bu piyasaya giriyor?

İzzet Fikirlier: Sonuçta faturalama imkânınızın olması gerekiyor. Yabancı faturayla her şeyi çözemiyorsunuz. Yabancı yatırımcı da geliyor, Rusya’da Rus şirketi kurup onun üzerinden yapıyor yatırımını. Para yönetilen konumlara, Rusların yerine kendi adamlarını koyuyorlar

Nesrin Yatman: Bu durumda, mimar olarak statü ve konum değiştiriyorsun ama senin işlerini hep parayla güden bir veya birkaç kişinin var ve hep ona muhtaçsın. Bunu değiştirme, bu düzeni kırma şansın yok. Bu sistemde şirket de satın alsan, bu işleri götüren kişiye muhtaçsın. Hiçbir şey olmasa da ekspertiz sistemi karşına çıkıyor. Ekspertiz aşılması gereken önemli bir konu. Projeci de müteahhit de bunu çözmek zorunda. İnşaat sektörü öyle bir halde ki, bu işten hep nemalananlar var. Rusya’da, mimarın en korktuğu şey, sniplerdir. Enis Öncüoğlu’nun da dediği gibi, bu snipler, her bölgede başka başka yorumlanır. Bunları aşabilmek için üçüncü bir şahıs gerekli. Böyle üçüncü şahıslar yoksa en ufak sorunları bile aşamazsın.

Enis Öncüoğlu: Sizin, Türk müteahhite verdiğiniz mimarlık hizmetiyle, Rusya’da yapılan mimarlık hizmeti arasında dağlar kadar fark var. Bizim bir teknoloğumuz var, yangıncımız var. Yangıncımız, rapor yazmadan ve bunu ilgili makama onaylatmadan, biz projeye başlamıyoruz. Müteahhitte yaptığın zaman ise “Başla, nasılsa gerisi gelir.” diyerek başlıyorsun. Aynı projeyi 5 defa yapıyorsun. Oysaki, proje ihtiyaç programı olmadan işe başlamamalısın.

- 26/27 SFMM Mimarlık, Oz Alışveriş Merkezi, Krasnodar, Rusya, 2008-2009
 28/ SFMM Mimarlık, Balaklavskiy Bulvarı Büro Kompleksi, Moskova, Rusya, 2008
 29/ SFMM Mimarlık, Green plaza İş Merkezi, Perm, Rusya, 2007-2009

27

28

29

İşveren ilk önce yazılı olarak işi tanımlayacak, metre karelerini verecek ve bu işten beklentisini belirtecek. Biz de buna göre bir eskiz projesi yapacağız. Bu dokümanlarla şehir kuruluma gidilecek. “Bu bölgede bu yoğunlukta bu proje uygulanır” ya da “uygulanmaz” diye tavsiyelerde bulunulacak. Ondan sonra projenin esas safhaları ancak başlayabiliyor. Bizim müteahhitlerimizde, bu aşamaların bir kısmı tırpanlanabiliyor.

Abdi Güzer: Uluslararası firmalarda da, Rusya bizim gibi ağırlıklı pazar değil. Bunlar Rusya’ya nasıl geliyorlar?

Enis Öncüoğlu: Chapman Taylor’ın, Rusya ya girişi bizim sayemizde oldu. Bundan 5-6 sene evvel belli bir limiti aşamıyordum. Uluslararası bir ortak bulalım istedik ve uzun süreli bir anlaşma yapmak istedik. Bu strateji, aynı zamanda Rus mimarlık tekeline de kırmak içindi. Biz proje için görüşmeleri yaptık ama daha sonra olmadı. Orada çevre edinerek, Chapman Taylor sonradan Rusya’da birçok iş yaptı.

Aytek İtez: Çok da kolay olmayan yoğun çabayla yeni bir sürece girdik. Benim sürekli o yerde bulunamamak yüzünden, bizi temsil edecek yerel elemanlar bulup, büro ortamını da oradaki yerel firmayla anlaşarak, ortak kullanma yönünde bir çalışma başlattık. Şu ana kadar başarılı gidiyor. Önce yatırımcısı özel firma olan bir proje ile işe başladık. Bir çerçeve koydular ve biz çalışmalara başladık. Proje onların tahmininden çok daha hızlı, ön aşamaları geçti. Bizim adımıza ekspertiz işlemini yapacak olan firma ile anlaşma yapıldı, anlaştıkları kişiler çalışmalara tamam dediler. Son ekspertiz aşamasına gelindiğinde her şeye tamam diyenler, birden önümüze engeller koymaya başladılar, hatta “Projeler bizde, bundan sonrasını siz yapamazsınız” dediler. Tabi çok sinir bozucu bir durum, ne yapacağımı şaşırdım. Onlar her şeyi çok güzel ele geçirip, işi baypas edip kendileri yürütecekler. Bize de, o zamana kadar yapılan hizmetin bedeli, %10’u alıp gidin gibi baskıları var. Oysa proje de uygulama aşaması çizilmiş ve çok ufak değişiklikler dışında sorunda yok. Son paket yapılarak ekspertize gidecekti. İşte o sıkıntı içinde, yereldeki ortağa dönüp durumu anlatıp destek istedim. Yerelin buradaki desteği çok önemliydi, şansımıza durumu kurtardık. Bütün bu süreçte şu ortaya çıkmıştı ki; yatırımcıda Rusların bu işi beceremeyeceğini, zamanında bitiremeyeceklerini yüzümüze söyleyip, bizim devam etmemizi istedi. Evet, onların bizlerle rekabet edemedikleri şeyler, “zaman ve para”. Ciddi sıkıntılar yaşadık. Ancak iş şu anda kriz nedeniyle askıya alındı. O sırada resmi kanaldan, belediyeden başka bir teklif geldi. Haziran ayında başladık Aralık ayında sözleşme imzalandı. Burada da şöyle bir olay yaşadık. Alternatifli sunumlar yaptık, belki birer ay arayla, 3 tane teklifle gittik. 3. aşamaya gelindiğinde şunu dediler; “Teşekkür ederiz, her türlü sorumuza hızlı bir şekilde yanıt veriyorsunuz, ancak bir yerel Rus mimar ile ve onun yaptığı konseptin dışını kullanarak, diğer bölümlerini sizin oluşturmanızı istiyoruz”. Düşündüm, içinde emeklerimiz var, harcamalarımız var. Şundan emindim, bizim anlaştığımız yerel işverenimizin işe başlangıç sürecinden itibaren yanında olduğumuz yani bildiğim birisi. Arkamda olduğuna güvendiğim birisiydi. Sonuçta, bizi bir Rus mimarla evlendirdiler. Ama sözleşmeyi, bizim yerel firma adına yaptırdık, yani Rus mimarı da şirket bünyesine alarak, çalışmalarımıza devam ediyoruz. İşler şimdi düzenli gitmeye başladı. Ama yine de her gittiğimde, ‘bundan sonrasını siz yapamaz mısınız’ denecek hissi oluşuyor, önceki sevimsiz deneyimlerimden kaynaklı. Orada birlikte ofiste çalıştığımız mimar, Rus ve emekli bir şehir mimarı. Sadece bu konuya konsantre olup konu ile ilgili tüm snipleri, son halleriyle önümüze koyuyor ve yapılacak işlerin yüzde 50 ya da 60’ını takip ediyor. Dolayısıyla, birikimler çoğalıyor. Özellikle, sistemi başından sonuna öğrenmek için böyle bir zorlu yöntem seçtik. İşte bir kere zorlanıyorsun ama bitirirsen elinde birçok bilgi ve de referans oluyor. Kanımca, daha güçlü olabilmek için bu süreçler yaşanmalı diye düşünüyorum.

Adnan Aksu: Yurtdışında Türk mimarlığının imajını ve yerini saptamak için göstergeleri değerlendirmemiz gerekir. Türkiye’deki mimarlık ortamı, yabancı mimarların konsept projelerinin uygulama projelerini yapıyor ya da yabancı mimarlarla ortak çalışıyor. Bu ikisinde de bu ortaklık veya konsept proje hazırlamakta tersine bir durum yok.

Aytek İtez: Aslında bizim oraya gitmemizi istemiyorlardı. Şehre başka bir yabancı girmesini istemiyorlar.

Adnan Aksu: Yabancı mimarlarla çok farklı konumlarda ortak çalışan mimarlarımız var. Bugün ayrıca yurtdışında şirket kurup o ülke mimarları bu şirketlerde çalıştırılıyor. Benim merak ettiğim, ülkemiz mimarlık ortamında üretilmiş tasarımların sadece uygulama projelerinin yerel proje gruplarına veya başka ülke mimarlık ofislerine yaptırılma yolunun var olup olmadığı. Böyle bir açılımın; mimarlığımızın hizmet değil, değer ihraç etmesinin göstergesi olması açısından önemli olduğunu düşünüyorum.

30

31

32

34

33

Enis Öncüoğlu: Pazarlama aracı olarak kullanılan şeyler var. Biz şu anda İstanbul'da bir proje yapıyoruz. Bir Amerikalı firma da konsept proje hazırlıyor. İşveren gelip bana pazarlama açısından yabancıları seçebileceklerini söylediler. Ama ana kararların bizden çıkacağı bir ortaklık da teklif ettiler. Bizi, pazarlama aracından çok, bu işi ve yerel şartları biliyor diye seçiyorlar.

İzzet Fikirlier: Henüz pazarlama aracı olacak bir ortam oluşmadı. O markayı oluşturamadık henüz.

Enis Öncüoğlu: Tabanlıoğlu'nun çabaları bence bu doğrultuda. Bu dönemde o kadar çaba ve emek harcıyıp, RİBA'da sergi açılması çok başarılı. Bu çabaları belli bir şekilde paylaşmamamız kadar yanlış bir şey olamaz. Bizim desteklememiz lazım. Ben babamla karşılaştığımda, yaptığımız işin miktarına bakıldığında, daha çok yapı yaptık ama belki babamın dönemindeki mimarlar bunu çevresiyle daha çok paylaşıyordu. Kitap yapıyorlar, dergilere veriyorlardı. Bunca üretilen şeye göre biz ne kitap peşinde koşuyoruz ne de başka bir şey. Bizim bir kitabımızın olması ya da sergimizin açılması lazımdı. Biz bu mesleği yüceltmek, işveren karşısında daha fazla saygı görmek istiyorsak "Biz ne yaptık, oralarda başka insanlar ne yapıyor?" demeliydik. Bence toplu provokasyon gerekiyor. Hüseyin (Bütüner) ve Hilmi (Güner) kitap yaptı. Biz de Ali Osman (Öztürk) ile "Biz niye yapmıyoruz?" dedik. Birilerinin bunu desteklemesi gerekir. Mimarın öyle bir gücü var ki hiç farkında değiliz.

Mehmet Soylu: Yurt dışına ihraç edilen mimarlık hizmetlerine devletin bakış açısı nasıl?

Enis Öncüoğlu: Teşviklerle ilgili konularda, Dış Ticaret Müsteşarlığına gittim. Yetkiliye anlattım, "Rusya'da senede 300 bin metrekare iş yapıyoruz diye. Bu neredeyse 300 milyon dolarlık inşaat işi demek. Bizim yaptığımız projenin yatırımcısı Rus olsa bile %90'ını Türk müteahhit yapacak. Böyle olunca, müteahhit de kazanacak, Türk malzeme üreticisi de kazanacak. Bizim projelerde tanımadığımız, Türk malzemeler ve ekipmanlar ile Türk sanayisi de kazanacak. Yatırımın -belki de- %40'ı Türkiye'den temin edilecek. Ayrıca proje bedelini, yatırımın bedeli içinde %1'den, %5'e çıkarabildiğimiz gün; Türk müteahhit kadar, Türkiye'ye kazanç sağlıyor olacağız. Hiç bir hammadde ihraç etmeden tamamen kendi olanaklarımız ile Türkiye de veya yurtdışında istihdam yaratıyoruz. Bu katma değer farkında mısınız?" diye sorduğumda, "Bunu bize neden daha önce kimse anlatmadı?" diye bir cevapla karşılaşıyorum. Biz hizmet ihraç ediyoruz diye hiçbir şeyden yararlanamıyoruz. Hâlbuki bizim yurtdışında sürekliliğimiz önemli. İlk krizde, 3 senede kazandığımızı 3 ayda yiyoruz. Mesela Moskova çok pahalı bir şehir. Kirası, işçi maaşı derken Ankara'nın 10 katı bir maliyeti oluyor. O zor dönemde, bir desteklensek sürekliliğimiz devam edecek. Kriz döneminde ayakta kalan firmaların, kriz bittikten sonra büyük bir atağı oluyor. Mühim olan dayanabilmek. O zaman mimarlığı çok farklı kılacak güce ekonomik olarak erişiyorsunuz. Bu güçle de rekabet şartları neyi gerektiriyorsa ona harcama yapıyorsunuz.

Nesrin Yatman: 20 senedir yurtdışında çok çeşitli konularda iş yapmış bir mimar olarak söyleyebileceğim iki şey var: Bu konuda mimarları yüreklendirmek isterim. Yurtdışında iş yapmış biri, mimarlığın ve mimarın ne demek olduğunu öğreniyor. Proje ve inşaat sürecinde mimarın durduğu yeri anlıyorsunuz. Sizi öyle bir yere getiriyorlar ki gücünüzü anlıyorsunuz. Bizim toplumumuzda mimarın adı yok. Sindirilmiş olarak iş yapıyorsunuz. Ne iş yaptığınızı kimse bilmiyor. Bu nedenle inşaat sürecinde mimara ihtiyaç duyulmuyor. İnşaatlar tasarımcısı olmadan üretiliyor. Bir de daha önce mimarlık yaparken çalışmalarımızda bir işverenin vardı, statik, mekanik ve elektrik mühendislerin vardı. Şimdi daha büyük bir ekiple çalışmak zorundasın. Yangın danışmanın, sağlıkçın, çevrecin, alt yapıcın, peyzajcın olmak zorunda. Ekibin büyüyor. Masada işverenin, yatırımcının yanında işletmeci oturuyor. İşletmeci proje için söz söyleme hakkına sahip. Bu nedenle proje çalışmalarında masada olmak zorunda. Yurtdışına iş yapan mimarların en büyük sorunlarından biri de, iş yaptıkları müteahhitlerin arkasında korunmasız olmaları. Müteahhit arkasında iş yapanların, bir şekilde korunması lazım. Mimarın tanınır hale gelmesi için sigortalı olmamız şart. "Mesleki Sorumluluk Sigortası"nı gerçekleştirmemiz lazım. Snipler çok aşılmaz şeyler değil. Organizasyonla ekibinle aşabiliyorsun. Kendi yerini gördükten sonra her şeyi başarmak mümkün.

Mete Öz: Aslında diğer meslektaşlarımla benzer sorunları farklı boyutlarda biz de yaşadık. Müteahhit firmalar üzerinden alınan işlerde, sürecin tamamına yönelik hakimiyetiniz olmayınca müteahhit firma ya da yerel proje ekiplerinin eksik yönlendirmeleri ile yanlış yollara girip süreci uzatmak ya da yangın şartnamesini hazırlayan firma ile doğrudan muhatap olamamanızdan dolayı, projede gereksiz, zorlama çözümlere gitmeniz gibi, projeyi güç duruma düşüren olaylarla fazlası ile karşılaştık.

30/31/32/ Sinan Erbuğ, Al-Fateh Üniversitesi Sanat ve Dil Fakültesi ile Medya Binaları, Tripoli, Libya, 2008-2009

33/ Sinan Erbuğ, Süleymaniye Kültür ve Kongre Merkezi, Kuzey Irak, 2003

34/ Sinan Erbuğ, Ukrayna-Truzkavets, 2006

35

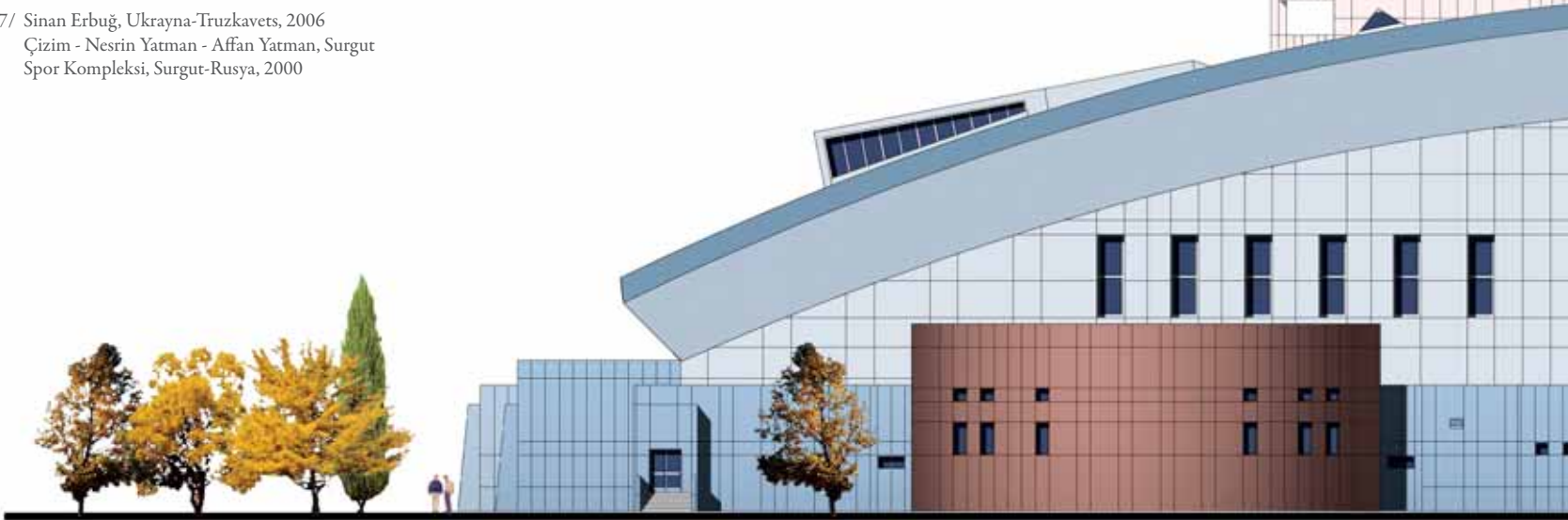

36

37

35/36/37/ Sinan Erbuğ, Ukrayna-Truzkavets, 2006
 38/ Çizim - Nesrin Yatman - Affan Yatman, Surgut
 Spor Kompleksi, Surgut-Rusya, 2000

Ama bütün eksikliklerine rağmen, Rusya ve aynı ekolü devam ettiren Türki Cumhuriyetlerde yinede sağlam bir mesleki kültür altyapısı olduğunu da gözlemledik. Belki Moskova kentinin maketi olmasını doğal karşılırsınız ama büyük Rus kentlerinin çoğunda kent maketi bulunmamakta. Yapacağınız binanın maketi ve hazırladığınız alternatifli çizimler ile şehir mimarı ve meclisine sunum yapılarak projenin ön kabulünün bir mesleki sorgulama ile yapılması, Alman DIN normundan devşirilmiş olsa bile her konuda ayrıntılı yönetmelik ve şartname olması, uzmanlığın önemsenmesi, bence ülkemizdeki yüzeyel proje üretim sürecinin ilerisinde olan tavırlar olarak dikkati çekmekte. Uzmanlık konusuna bir örnek vereyim; proje sunum toplantılarında bizim taraf mimar, statik, mekanik, elektrik uzmanı ile katılırken karşımızda bir mekanik uzmanına karşılık kanalizasyon-temiz su, ısıtma-havalandırma, yangın, sanitary uzmanlarının çıkması yanında zemin mekaniği, dış altyapı vb. uzmanların bulunmasının karşı tarafta bıraktığı etkiyi düşünün. Biz bunu kendimizi teselli etmek için, 'Bir Türk dünyaya bedeldir' özdeyişiyle açıklayabiliriz herhalde!!! Ben kuru temizleme ünitelerinin ne kadar çevreye zarar verdiğini 20 yıl önce orada öğrendim. Bizim kentlerimizde, konutlarla iç içe bulunan kuru temizleme işletmelerine nasıl ruhsat verildiğini ise hala kavrayamadım. Sonuç olarak benim ve diğer meslektaşlarımdan verdiği bu örnekler, ülkemizde proje hizmetlerinin yetersizliğini gözler önüne sermekte. 2005 yılına geldiğimizde bizde orada yerleşik bir arkadaşımızla Rusya da genproje lisansına sahip yerel bir firma kurduk ve bu firma üzerinden 4 adet iş yaptık. Ancak o zaman, sürecin tamamına hakim olarak proje üretmeyi öğrenebildik. Ülkemizdeki durumun tespiti ve çözüme yönelik önerilerimi de ifade edip konuşmamı bitirmek istiyorum. Bulunduğu coğrafi konum dikkate alındığında, çevresindeki ülkelere müteahhitlik, müşavirlik ve proje hizmetini birlikte sunabilmek paralel tüm sektörlerin gelişmesini sağlayacaktır. Müteahhitlik sektöründe ve malzeme sektöründe, dünya sıralamasında öne çıkabilen firmalara sahip iken, müşavirlik ve tasarımda böyle bir firmamız bulunmamakta. Halbuki tasarım ve proje yönetimi hizmetlerini bir arada yapabilirsek, ülkemizdeki inşaat malzemesi üretimini de daha kolay ihraç edebilecek bir konuma gelebiliriz. Bunun için, ülke içindeki sürecin uluslararası standarda çıkartılması zorunluluğunu, meslek altyapısını oluşturan kurumlara iyi anlatmamız gerekli. Bence bağlantılı sektörlerle göreli olarak mali ve kurumsal gücü daha düşük olan proje sektörünün, hem müteahhitlik, hem inşaat malzemesi üreticileri hem de devlet tarafından desteklenmesi gerekir. Bu destek ve ülke içindeki sürece yönelik değişiklikler, proje sektöründe kurumsallaşmayı ve istihdamı artıracaktır. Böylece tekstil alanında taleple birlikte gelen tasarıma ve markalaşmaya yönelik hızlı değişimin benzeri bir gelişme, kısa sürede bizim alanımızda da görülecektir. Ama tabii ki doğrudan yetişmiş insan kaynağına ihtiyaç duyan bu sektör için okullarda lisansüstü düzeyde uluslararası yönetmeliğe hakim proje yöneticileri ve tasarımcıların yetiştirilmesi yanında, ülke içinde pratiğin oturması için, proje sürecini tanımlayan yönetmeliklerin uluslararası seviyeye çıkartılarak devreye alınması bir zorunluluktur. Böylece, topluca mesleğimizde bir anlayış devrimi de gerçekleştirmiş oluruz, çünkü günümüzdeki ferdi çıkışlar devamlılık sağlayamayacaktır. TSMD çatısı altında imalata yönelik spesifikasyonların hazırlanması, hedef ülkelerin ve uluslararası şartnamelerin güncellenerek bulundurulduğu bir veri bankası oluşturmak gibi derneğe güç ve etkinlik kazandıracak alanların açılması uygun olacaktır. Bunlarla birlikte, uluslararası fuar organizasyonlarına katılmak, TSMD gibi meslek kuruluşlarını RIBA gibi bir yapılanmaya taşımak da sistemi destekleyici pratik bir fayda sağlayacaktır.

KUZEY VE ORTA ASYA ÜLKELERİNDE PROJE SÜRECİ

Mete Öz Mimar

1- Hazırlık Aşaması

1.1-İşveren tarafından yapılan hazırlıklar:

- Arsa bilgileri
- Ön izinler (altyapı vb.)
- İşveren taleplerini içeren şartname

1.2-Eskiz aşaması

Bu aşamada yerel yönetime bağlı Şehir Mimarı ve kurulu hazırlanan eskiz projeler ve raporlar doğrultusunda önerilen yapının mevcut arsaya yapılabilişliğini çevreye ve kente uyumunu,altyapıya getirdiği yükleri,binanın enerji ihtiyacını vb. kontrol ederek yapının ön izinini verirler.

2- Proekt Aşaması

Bu aşama bizdeki belediye imar projesine karşılık gelmektedir. Konunun özelliğine bağlı olarak aşağıdaki kapsamda multi disiplinler şekilde projeler hazırlanmaktadır.

- Genel Açıklama Raporu
- Mimari
- Statik
- Sıhhi tesisat projeleri
- Isıtma ve havalandırma projeleri
- Elektrik projeleri
- Zayıf akım projeleri
- Yangın güvenlik çözümleri
- Teknolojik çözümler
- Drenaj projesi
- Gen plan (Çevre düzenleme projesi)
- Dış Mühendislik şebeke projeleri
- Çevre koruma raporu
- Afet ve olağan üstü durumlar raporu

Projeler her disiplinde ayrı ayrı hazırlanarak onaya sunulur. Küçük konut vb. binalarda yerel onay işlemi uygulama aşamasında da yapılabilmektedir.Bu aşamada projelerinin onayı yerel Belediyeye bağlı Ekspertiz veya yetkilendirilmiş özel Ekspertiz kuruluşları tarafından yapılmaktadır. Ayrıca mühendislik projelerinin bir kısmı ise yerel elektrik,su,kanalizasyon ve ısı işletmeleri tarafından incelenip onaylanmaktadır. Genel olarak söz konusu ülkelerde mimarlık örgütleri proje onay süreçlerine dahil olmamaktadır.

3- Rabochy Aşaması

Uygulama projelerinin imalat detaylarını da içerecek şekilde hazırlandığı süreçtir. Bu aşamada projelerin tamamı değil belli bir bölümü yerel idarelerden tekrar izin alır. (elektrik, ısı merkezi vb.)

4- Aftorskinatzor Aşaması

Bizdeki uygulama ve mesleki kontrollük aşamasına karşı gelmektedir.

İNGİLTERE'DE PROJE SÜREÇLERİ

Ceyhun Baskın Y.Mimar

RIBA'nın belirlediği usuller proje hazırlama sürecini 11 aşamaya bölüyor. Bu aşamalar mimarın işveren ile görüşmesinden başlayarak projenin uygulanmasının ve kullanıma açılmasının sonrasındaki denetlemeleri de kapsıyor. Bu aşamaları özetlemek gerekirse;

A-B Aşamaları, mimarın atanması, ihtiyaç programının, arazi şartlarının ve diğer belirleyici faktörlerin işveren tarafından mimara sunulması, mimar ile çalışacak danışmanların atanmasını içerir. Hazırlık aşamaları olarak da adlandırılır.

C-D-E Aşamaları, konsept proje, kesin proje ve detay projelerin hazırlanması, teknik şartnamenin yazılmasını içerir.

C Aşamasının sonunda konsept proje işveren tarafından onaylanır. D aşamasının sonunda da belediyeye onay için sunulur. Bu aşamada proje ekibine mühendisler ek olarak planlama başvurusu danışmanı da katılır ve projenin belediye onayına uygunluğunu kontrol eder. Ayrıca yine D aşamasında projenin tamamlanmasının ardından çevreye yapacağı etki, inşaat süresince oluşacak etki ve tahmini maliyet raporları hazırlanır. Bu üç aşama tasarım aşamaları olarak da adlandırılır.

F-G-H aşamaları inşaat başlangıcı öncesi aşamalarıdır. Bu süreçte mimar işveren ile birlikte ihale dökümanlarını hazırlar, potansiyel müteahhitlerin, üreticilerin ve malzeme sağlayıcılarının listesini çıkarır. H aşamasının sonunda proje ihaleye çıkar.

J-K aşamaları inşaat aşamalarıdır. Mimar bu aşamalarda araziye periyodik geziler düzenleyerek inşaatı denetler.

L aşaması inşaatın tamamlanmasını ve kullanıma açılmasının ardından işverenin mimarla birlikte denetleme yaptığı ve işin sonuçlandığı aşamadır.

39

40

41

EKİNCİ'NİN LİBYA ÇALIŞMALARI

Boran Ekinci

Bizim yurtdışında üç tane Dubai'de, bir tane Rusya'da, üç tane Libya'da ve iki tane Umman'da olmak üzere dokuz ayrı çalışmamız oldu. Rusya'daki proje bir dönüştürme projesi niteliğinde, diğerlerinin hepsi fikir ve ön proje niteliğinde. Umman'dakilerin ön projesi bile tamamlanmadan iptal oldu. Bu projelerden sadece bir tanesinin şu anda uygulama projeleri çiziliyor. İki projenin daha uygulama safhasına geçmesini ümit ediyoruz. Diğerleri gerçekleşme şanslarını kaybettiler.

Mesela Dubai'deki projelerden birinde yabancı mimarlarla yarışıp tercih edildiğimiz halde krizde proje iptal edildi.

Tabi bizim projeler hep fikir ve ön projeler niteliğinde olunca, yurt içinde yapılan projelerden pek farkı olmuyor. Bunların tamamında da işverenimiz hep Türkler. Bir şekilde tavsiyeyle, araştırılarak veya bizleri tanıdıkları için bizden bu hizmeti istiyorlar.

İşverenlerimizin biri yurtdışında çalışan bir mimar, biri yurtdışında iş alan Türk bir proje grubu (biz mimari ayağını oluşturuyoruz), diğerlerinin hepsi Türk inşaat şirketleri.

Yurtdışında proje üretirken eldeki verileri ciddi bir şekilde inceleyip daha sonra sürprizlerle karşılaşmamak için açık olmayan konuları öğrenmeye çalışıyoruz. Bunun içinse en iyi metod, o bölgede veya konuda tecrübesi olan meslektaşlarımızdan yardım istemek. Bu ortaklık veya danışmanlık veya bazen fikir alışverişi niteliğinde olabiliyor. Şu anda bu raporda yer alan arkadaşlarımızın bile dördüyle böyle çalışmalarda bulunduk.

Rusya'da bir proje için Enis Öncüoğlu'na ortaklık teklif ettik, Sinan Erbuğ ile, Abdi Güzer ile ve Adnan Aksu ile ortak proje çalışmaları yaptık. Ayrıca burada olmayan Hakan Dalokay, Can Çinici, Ali Osman Öztürk ve Sibel Dalokay ile de ortak çalışmamız oldu. Biz Ankara'da bir aile gibi yetiştik. Tüm arkadaşlarımız ve meslektaşlarımız her zaman yardıma açık oldular. Bu konuda ve ortamda kendimi şanslı hissediyorum. Tecrübemiz olmayan konu ve sahalarla girmek için bu durum bana cesaret veriyor. Benim yaklaşımım biraz duygusal oldu.

39/ Boran Ekinci, Hakan Dalokay, Tripoli Kuzey Park, Tripoli, Libya, 2008

40/ Boran Ekinci, Hakan Dalokay, Tisof Ofis Projesi, Tripoli, Libya, 2009

41/ Boran Ekinci, Hakan Dalokay, Al Marjan HRLO5, Dubai, 2008

42

BOZKURT GÜRSOYTRAK'IN YURT DIŞI ÇALIŞMALARI

Bozkurt Gürsoytrak

Yaklaşık 17 yıldır yurtdışında proje üretiyoruz. O tarihte Rusya'da proje konsepti yapmak üzere bir Türk şirketinden davet almıştık. Rus işveren çeşitli ülkelerden proje konsepti almış ve Türk şirketinden de proje istemişti. Şirket de birkaç Türk mimardan konsept olarak işverene sunmuştu. İklim ve yerel koşullarıyla ilginç bir bölge olan Kuzey Sibiryadaki Yakutistan / Saka bölgesini ve koşullarını iyi çalışarak hazırladığımız bu proje beğeni gördü ve bizim projemiz seçildi.

Bugüne kadar Rusya'da, Yakutistan'da (Saka), İnguşetya'da, Moldova'da, Kazakistan'da, Özbekistan'da, Kırgızistan'da, Litvanya'da, Hollanda'da, Almanya'da, Afganistan'da, Tacikistan'da, Polonya'da çeşitli projeler yaptık.

1998 yılında Polonya'nın başkenti Varşova'da konsept proje yapmak üzere bir Türk şirketinden davet aldık. Bu "Varşova'daki bir arsa üzerinde ne yapılır" sorusuydu. Biz de bu soruyu otel, ofis ve ticaretten oluşan bir konseptle yanıtladık. Başka Türk mimarlarından da alınan çeşitli öneriler içinden bizim proje yeğlendi. Burada, Rusya'daki yönetmeliklerin dışındaki yönetmelikler esas olarak geçerliydi. O zaman Avrupa normlarına geçiş sürecinde olan Polonya'da karışık olarak Fransız, İngiliz, Alman, az olarak Rus normları geçerli idi. Ancak yönetmelikler esas olarak batı kaynaklı idi. Biz başka yapılarımızda UBS, IBC gibi standartları uyguladık; burada da uluslararası kodları kullanacağız dedik. Yerel gruplar da bu kodların yönetmeliklerinin üstünde olması sebebiyle kabul ettiler.

Bu projeyi yaparken işverenden fizibilite/pazar araştırması raporu istedik ve çalışmalarımızı bu raporun verilerini dikkate alarak hazırladık.

Polonya o dönemde gelişen bir pazardı; çok yatırımcı, projeci yoktu. Orada bir bağlantı ofisi açmayı düşündük ancak zaman içerisinde gördük ki çok şansımız olmayacak. Birincisi, Türklere karşı olumsuz bir tutum vardı. Diğeri ise arkamızda hiçbir desteğin olmaması idi. Yabancı tasarımcılar büyük yatırımcı kuruluşlar ve bankalarla birlikte hareket ediyorlar. Adeta bir örgüt sistemiyle çalışıyorlar, bütün parçalar birbirini destekliyor. Biz de müteahhit firmalar veya örgütlerden destek almayı düşündük fakat Türk müteahhit firmalarının böyle bir öngörülerini olmadığı için vazgeçtik. Halbuki yabancı müteahhitler kendi tasarımcılarını destekliyor. Tasarımcıları bir iş aldığı zaman kendileri de alıyorlar. Giriş kapısını her zaman mimar açıyor.

- 42/ Boyut Mimarlık, Ahsekkent – Almaata, Kazakistan
- 43/ Boyut Mimarlık, Eurocentrum Crowne Plaza Otel ve Ofis Blokları, Varşova, Polonya, 2000
- 44/ Boyut Mimarlık, MallDova AVM, Kişinev, Moldova, 2008

43

44

Müteahhitleri bırakın, devletler mimarlara yardımcı oluyor. Örneğin Deutsche Bank, Alman mimarlara ciddi olarak finansal destek sağlıyor. Ardından Alman müteahhitleri oradan değişik işler alıyorlar. Ne yazık ki bizim Türk müteahhitler, Türk tasarımcılarla birlikte hareket etmenin zenginliğini, yararını kavramış durumda değil. Bir seferinde bir müteahhit firma bize taşeron adı altında sözleşme göndermişti. İtirazımıza rağmen değiştirmeyince o işi almadık. Türk müteahhitleri Türk tasarımcıları desteklemediği, kısa/uzun vadeli bu konuda politikaları olmadığı gibi artık önemli işleri yabancı (Batı kaynaklı) tasarımcılar yapıyorlar.

Tabiki bu yaklaşımın çeşitli sebepleri var: Bir nedeni, yeterince desteklenmeyen Türk mimarların yeterli hizmet vermemesi olabilir. Bir başka neden, yabancı mimarların teklif verilen kesimlerde verdiği etkiden olabilir. Bir neden de, Türk mimarlarla yola çıkıp büyüyen Türk firmalarının kendini daha güçlü görüp, az gelişmişlik duygusuyla yabancı mimarlara yönelmesi. Bizce bu eğilimin sorumlusu küresel etkilere karşın yine mimarlar. Mimarlar arasında rekabete dayalı ilişkiler var. Bu rekabet para üzerinden yapılıyor. Sonuçta da işin kalitesi düşüyor. Hepimiz de bu sürecin bir parçası oluyoruz. Mimarlar biraraya gelip güçlerini arttıramıyor. İngiliz mimarlar örgütü RIBA Çin'deki olimpiyatlarda yıllar önce Çinli mimarlar, enstitüleri İngiltere'ye davet edip ilişkileri geliştirdiler, ardından da Çin'de çeşitli projeleri Çinli mimarlarla yaptılar.

Tabii yabancı mimarlarla çalışanlar hem projelere daha kolay finansal destek buluyorlar hem de projelerin kabulünde daha rahat oluyorlar. Yabancı mimarlarla çalışan Türk yatırımcılar, yabancılara uluslararası düzeyde yüksek bedeller ödemesine rağmen Türk mimarlara bu paraları ödemiyorlar. Uygun parasal desteği elde edemeyen Türk mimarları ise bürosunu, ürünlerini yabancı mimarlar kadar geliştiremiyor, kadrosunu tutamıyor.

Yabancılar da önemli ölçüde uzmanlaşma olmasına rağmen, Türkiye'deki ortam uzmanlaşmayı sağlamıyor. Cumhuriyetin başlangıcında yarışma yöntemiyle mimari kadroların yetişmesini destekleyen politikaya karşın bugün böyle bir politika yok ve istikrarsız bir sistem var.

Bizim, Foster mimari grubuyla AFDN projesinde birlikte çalışırken bunu daha çok gözlemlene olanağımız oldu. Kazakistan'ın Almaata kentinde, başlangıcında otel, ofis, konut, ticari, eğlence kompleksi

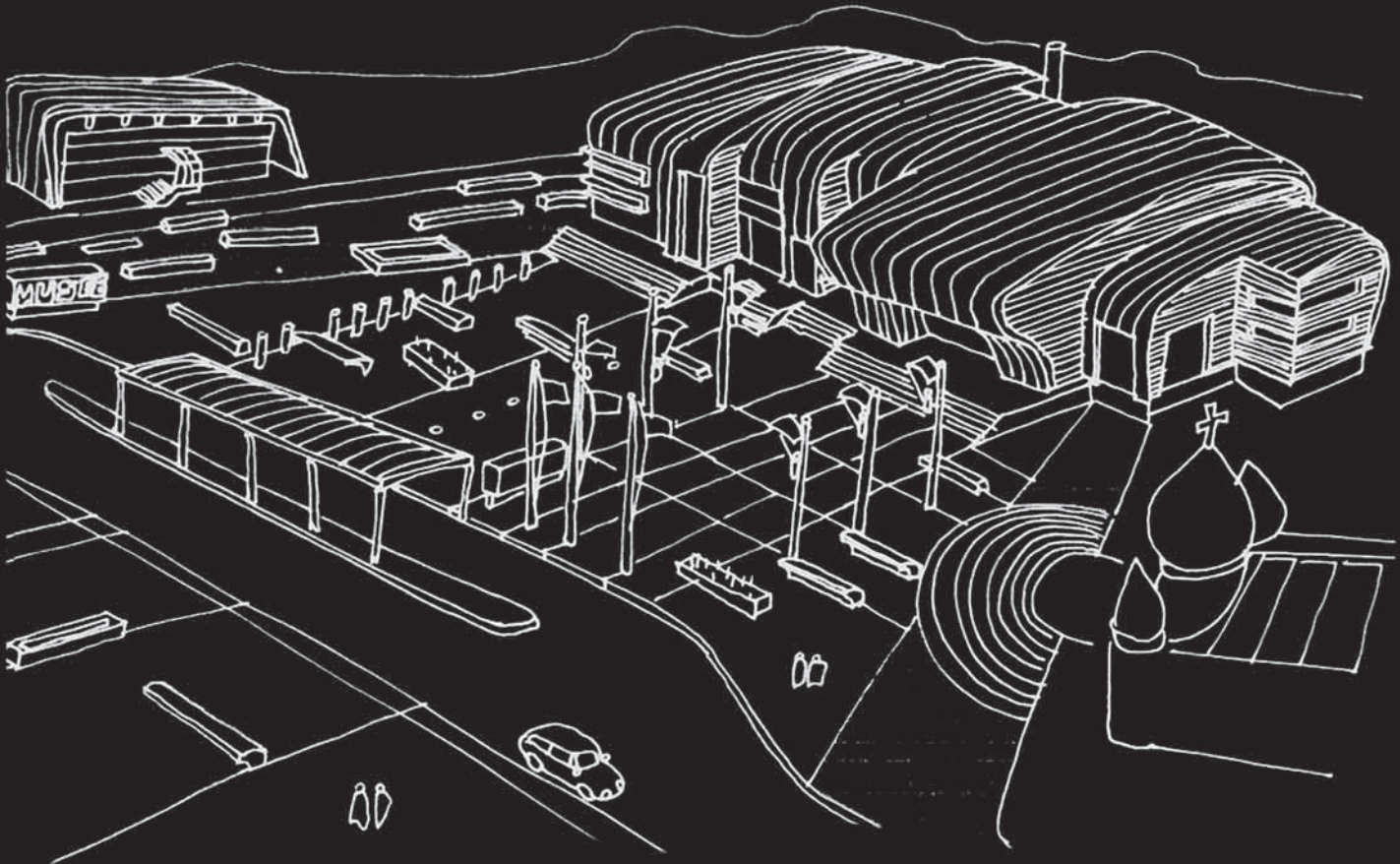
olan ikonik projede Foster grubuyla birlikte çalıştık. Konseptini oluşturdukları işbirliğinde, konsept geliştirme ve projenin diğer aşamalarında birlikte çalıştık. Yaklaşık 216m yüksekliğinde otel/ofis olan iki yüksek bina ile konut/ticari yapılardan oluşan bu ikonik proje Kazakistan otoritelerinden "deneysel yapı" tanımlamasıyla yönetmelikler dışında IBC, UBS gibi uluslararası kodların uygulanacağı, Kazakistan GOST'larına göre yapılamayacak bir proje oldu. Sürdürülebilir mimarlığın tam anlamıyla uygulandığı bir projeydi. Bu yapı Orta Asya'nın en yüksek yapısı olarak tasarlandı.

Yine ABD'li mimar Robert Stern ofisiyle beraber bir projede çalışmıştık. Her iki örnekte de mimari grupların, yapılanmaları büyük olmasına karşın, ofis dışından diğer uzmanlıklar almasıydı.

Türklerin müteahhit ve mimar olarak o bölgelerde başlangıçta daha çok rol almasının nedeni, o bölgelerin riskli, sistemlerinin oturmamış olması olabilir. Bir de Türklerin çok hızlı hareket ederek proje ve yapı üretebilmesiydi.

Türk müteahhit ve mimarlarının temel problemleri, hukuksal, etik olarak kurumsallaşamamalarıdır. Bu yapılar kendi kadrolarını, gruplarını tutamıyor, tutunamıyorlar.

Batı ülkelerinde mimarların mezuniyet sonrasında mimarlık enstitüsü, ofisler ve kamuda kademeli olarak yetişmesine dikkat edildiği gibi bu kurumlar arasında geçişler de sınırlı. Bizde 'meslek sonrası eğitim', Mimarlar Odası'nda söylem ya da dilek olmaktan öteye geçemiyor. Mesleki örgütlerin yeterince dayanışması yok. Bu örgütlerin bir araya gelip işbirliği yapması gerekli. Yurtdışı çalışma olanakları, batılı mimarlar için temel gerekliliklerden biri. Türk mimarlar da bu konuda daha çok çaba göstermeli, odalar, dernekler oluşabilecek yeni yurtdışı olanaklarını oluşturabilmeli. Mimarlık ofislerine finansal ve kurumsal destek gerekli. SSK, vergi gibi konularda da destek gerekli. Türkiye'de çalışacak yabancı mimarların, nasıl Türk mimarlar yurtdışında çalıştıklarında yerel bir mimarla işbirliğine gitmesi zorlanıyorsa, aynı şekilde yabancılarında zorlanması (hukuki yaptırımlar) gerekli. Bu ve buna benzer konularda hukuksal çerçevenin de yenilenmesi gerekli. Kamusal düzenin, Cumhuriyet'in başlangıcında kurulduğu gibi yarışmalar, gerçek yeterlilikler üstüne kurulu bir düzenin daha da geliştirilerek kurulması zorunludur.

BİR BİNANIN ÖYKÜSÜ: ANADYR KÜLTÜR MERKEZİ

İ. Kerem Erginoğlu, Hasan C. Çalışlar

Anadyr, Rusya'nın en doğusunda Chukotka özerk bölgesinde yer alan, iklim şartları çok sert bir şehir. Kışın ısı -50, -60 oC yi buluyor. Rüzgar çok kuvvetli. Şehir aynı isimli bir nehrin haliç oluşturan bölümünde bulunuyor ve nehir Bering Boğazına kavuşuyor. Kışın bu haliç donuyor ve hava alanıyla ulaşım için kullanılıyor. Bizden istenen, bu derece uç koşullarda sahip bir coğrafyada bir kültür merkezi konsept çalışmasıydı.

Hazırladığımız ilk konsept paftaları ile bu bölgesel ve iklimsel verilerde nasıl bir bina yapılması gerektiğini işverenimiz Yamata A.Ş. vasıtasıyla onların işverenine anlatmalarını sağladık. Bu konsept onay alınca yaklaşık 10.000 m² programlı binayı tasarlamaya başladık. Bina başlıca 4 ana bloktan oluşmaktaydı: Müze, diskotek, konser salonu ve eğitim merkezi. Bu bölümlerin birbirinden bağımsız çalışması isteniyordu. Tamamen tek renk ve doku ile kaplı, rüzgarın şekil verdiği bu bölgede buzul ve kar formunun ağırlığını hissettirmeye çalıştık. Binanın ağırlıklı olarak ofislerin bulunduğu, halice doğru bakan kısmını mümkün olduğu kadar sağır tutarak hakim rüzgara karşı binayı korumayı amaçladık. Binanın giriş cephelerini ise oluşturduğumuz meydana doğru yönelttik. Böylelikle bina için kentte ayrılmış olan ve ana arterlerin birleşim noktasındaki meydan bizim binamızla sonlanmış oluyordu.

İşverenle Moskova'da yapılan toplantıda binanın dallanarak açılması kış aylarında kar toplanma ihtimali yaratacağı için eleştirilirken, bütçe kısıtlanması dolayısıyla toplam alan 10.000 m²'den 6000 m²'lere indirildi. Bunun üzerine çalışmamızı baştan sona revize ettik. Hatta bir anlamda ilk önerimizi rafa kaldırmamız gerekti. Binanın hakim kütlesi, işlevinden dolayı yine konser salonu bölümü olarak kaldı. Yeniden tasarladığımız binada sert hatları yumuşatarak ana kütle kabuğunu sürekli hale getirdik ve binanın rüzgar yoluyla kar birikmesine yol açabilecek noktalarını yok ettik. 2002 yılı Mart ayında

uygulama projelerine başladık. Hedef, 2002 yılında kışa girmeden binayı tamamlamak olduğu için inanılmaz bir hızla yol alıyorduk, almalıydık. Çiziyorduk, yüklenici firmaya yolluyorduk. Rus sniplerine göre proje revize ediliyor, tekrar yollanıyordu. Bu süreçte katı Rus sniplerine uyma dışında pek de başka zorlayıcı etmen olmadığını söyleyebiliriz. Bu açıdan oldukça şanslıydık. Anadyr'ın, Chukotka Özerk Bölgesi'nde yer alması işlerimizi epey kolaylaştırdı, hızlandırdı diyebiliriz. Tek seferde Moskova'dan onay alındı ve sonra Anadyr'ın kendi temsilcileriyle görüşmeler ilerledi.

Burada tabi süreci yavaşlatabilecek diğer bir önemli faktör, malzemenin oraya ulaştırılmasıydı. Çelik olarak tasarlanan binanın statik projeleri hazırlanıyor, yapılan kontrollere istinaden imalat Gebze'de yapılıyor ve bina gemilere yüklenerek Vladivosdok'a oradan da trenle Anadyr'e yollanıyordu. Aynı zamanda mekanik ve elektrik grupları da çalışırken binanın örtü ve cephe sistemleri için çeşitli firmalarla görüşülüyordu. Böyle uç koşullarda yer alacak binanın termofrost temele sahip olması ve binanın 20 cm'e varan izolasyonla yalıtılması gerekmekteydi. Hiç bir noktada ısı köprüsü oluşmaması gerekliliği tüm tasarım ve üretim ekipleri için önemli bir engel teşkil ediyordu. Bu 20 cm'lere varan yalıtım, özel detayların geliştirilmesini gerekli kılıyordu.

Ağustos 2002 tarihine gelindiğinde epey ilerlenmiş olmasına rağmen binanın kış aylarına girmeden kapatılamayacağı için inşaat 2003 yılında başlama kararı alındı. Biz bir nebze rahatlamış olmakla beraber binanın neredeyse her noktasının Türkiye'de imal edilmesi gerekliliğinden ve binanın fonksiyonlarının zorluk derecelerinden dolayı, yoğun çalışmamıza devam ettik. Özellikle mekanik ve elektrik koordinasyon yerinde herhangi yoruma açık bir nokta bırakmamak maksadıyla bizleri epey zorladı. Tüm bu lojistik ve koordinasyon zorluklarını aştıktan sonra satın almalar tamamlandı. Kışın binanın kazıkları çakıldı ve Mayıs ayında hava şartları izin verdiği ölçüde inşaat başlandı. Ekim başında aldığımız fotoğrafta binanın dış kabuğu % 95 oranında kapatılmıştı. İnşaatin 5 ay gibi kısa zamanda bize hiçbir aksilik telefonu gelmeden bitirilmiş olması, bizlerin olduğu kadar beraber çalıştığımız Yamata İnşaat A.Ş.'deki ekipler ve mühendislik kadroları sayesinde olmuştur.

KAYSERİLİOĞLU'NUN DUBAİ ÇALIŞMALARI

Timur Kayserilioğlu

Bizim yurtdışındaki proje deneyimimiz, yakın bir arkadaşımın Dubai'de ortağı olduğu firma tarafından yeni yerleşime açılacak bir kent bölümünde konut ağırlıklı bir yapının projelendirilmesi olarak gerçekleşti. Öncelikle yerel yönetimin hazırlamış olduğu çok kapsamlı bir imar durumu kitapçığı ile yola çıktık. Bu sürece başlarken tasarım gücüne inandığım ve aynı zamanda yakın arkadaşım Sn. Ebru Tabak'ı (Tab Mimarlık Hizmetleri) da projeye dahil ettik.

Yapımcının kendi bünyesinde de mimari proje üretme faaliyetinin bulunması bizlere iletişim anlamında başlangıçta kolaylıklar sağladı. Kendi projelerini yerel yönetim tarafından onaylatmış olmaları, kuralların uygulanması konusunda bizlere katkı sağladı. Ancak bizim üzerinde çalıştığımız projenin, ölçek olarak onların sürekli yapageldikleri kendi projelerine nazaran büyük olması, bazı yeni değerlendirmeler ve yorumlama ihtiyaçlarının doğmasına sebep oldu. Süreç içerisinde koordinasyon yükü ortaya çıkınca tasarım konusuna Ebru Hanım yoğunlaştı. Kendi içimizde tasarım ve proje koordinasyonu görev tanımlarını titizlenerek organize etmiş ve işleyişe geçirmiş olmamıza rağmen, yapımcı firmanın iletişim ve iş takibi konusundaki eksikleri nedeniyle, projemiz, son halini aldıktan sonra iki kez daha, tekrar ele alındı ve revizyon olarak tanımlanamayacak değişiklikler geçirdi. Önceleri firmanın talebi doğrultusunda bir kaç farklı tipte (stüdyo ve bir odalı vs) normal kat yüksekliğinde daireler şeklinde tasarım yapıldı. Ancak daha sonra proje, mevzuatta dikkatimizi çeken ve belirli boyutta asma kat yapmaya izin verildiğini belirtilen kriterlerle, işverenin de onaylaması ve güvence vermesi ile loft tarzında ve çeşitliliği daha fazla olan dairelere dönüştü. Nihai aşamada, yapımcı firmamızın yerel yönetim ile yaptığı görüşmelerde, mevzuatta bahsi geçen ve proje sürecinin başından itibaren tartışılıp üzerinde uzlaşılmış olan kriterlerin bu şekilde uygulanamayacağı yönünde olumsuz cevap alması üçüncü kez hazırlanan projenin de gerçekçi olmadığını ortaya koydu. Buna ilave olarak, bize belirtildiği üzere, işverenin beliren bazı finansal sorunları sebebiyle proje askıya alındı. beliren bazı finansal sorunları sebebiyle proje askıya alındı.

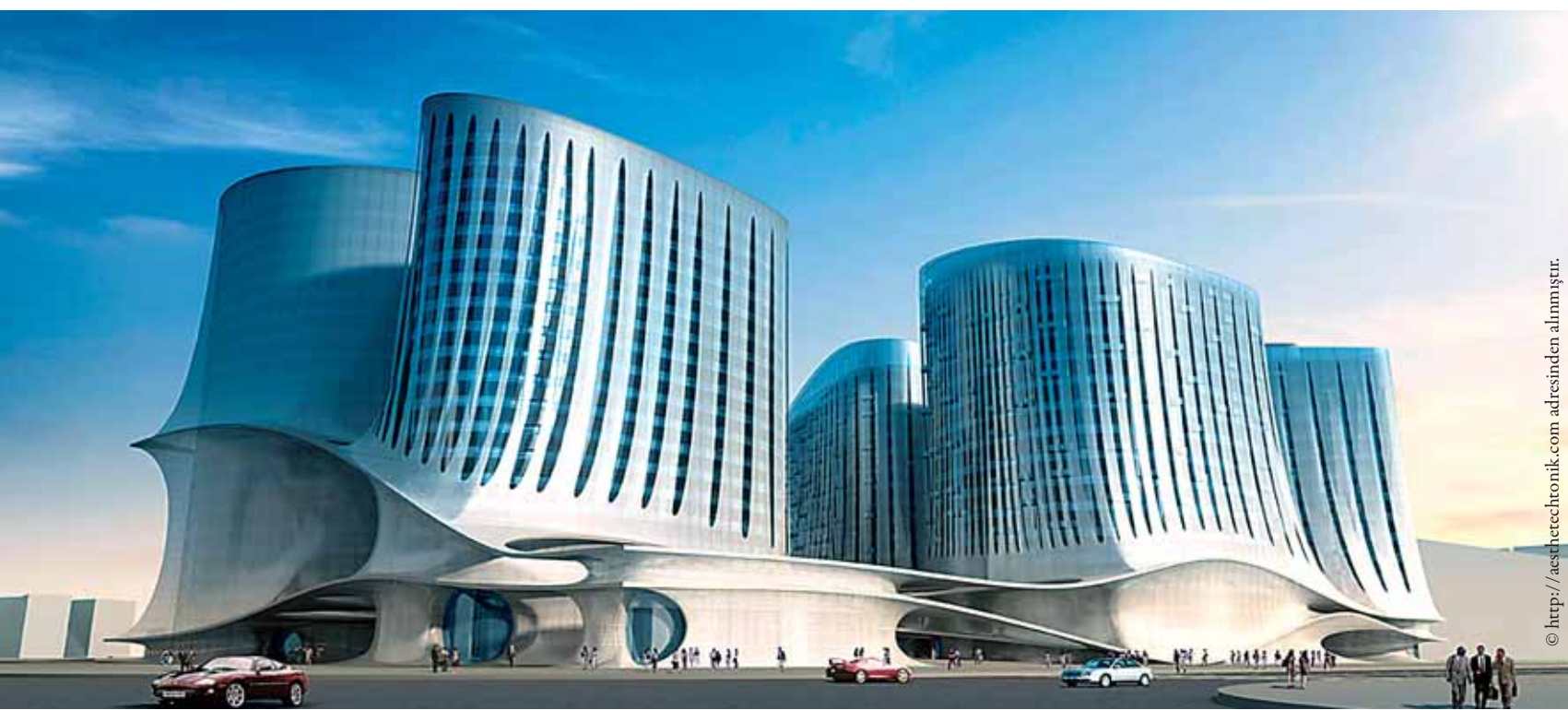

45

46

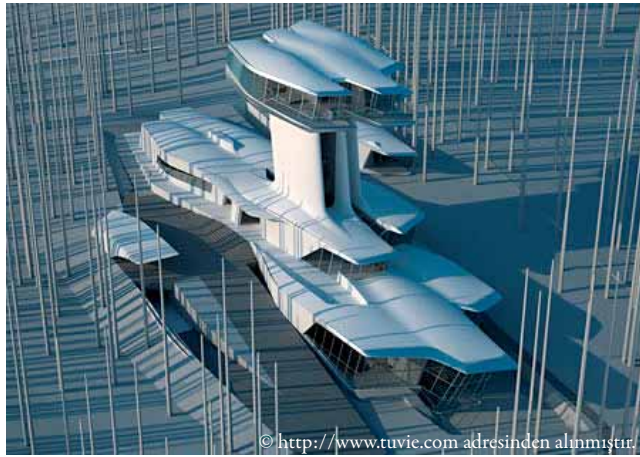
45/46 Timur Kayserilioğlu, Dubai Apartman, Dubai, 2008

© http://aesthetechonik.com adresinden alınmıştır.

ZAHA HADID BÜROSUNDAN DENEYİMLER

Ceyhan Baskın Y.Mimar

© http://www.tuvic.com adresinden alınmıştır.

Günümüzün moda söylemi ile bir star mimar ofisinde çalışmak, Türk mimarlık ofislerinin karşılaştığı sorunların bir çoğu ile karşılaşmamak anlamına geliyor benim için. Zaha Hadid Mimarlık, açık oturumda bahsi geçen ülkelerin hemen hemen hepsi için proje üretmiş bir ofis. Bu ülkelerden iş almak için ise mimari basında yer almak, uluslararası yarışmalarda ödüller kazanmak ve Zaha Hadid'in 30 senelik mimarlık kariyerini sergi ve yayınlar aracılığı ile dünyaya tanıtmaktan başka bir uğraşı göstermiyoruz. Ofisimiz bünyesinde yer alan Basın Departmanı tüm dünyadan gelen taleplere yanıt vermek ve çalışmalarımızı uluslararası medya ile paylaşmak için çalışıyor. Çeşitli ülkelerde açılan sergiler dahil olmak üzere yaptığımız her proje işverenin direkt olarak bizimle temasa geçmesi ile başlıyor.

Bizimle temasa geçip, proje yaptırmak isteyen ya da yarışmaya davet eden çok çeşitli işverenlerimiz oluyor, kurumlar, belediyeler, müzeler, vakıflar, galeriler, okullar, koleksiyoncular, ev yaptırmak isteyen aileler, işadamları, müteahhitler, gayrimenkul şirketleri, mobilya şirketleri gibi. Zaha Hadid Mimarlık'ın tasarım yelpazesi çok geniş olduğu için, işveren portföyüde buna paralel olarak geniş oluyor.

Her projenin kendine ait bir işleyiş düzeni var, ama genel olarak Rusya ve Türkiye Cumhuriyetleri'nde yaptığımız projelerde yerel mimarlık ofisleri ile çalışıyoruz. Bu ofisler çoğu zaman uygulama projesi safhasında projeye müdahil olarak, projeyi yerel kodlara uygun hale getirerek onay sürecinin sorunsuz geçmesi için çalışıyorlar. Ofisimiz ise bu aşamada yerel mimarlık şirketlerinin süpervizörü olarak yapılan işleri, bu işlerin ofis standartlarına uygunluğunu ve tasarımın yönetmelikler dolayısı radikal değişikliklere uğramamasını denetliyor.

Zaha Hadid Mimarlık'ın ayrıca Hamburg'da bulunan bir uydu ofisi var. Hamburg Ofisi, Zaha Hadid'in Almanya'da yapmış olduğu projeler için uygulama ofisi olarak çalışırken aynı zamanda yeni açılan yarışmaları takip etmekte ve bazı projeler için tasarım ofisi olarak da görev yapmaktadır. Ayrıca Zaha Hadid Mimarlık bünyesinde Pekin'de, Guangzhou'da ve Roma'da yine uygulama ofisleri mevcuttur.

Çalıştığımız işverenler genel itibarı ile sistematik çalışan, tecrübeli ve ne istediğini bilen gruplar oluyor. Tabi bu grupların düzeni ve onlarla çalışma kolaylığı, işverenin orijinin batıya kayması ile daha artıyor. İş yapma ve proje aşamaları ülkeden ülkeye farklılık gösterse de işveren ile yaptığımız sözleşmede proje aşamalarını RIBA'nın (İngiliz Kraliyet Mimarlık Enstitüsü) belirlediği şartları baz alıyoruz. Böylece, Londra merkezli ofisimiz dünyanın neresinde iş yaparsa yapsın İngiliz sistemine göre çalışıyor, projelerin yerel kodlara ve standartlara uygunluğunu ise danışman şirketler ve yerel mimarlık ofisleri ile sağlıyoruz.

Yurtdışında yaşayan ve çalışan genç bir Türk mimar olarak, mesleğimin ve yaptıklarımın değerli olduğunu ve mesleğime önem verildiğini hissediyorum. Açık oturumun sonunda Nesrin Yatman'ın vurguladığı gibi Türkiye'de hissedilen mesleki sindirilmişlik duygusu uluslararası ortamda, belki de çalıştığım ofisin isminden olsa gerek, hissedilmiyor. Aksine mimar çalıştığı ekipte işveren kadar söz söyleme hakkına sahip oluyor ve bu gücünü tüm proje boyunca sürdürüyor.

**EKİN OTOMATİK KAPI
SİSTEMLERİ LTD. ŞTİ**

Otomatik kepenk & panjur
Rool up doors

Seksiyonel garaj kapısı
Sectional garage doors

Seksiyonel endüstriyel kapılar
Sectional industrial doors

Bahçe kapısı otomasyonu
Automation for swing gates

Bariyer otomasyonu
Barrier automations

Radarlı kapılar
Sliding door

PVC sarmal kapı
PVC rapid door

Adres: Kırkkonaklar Mahallesi 315.
Cadde 13/13 Çankaya - ANKARA
T: 0.312 495 48 70
F: 0.312 495 41 99

satis@ekinotomasyon.com
www.ekinotomasyon.com

MOREN

GRANİT & MERMER

Estetik ve Kusursuz Yaşam İçin...

GRANİT-MERMER

WATERJET

PROJELENDİRME

İÇ-DİŞ MEKAN UYGULAMALARI

JAS-ANZ

BS OHSAS 18001 : 1999
Occupational Health and Safety
Management Standard
ISO 14001 : 2004
Environmental Management Standard
ISO 9001 : 2000
Quality Management Standard

AŞAN®

GRANİT-MERMER

www.asan.com.tr

Tel: (90 312) 446 08 52 (PBX)

Alüminyum Yapı Sistemleri

sapa:

REHAU

ProWin

B&B Collection

Emin Gürkök Grup İnş. San. Tic. Ltd. Şti.

info@eggrup.com - www.eggrup.com

Merkez Ofis: Üstün Decocity AVM Eskişehir Yolu 14. Km. 3. Kat No: 65 ANKARA

Tel: +90 312 236 24 01-02

Fax: +90 312 236 10 04

Antalya Ofis: Milli Egemenlik Mah. 9029 Sok. No: 17 / 2 Manavgat / ANTALYA

Tel: +90 242 742 55 61

Fax: +90 242 724 55 62

TOKİ'DE DEĞİŞİMİN BAŞLANGICI MI ?

TOPLU KONUT
NİHAYET TASARIMA KONU OLDU:

Gecekondü Önleme Bölgeleri ve Kiralık Konutlar için tip proje yarışması açıldığında takvimler 1982 yılını gösteriyordu. 27 yıl sonra TOKİ mekan kaliteleriyle geniş tepki toplayan binlerce konut uygulamasının ardından ilk kez bir yarışma açtı. Kayabaşı "Konut Tasarımı" Mimari Fikir Proje Yarışması'nı Mimarlar Odası boykot etti. TSMD ve üniversiteler destekledi. Mimarların katılımı büyük oldu. 190 şartname / 90 proje. 25 Mayıs'ta sonuçlar açıklandı ve 18 Haziran'da ödül töreni ve kolokyum yapıldı. İşte sonuçlar ve sürece ait notlar

Hasan Özbay Y.Mimar

Toplu Konut İdaresi ülkedeki en büyük konut üreticisi ve bir devlet organizasyonu. Kurum 2009 sonu itibarıyla 360 bin adet konut ürtmeyi planlamış ve halen bunun 330 bin adedini tamamlamış durumda. 2011 hedefi ise 500 bin adet konut üretmek. 1984 yılında kurulan TOKİ'nin 2003-2007 yılları arasında yılda ortalama 57 bin adet konutu üretebiliyor oluşu, kabul etmek gerekir ki ciddi bir organizasyon becerisidir. Aslında üretilen yapı miktarı daha fazla. Konut alanlarındaki sosyal donatı yapıları (cami, sosyal merkez, alış-veriş merkezleri...) yanısıra son yıllarda gerçekleştirilen hastane, okul gibi yapılar ile, Pakistan'daki deprem ve Endonezya'daki tsunami sonrası afet yapılarını da sayarsak, TOKİ'nin gerçekleştirdiği inşai faaliyetin gerçek büyüklüğü ortaya çıkıyor.

Neredeyse Bayındırlık ve İskan Bakanlığı eliyle gerçekleştirilen yapı üretimini de aşan bir büyüklükle karşı karşıya olmamıza karşın, bu yapıların mimari ve kentsel kaliteleri, organizasyondaki başarının aksine, düşük standartlar gösteriyor.

Sorunun başında, TOKİ'nin hızlı yapı üretme hedefi ve birim maliyeti düşürmek için 'tip proje' kullanması geliyor: Her katta dört konut formülüyle, 5 kattan 20 kata yükselen, ama planları ve vasat görüntüleri değişmeksizin ülkenin her yanında kullanılan tip konut bloklarının, Türkiye mimarlık ortamına katkıda bulunmadığı kesin. Bu noktasal bloklar, kentsel bir doku yaratmakta başarılı olamadıkları gibi, çoğu kez mevcut kentsel doku içinde de (en hafif tabirle) yabancı kalıyorlar. Kurum'un yayınlarında 'örnek uygulama' olarak sunulan yapılar, mimari özellikleri nedeniyle, aslında, başarısı tartışmalı ürünler. TOKİ'nin özel kaynak ve yetkilerinin artmakta oluşu, son yıllarda konut dışındaki alanlarda gerçekleştirdiği uygulamalar ve mimarlık/kalite konularına kapalı duruşu, Kurum'un özellikle mimarlık ortamından aldığı diğer haklı eleştiriler.

Tam da bu nedenlerle, TOKİ'nin mimari bir yarışma yoluyla proje elde etmek istemesi, hem eleştirileri hem de bu süreci değiştirmeye yönelik çok önemli bir açılımdı. Ancak yarışma daha açılmadan, Mimarlar Odası'nın muhalefeti ile karşılaştı: Oda TOKİ'nin açmak istediği tip proje yarışmasını protesto etti ve yarışmaya jüri üyesi göndermedi.

Konu, Türk Serbest Mimarlar Derneği'nin de gündemine geldi ve Oda'nın aksine Dernek'de, yarışma yaklaşımının doğru olduğu, Kurum'a yarışma sürecinde yardımcı olunması gerektiği, yarışmanın başarılı olmaması halinde bundan ülke mimarlığının zarar göreceği görüşü benimsendi ve yardım önerisi TOKİ'ye iletilti. Yazının iletildiği tarihte TOKİ, Mimarlar Odası'ndan aldığı olumsuz yanıtın ardından üniversitelere başvurarak jüri üyesi istemiş ve okullardan (ODTÜ, Gazi, İTÜ ve YTÜ) gelen olumlu yanıtlarla yarışma jürisini belirlemişti. TSMD'nin yarışma sürecine jüri üyesi vererek dahil olma isteğini, asli jürinin oluşturulduğu, ancak derneğin danışman jüri üyeleri aracılığıyla yarışmaya katkıda bulunabileceği yönündeki yazısıyla yanıtladı. TSMD durumu kabul ederek, Mürşit Günday ve beni TOKİ'ye önerdi ve Kurum bizleri danışman olarak jüri içine dahil etti.

TOKİ ile yapılan ilk toplantıda yarışma şartnamesi taslağı üzerinde çalışılırken, gerek "tip konut" gerekse "dört bölge" uygulamasının yanlış olduğu yönündeki görüşlerimizi aktardık ve TOKİ'nin açtığı bu ilk yarışmada, belli bir yere bağlı olan bir konu verilmesini önerdik. Önerilerimiz Kurum tarafından uygun görüldü ve yarışmanın İstanbul'da bir yerde açılması kararlaştırıldı: Kayabaşı Toplu Konut Bölgesinin yarışma alanı olarak kullanılması fikri bu şekilde ortaya çıktı. (Kayabaşı bölgesinde çeşitli yapı adalarında halen konut inşaatları sürmekte.) Bu çerçevede şartname taslağı geliştirildi ve ilk jüri toplantısı yapıldı.

Jüri toplantısı öncesinde çalışmalar internet ortamı üzerinden yürütülmüştü. Bu nedenle jüri üyeleri şartname taslağı üzerinde bilgi sahibiydiler. İlk toplantıya TOKİ Başkanı Erdoğan Bayraktar da ev sahibi olarak katıldı ve amaçlarının "Kurumun ufkunu açacak yeni yaklaşımlar elde etmek olduğunu" açıkladı. Bu yaklaşım jüri üyelerinin genel beklentisiyle de uyumluydu. Ne de olsa TOKİ'nin geçmiş uygulamalarındaki sonuç herkes açısından endişe kaynağıydı. Bu yarışma aracılığıyla, TOKİ'nin kendi uygulama modelini ve yapı tipolojilerini meşrulaştırmak gibi bir niyet taşımakta olup olmadığı kuşkusunun üstesinden gelmek kolay değildi. Süreç ve Sayın Bayraktar'ın sözleri, herkesi rahatlatır nitelikteydi. Nitekim hazırlık çalışmaları, jüri üyelerinin özgür iradeleri ile yürüdü. TOKİ yetkilileri, konut üretimindeki deneyimlerini ve karşılaştıkları sorunları aktarmak dışında yarışma sürecine müdahil olmadılar.

Şartnamenin mesleki kurallara ve etik değerlere tümüyle uygun olmasına karşın, yarışmanın ilanından sonra ve proje teslimine bir ay kala Mimarlar Odası'nın yarışmanın iptalini isteyen basın duyurusu, tüm jüri üyelerince şaşkınlıkla karşılandı. Oda görüşleri eksik bilgiye dayanıyor ve kendi içinde çelişkiler barındırıyordu. (Duyurunun ilk paragrafında TOKİ'den gelen jüri isteğinin uygun bulunmadığı belirtilirken, sonraki paragraflarda neden Oda'dan jüri istenmedi diye sorulması, çelişkilerin en şaşırtıcı olanıydı.) Oda tepkisinin iki önemli vurgusuna değinmekte yarar var: Yarışmada sekiz adet (eş değer)

ödül verildi. Böylece TOKİ sekiz adet tasarım ve müellifleri ile tanışmış oldu. Bu fikirler mimarlık ortamını besleyen birer kaynak olarak kalabileceği gibi, zaman içinde uygulamaya dönük adımların başlangıcı da olabilecektir. Bu yaklaşım şartnamenin 18. maddesinde belirtilmiş olmasına karşın Oda yönetimi durumu telif haklarına aykırı bir durum olarak ilan etti. Ancak ilgili madde dikkatle okunsaydı "... Ödül alan projelere ait her türlü fikri haklarda, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri uygulanacaktır." ifadesi görülmüştü. Kayabaşı Toplu Konut Alanının planlama süreci ile ilgili idialar ise yarışmayı başka bir eksene kaydırma çabası olarak değerlendirilmeli: Yarışma için seçilen alana ait imar planları İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi tarafından 13.02.2008 tarihinde onanmış, geçerli ve meşru bir zemin oluşturuyordu. Kaldı ki bu bir "fikir projesi" yarışması idi ve amaç uygulama projesi değil, yeni açılımlar elde etmektir... Mimarlık ortamı, yarışmaya gönderdiği 90 adet proje ile, Oda yönetiminin yaklaşımlarına katılmadığını ortaya koyuyordu.

TOKİ yirmibeş yıllık geçmişinde noktasal blok anlayışındaki uygulamalar dışında, Ankara-Eryaman'ın 3. ve 4. etaplarında bazı deneysel uygulamalar gerçekleştirdi. Tuncay Çavdar, Ahmet Gülgönen, Erkut Şahinbaş, Doruk Pamir, Oral Vural, Ragıp Buluç ve Ziya Tanalı tarafından tasarlanan konutlar, sadece TOKİ uygulamaları açısından değil, ülke mimarisi için de önemli denemelerdir. Kurum daha sonra benzer yaklaşımları ne yazık ki sergilemedi ve düşük maliyetin temel belirleyicisi olduğu bir politika izledi.

Kayabaşı Toplu Konut bölgesinin test alanı olarak ele alındığı bu yarışma, TOKİ için önemli bir değişim aracı olabilir. Yarışmaya katılan çalışmaların sunduğu ortam ve sonuçlar da bu beklentiyi destekliyor. Sergiden de görülebileceği gibi, önemli sayıda yarışmacı, konut ve çevresinin tasarımını birlikte ele almış ve kentsel mekan kalitesini yükseltmeyi hedeflemişlerdi. Bu yöndeki denemelerin konut tasarımı alanında önemli denemeler olduğu teslim edilmelidir. Pek çok yarışmacı, çevre duyarlı teknolojiler önermişti. Enerjinin ve doğal kaynakların verimli kullanımını öneren bu çalışmalar gelecekte TOKİ uygulamaları için önemli bilgi birikimi olacaktır. Konutların iç mekan tasarımı, şartnamede belirtilen standartlar nedeniyle olsa gerek, çok sayıda yenilikçi önerme içermiyordu. Çuvaldıza gelirsek: yarışmacıların yeni teknolojiler önerme konusundaki isteksizlikleri/cesetersizlikleri ve tünel kalıp teknolojisini kullanma kolaylıkları, meslek ortamımıza yönelik bir eleştiri olarak dile getirilmeli.

Kayabaşı yarışması, İmar ve İskan Bakanlığı'nın 1982 yılında açmış olduğu "Gecekondü Önleme Bölgeleri ve Kiralık Konut Tip Proje" yarışmasından sonra, toplu konut tasarımı alanında açılan ikinci ulusal yarışmadır. İlk yarışmada da değerli öneriler ortaya çıkmış ancak bunlardan yararlanılmamıştı. Kayabaşı yarışmasında elde edilen tasarımların, başta TOKİ olmak üzere, konut sektörünü etkilemesi, bu yarışmanın başarısı olacaktır.

Müellifler : Rahmi Uysalkan ODTÜ,
Emine Didem Durakbaşı TU-Wien,
Volkan Taşkın İTÜ
Danışman : Gülay Mizan Yamanlı YTÜ
Yardımcılar : Aslin Ersan MSGSÜ,
M. Cihan Poçan Bahçeşehir Ü.

11 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Tasarımın çıkış noktası; arazinin topografik özellikleri dikkate alınarak üç farklı konut tipinde gruplar oluşturulması ve ana yaya dolaşım ağı kurgulayarak bulunduğu adanın yine topografik özelliklerine uyumlu yerleşmeye çalışmaktır. Topografyaya bağlı olarak adalarda eğim durumuna göre, az katlı sıra teras evler, nokta bloklar ve çizgisel bloklar yerleştirilmiştir. Ayrıca arazinin topografyası ve plan kararları dikkate alınarak yeşil vadileri takip edilmiş ve bunlar konut alanlarının içine çekilmeye çalışılmıştır.”
“...Konut ve blokların yan yana gelişinde kademelenme düşünülmüştür. Kamusal, yarı kamusal ve özel alan kurgulanışı adaların özelliklerine göre oluşturulmaya çalışılmış, ancak bazı bloklar birbirine çok yakın yerleştirildiği için eleştirilmiştir. Konut birimlerinin kurgulanışı 6x7,5 metre ana birimle başlamış, daha sonra bu birime yatayda ya da dikeyde başka alt modüller eklenerek çeşitli konut birimleri elde edilmiştir. Modülün yeknesaklığını önlemek için bazı eklemeler, avlular, teraslar ve ışıklıklar eklenmiştir. Modülasyonun avantajı olarak, ailelerin yaşantısında olabilecek değişimlere göre iç mekanların da bu değişiklikleri gerçekleştirebilecek esnekliğe sahip olması gösterilmiştir. Ancak konut planları çeşitliliğine rağmen, çalışmanın modülasyona bağlı kısıtlamaların dışında da geliştirilmesi gerekmektedir.”

TOKİ Başkanı Erdoğan Bayraktar:

“...Sayısal bakımdan belki iddia edilen rakamlara ulaştık ama dizayn konusunda çok eleştiri aldık. Bu eleştiriler %99 doğrudur. O binaların altında da mimarların imzası var. Ama mimarların tasarımı da TOKİ zihniyetine göre oluşmuştur.”

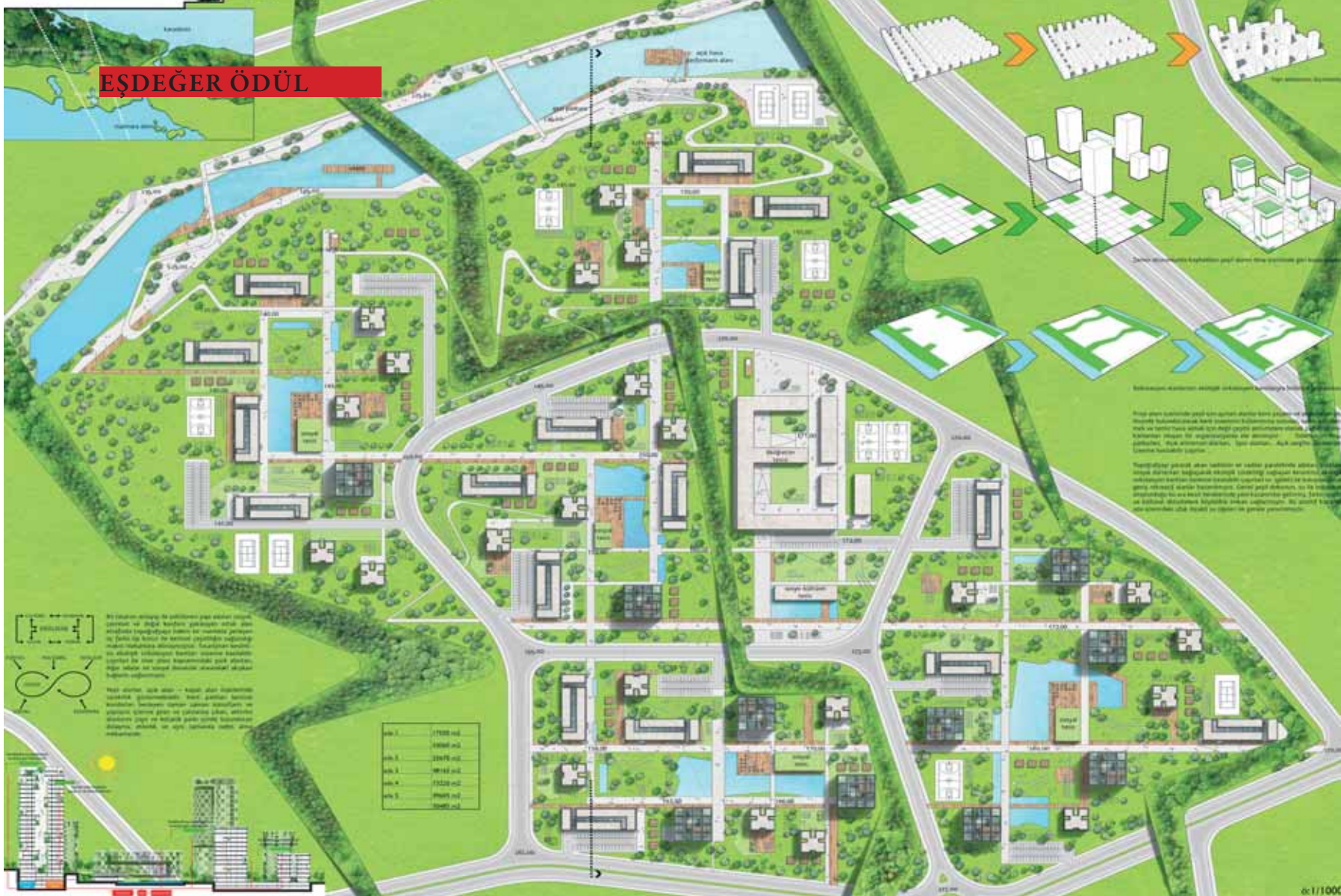
ÖDÜL TÖRENİNDEN NOTLAR

Gül Deliktaş (Kent Plancısı / TOKİ): TOKİ planlı kentleşme ve konut üretimi programı dâhilinde, bugün itibarıyla 540 ilçe ve 1200 şantiyede konut üretmek için çaba sarf etmeye devam etmektedir. Biz bu yıl 25. yılımızı kutluyoruz. Heyecanımızı ve coşkumuzu atılarak fakat disiplinimizi kaybetmeden çalışmalarımızı devam ettiriyoruz. Geldiğimiz noktada üretim hızına paralel olarak, toptan kalite artışını da bir hedef olarak almaktayız. Ürettiğimiz yaşam çevrelerinin, komşuluk ölçeğinden insan ölçeğine sosyal içerikten teknik içeriğe daha yaşanabilir, daha modern, arzulanır çevreler olması için çalışmalarımızı devam ettiriyoruz. Bu amaç doğrultusunda ülkemizde yeni mimari kriterler, tasarım ilkeleri belirlenmesi ve idaremizdeki konut projelerine fikir altlığı oluşturmak amacıyla İstanbul Kayabaşı Bölgesi Konut Tasarımı Mimari Fikir projesi yarışmasını düzenledik. İstanbul biliyoruz ki sosyal ve kültürel açıdan zengin, farklı desenlerde yerleşim dokusuyla eşsiz bir mimariye sahip büyük bir metropolümüzdür. İstanbul 2010 yılı için Avrupa Kültür Başkenti olmaya da hak kazanmıştır. Düzenlediğimiz serbest ulusal tek kademeli yarışmamızda mimarlarımızdan, toplumsal ve kişisel kullanıcı isteklerini/ gereksinimlerini yorumlamalarını ve yeni yaşam çevrelerine ilişkin yeni fikirler üretmelerini, konut mimari tasarımı ve konut yapım sistemlerine yeni öneriler getirmelerini bekledik. Beklentilerimizi hiç boşa çıkarmayacak şekilde yüklü ve yoğun bir katılım oldu. 190 mimarımız şartname aldı, 90 proje katıldı. 3'lü bir eleme yapılmak durumunda kaldı. Katılımcılara tekrar teşekkür ediyoruz.

Haluk Pamir (Jüri Başkanı): 4 yıldır Sayın TOKİ Başkanı ile konut alanında daha yeni ve değişik açılımlar olabilir mi diye görüşmeler yaptık. Bu görüşmeler sonucunda yarışmalar yapılarak yeni fikirlerin ortaya çıkması görüşü oluştu. Bu yarışma bunların ilki. Başka konularda da yarışma yapılması bekleniyor. Tabii ki yarışmaların birbirine benzememesi lazım. Yeni yarışmalarda belki konular daha serbest bırakılabilir. Sonuçlarına katılmadığımız toplu konut yapılarının altında birer mimarın imzası var. Bizim meslektaşlarımız bunları tasarlıyor. Buna rağmen enerjimizi farklı bir şekilde kullanarak, alternatifleri TOKİ şartlarında üretmek mümkün. Yarışma projelerinin yaklaşık 70 tanesi çok farklı veriler sunuyor. Türkiye’de bu anlamda üretme var ve bunları açığa çıkarmak için bu tür yarışmalar çok önemliydi ve bu başarılı. Ben bu iyi niyet ve girişimden dolayı TOKİ Başkanı’na tebrik ediyorum. Yakın çalışma arkadaşlarına da teşekkür ediyorum. Herkes içine kapanıp “biz bu kadarını yapabiliyoruz” diyemez. Çok fazla talep var ve bu taleplerin karşılanması çok önemli. Ve bunun da kendine göre standartları var. Arz edilene karşı gelen şikâyetlerin örgütlenmesi daha kolay oluyor: TOKİ’nin uygulamalarında halk neye duyarlı neye duyarsız. Biz bir kavram geliştireceksek neye karşı getireceğimizi bilmemiz önemli. Ama bunların hepsine bakarsanız çok farklı öneriler de geliştirilmesi gerektiğini anlıyoruz.

Bu yarışmaların 30 yıldır yapılmıyor olması – ki bizim de meslek odalarımız var, bakanlıklarımız var – inşaat yatırımlarının büyük bir kısmı ve talep bu alanda. Bir hata var!

EŞDEĞER ÖDÜL

planlar 0:1/200

tip 1

tip 2

tip 3

kesit 0:1/200

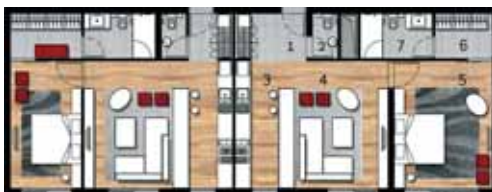
Müellifler	: Gökhan Kulöz (Ekip Temsilcisi) UÜ, Murat Yüksel UÜ, Erol Çöpöglü UÜ, Serdar Eker UÜ,
Danışman	: Sinan Gürçay, M. Zeyat Hattapoğlu, Jülide Alp, Emrah Karabayır,
Yardımcılar	: Nusret Arslan UÜ, Mualla Ergüder UÜ, Yusuf Uyar (Öğrenci) UÜ, Yalınay Gürçay (Öğrenci) Doğuş Ü, Güray Çöpöglü-(Öğrenci) GÜMMF

17 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Ödüle layık görülen bu projenin de çıkış noktası toplu konutlara yerleşen ve birbirine yabancı kişi/hane halklarının komşuluk ilişkisi kurabilecekleri ve doğal çevreden soyutlanmayacakları “simbiyotik” bir yaşama kavuşturulmaları fikridir. Bu fikri mekansal olarak uygulamaya dönüştürürken “parçacıl” yaklaşımdan yararlanılmıştır. Böylelikle oluşturulan yerleşim düzeni ve alt bölgeleme olumlu bulunmuştur.”

“...Blokların çok uzun olmaması, önerilen üç blok tipinden ikisinin nokta blok olması, projenin eğimli arazisi uyum sorununu büyük ölçüde çözmüştür. Projenin eğimli arazisine dik yerleşen yatay blokların zemin katında yer yer yapılan boşaltmalarla zemin-bina ilişkisi sağlanmıştır.”

“... Plan tiplerinin 6, 12 ve 24 katlı bloklara dağılımı dengelidir. Özellikle az katlı yatay blokların cepheleri çok zengindir. Her konut tipinin model oluşturması olumludur. Konut plan tipleri, bunların adalara dağılımı, çeşitlilik ve mekan organizasyonu ve mahremiyet açısından başarılıdır. Ancak kat planlarında özellikle (6 katlı) yatay blok tipinde ortadaki galeri çok dar olduğundan kaldırılarak orta koridor haline dönüştürülebilir. Kule (tip 3) bloğundaki kat şeması geliştirilebilir. Kışın ısı kaybının azaltılması yönünde önlem alınması tavsiye edilir. Yatayda ve düşeyde ekolojik süreklilik su ögesinin yeşille birleştirilerek zengin spor ve rekreatif etkinliklerini toplu konut kullanıcılarının dengeli olarak katılımlarının sağlanabilmesi ve bunun mütevazı bir ölçekte gerçekleşmesi projenin güçlü yanıdır.”

Biz bu konuda ısrarlı olmalıyız. Mesela Bursa Mimarlar Odası Bursa’da bir yarışma açmalı, İzmir Mimarlar Odası İzmir’de açmalı. Bayındırlık Bakanlığı birkaç ilde birden açmalı ve tabii ki TOKİ yarışmalara devam etmeli.

Yerellik konusunda yarışmaların getireceği yeni kavramlar da olabilir. TOKİ’nin talebi farklılaşmayı İstanbul ikliminde görmek istiyordu. Biz yarışmacılardan 8 tane ana prensip konusunda görüş istedik. Ekoloji ve enerji konusu ki toplu konutlarda kritik bir konudur, bu konuda fazla bir öneri gelmedi. Bunun bir nedeni Türkiye’de bu konuda uzmanlarımız yok ya da bulmak çok zor. Ekoloji konusunda Hacettepe’de bir kuruluş var ama kimse oradan danışmanlık almadı. Üniversitelerin bu konuda kullanılması lazım. Bu konuda uzmanların yavaş yavaş ortaya çıkması ve bizim de tasarımcı olarak bu uzmanları talep etmemiz gerekli. Malzeme geliştirme yönünde baskı yapmada eksiklerimiz var. Yarışmada yeni bir malzeme konusunda açılım yoktu. Yarışma sayısı az olunca insanlar uzmanlık peşine düşme merakını geliştirmiyorlar. Bu merakın dışında da yapılı çevrede uzmanlık gelişmesi bir süredir Türkiye’de durmuş durumda. Özeklikle yapı bilimi alanında akademik insan gücü bulmakta zorlanıyoruz. Çünkü Türkiye’ye gelen ithal bir bilgi ve ürün var. Ürünlerin prospektüsleri kadar bilgi yeterli olabiliyor. Bunların nedeni zamansızlık. Zaman önemli bir kapital. Tasarımcıların önlerine bir şey konuyor ve 4 haftada üretin deniyor. Ama bu yarışmalar sürdürülebilir hale gelirse o sakinlik içinde kendilerini iyi hazırlayarak ve belli etaplarda kendilerini denemek için katılacaklardır. Ben sayın başkandan rica ediyorum, daha küçük yarışmalar açarak ve bunu 4 yıl devam ettirerek insanların bunu düşünmesini sağlamamız lazım.

Yarışmada 3 tane öneri hariç, çok genel mesleki değerlere ve kurallara uygun bir şekilde, mimarlık pratiğinin içindeki sorunları aşma çabası var. Bu yarışmada bir aldatmaca yok. Bu son zamanlardaki bir çok yarışmada da böyle. Türkiye’deki mimarlık tasarımı için çok övünülecek bir nokta. Artık her konuda kendi kendimizle yüzleşiyoruz ve gerçek birikimimizi yansıtmaktan çekinmiyoruz. Dolayısıyla 3. elemeye kalan proje sayısı çok yüksekti. Çoğu kullanılabilir. Bir kısmı yapı olarak bir kısmı konut planı olarak bir kısmı açık alan kullanımı olarak kullanılabilir. Jüri çok yoğun çalıştı. Yarışmacılar ne kadar çalışıyorsa jüri de o kadar çalıştı. Eş değer ödüller ve eş değer satın almalar var. Satınalmalar Türkiye’de, daha ‘deneyisel projelere’, bir takdir karşılığı olarak verilir. Ancak biz tam olarak öyle yapmadık: Satınalmaların içinde de uygulanabilir çalışmalar var. Bunların arasında bir kısmı yeni değerler sistemi getirip kullanılması bir kısmı var olanlara yeni araçlar getirip kullanmasını, sağlıyor. TOKİ’ye ve katılımcılara çok teşekkür ediyorum.

Erdoğan Bayraktar (TOKİ Başkanı): Toplu Konut İdaresi olarak, kurulduğu ilk günden itibaren, Türkiye’deki konut ve yerleşim politikalarında Türkiye’deki ev ihtiyacı olan insanlarımızı her gün daha iyi ve güzeli yakalama sürecinde 25. yılı doldurduk. Son 7 yıllık sürecimizde yeni bir çalışma başlattık. Bu çalışmamızda istiaab haddimizi aşan bir süreç yaşadık. Sayısal bakımdan belki iddia edilen rakamlara ulaştık ama istenilen dizaynda çok da eleştiri aldık. Bu eleştirilerin %99 u doğrudur. Yapılan tüm bu eserlerin altında mimarlarımızın imzası var. Ama bunu derken eleştiriyi yine TOKİ’ye getirmek istiyorum. Çünkü irade koyucu TOKİ’dir. Mimarların tasarımı da TOKİ’nin zihniyetine göre oluşmuştur.

Dünyaya baktığımızda kapalı toplumların geriye gittiğini görüyoruz. Bu bakımdan modernleşen dünyada çok açık bir toplum olmak lazım. Mutlaka bilimin içine olduğunca girmek lazım. Biz TOKİ olarak bunu yapmak istiyoruz ama beceremiyoruz. Çünkü kaynaklarımız kıt. Biz ideal olarak Türkiye’de barınmaya ihtiyacı olan insanlara ne yapabiliriz noktasına yoğunlaştık. Bütçemiz çok zengin değil.

ODTÜ’den de yaklaşım oldu kendileriyle 4 senedir yakın temastayız. Fakat bundan sonra bu yapılan çalışmaları tatbikata geçirmekte ciddi adımlarımız olacak. Bu yarışmada 150’nin üzerinde mimarlık büromuz şartname aldı ve 90 yarışmacı katıldı ve kendilerine çok teşekkür ediyorum. Biz projelerin tamamından istifade edeceğiz. Ne kadar çok yarışma olursa, ne kadar çok tartışma olursa Türkiye’imiz daha çok gelişecektir. Biz bu gelişen dünyada Türkiye’nin de belli bir yerlere gelmesini istiyoruz. Türkiye’nin halen borç alan, kalkınmaya çalışan bir ülke olmasından üzüntü duyuyoruz. TOKİ bu bilinç içerisindedir. Bu birliği dirliği yakalamıştır. Bu doğrultuda çalışmalarına devam edecektir. Türkiye’imiz de bizi eleştiren meslek gruplarımız eleştirileri yaparken ortak payda da buluşmaya çalışalım. Bu bir demiri inceltmeye çalışan ustanın her çekiç darbesindeki şekil vermesindeki gibidir.

Müellif : **Esen Selçuk Avcı** (Ekip Temsilcisi) *Bath Ü-İngiltere*
Danışman : **Peter Clegg, Bill Gething,**
Yardımcılar : **Nil Aynalı, Ebru Belentepe, Tomasz Borowiak, Alper Derinboğaz, Koldo Gil, Artan Hysa, Avşar Karababa, Markus Lehto, Burak Ünder**

23 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Ödüle layık bulunan bu projenin en güçlü yanı, “ekoloji” fikrinden yola çıkıp toplu konutlarda kayba uğrayan komşuluk ilişkileri, doğa ile ilişkilerinin onarılması ve yeniden oluşturulması yönünde yerleşme dokusu tasarlamasıdır. Komşuluk ilişkileri avlulu alt bölgelendirme ile, doğa ile olan ilişkileri ise alçak blok tasarımları ile zeminde tarımsal, sosyal ve rekreatif etkinliklerin önerilmesi ile sağlanmıştır. Her iki konuda semt ölçeğinde tarımsal üretim ve satışın düşünülmesi ve mekansal olarak kurgulanmış olması olumlu bulunmuştur. Fiziksel boyutuyla yeşil alanların sürekliliğinin sağlanmış olduğu bu projede otoparkların ana arter sınırında bırakılması yaya trafiğinin güvenliğini de aynı zamanda rahatlatmıştır. Kuramsal olarak yaşamı zenginleştiren yeşil alan hiyerarşisinin kent parkı eko-koridor, özel bahçeler ve ortak teraslar halinde projede somutlaştırılması olumlu görülmüştür.

...Projedeki yenilik geleneksel kültürümüzün bir parçası olan avlulu yerleşme tipolojisini geliştirip günümüze yararlı yönleri ile ve toplu konut projelerine yansıtmasıdır. Bu bağlamda I tipi, L tipi, yarım U tipi bloklar geliştirilmiş ve alt bölgeleri oluşturacak biçimde yerleşim ölçeğinde kurgulanmıştır. Projede geliştirilen bloklar yoğunluğa göre çeşitlenmiş ve bloklar arası kütesel denge ile dış alan ilişkilerini oluşturmakta başarılı olmuştur. Blokların konut tipi dağılımları dengelidir.”

...Ekolojik çevre düzenlemesi çok olumlu bulunmuştur. Güneş enerjisinden yararlanması, doğal havalandırma, geri dönüşüm doğaya entegrasyon projenin başarılı yönleridir.

Bu yarışma çok önemlidir. Hocalarımız genel anlamda bir bütünlük sağladılar. Türkiye’de kalite gelişiminde hep beraber olalım. Hep aynı yere vuralım ki şekil verelim. Bu bir fikir projesidir ve kentsel tasarımda içindedir. Çok güzel eserler meydana geldi ve meyvesini yiyeceğiz. Hem TOKİ’ye hem konut gelişimine en ergonomik en ekonomik konutların oluşumuna katkı sağlamasını umuyorum.

KOLOKYUM NOTLARI

Yurdanur Sepkin (Oturma yöneticisi): Bu yarışma açıldığında bir takım zorlukların olduğunu duyduk. Türk Serbest Mimarlar Derneği konut üzerine bu çapta araştırmaya yönelik bir yarışma açılacağı ve TOKİ’nin bu çabasının olumlu bir sonuç vereceği düşünceleriyle iletişime geçmek için beni görevlendirdi. Elimizden gelen katkıyı sağlamaya çalıştık. Sergiyi gezdiğimde çok doğru bir çaba olduğunu gördüm.

Fülin Bölen (Asli jüri üyesi): Proje müelliflerini kutlamak istiyorum. Çok ihtiyacımız olan önemli çalışmalar böylece başlatılmış oldu. Gelecek için, özellikle gençlerin katılımı açısından, sonuçları çok önemli buldum. Yarışmanın zorunlu kıldığı bir takım şartlardan ve ilk defa olmasından dolayı değiştirmek isteyeceğimiz şeyler olabilir. İlk olması bakımından yararlı katkılar sağlayacağı düşüncesindeyim. Bizler içinde bu kadar projeyi bir arada gördüğümüz zaman aramızda tartışırken çok yararlı ve önemli bir deneyim oldu. Tüm katılımcılara teşekkür ediyorum.

Hasan Özbay: Yarışmada (Mürşit Günday ile birlikte) danışman jüri üyesi olarak görev yaptık. Genelde bu tür yarışmalarda danışman jüri üyeleri kurumdan kişiler olur. Bizim öyle bir pozisyonumuz yoktu. Yarışma içinde görev almamız, hepimizin üyesi olduğu Mimarlar Odası’nın bu yarışmayı protesto etmesi sayesinde oldu. TOKİ’yi biz de eleştiriyoruz. Başka kurumları da eleştiriyoruz. Bir kurum yarışma açacağı zaman, yarışma yönetmeliği uyarınca, Oda’ya başvurup jüri üyesi ister. Mimarlar Odası yarışmayı boykot etti ve jüri üyesi göndermedi. Bu davranış biçimi kabul edilemez. Kurumların birbirleri ile ilişkilerinde küslük olamaz. TOKİ yanlış yapabilir. Ama, Oda yarışma sürecine katılmalı ve sisteme içeriden müdahale etmeliydi. Ben Oda’da yönetim kurulu üyeliği ve genel sekreterlik yaptım.

Oda’ya emek vermiş biri olarak, diğer kurumlarla ilişkilerimizi bu şekilde kurmamamız gerektiğini düşünüyorum.

Yarışma başarılı bir şekilde sonuçlanmasaydı Mimarlar Odası veya hiçbir meslek kurumu haklı çıkmazdı, tam tersine mimarlık mesleği kaybederdi. Biz TSMD temsilcisi olarak, danışman jüri sıfatıyla değerlendirme çalışmalarına katıldık.

Oy hakkımız yoktu. Bu, sonuçlara katılmıyoruz anlamına gelmez. Ama bizim asıl görevimiz yarışmanın mesleki etik ve kurallara bağlı olarak çıkmasını sağlamaktı. Biz bunu gerçekleştirdiğimize inanıyoruz.

Ahmet Verdi (Yarışmacı): ...Tasarım anlayışı olarak, alandan bağımsız, şablon gibi projelerin bile ödül aldığını düşünüyorum. Bunların çevreyle bütünleşme düzeyleri bence biraz düşünülmemiş gibiydi. Grid düzeninde planlar çok dikkatimizi çekti. Bunlar genellikle parsel bazında düşünülmüş projeler gibi. Parselin dışında kalan alanla iletişim seviyelerinin düşük olduğunu düşünüyorum. Jüri üyeleri bu konuda nasıl bir düzenleme yaptılar?

Bazı projelerde (ödül alanlarda) İstanbul’un da problemi olarak herkesin söyleyebileceği betonlaşma gibi hususlara nasıl duyarlılık gösterdiklerini sormak istiyorum. Çünkü tamamen parselleri dışı kapatan mega blok örneklerinin de kabul gördüğünü söyleyebilirim. Buna ek olarak vaziyet planı dışında bütüncül yaklaşımların ve konut tasarımlarının çok ayrı ayrı çözüldüğünü gördüm.

Yurdanur Dülgeroğlu (Asli jüri üyesi): Grid bir tasarlama aracıdır. Önemli olan onun nasıl kullanıldığı ve arsayla nasıl bağlantıyı kurduğudur. Onun kullanılma biçimi çok önemli. “Grid olmalıdır ya da olmamalıdır” gibi keskin çizgiler olmamalıdır diye düşünüyorum. Kimi parçadan, kimi bütünden başlar, bu da böyledir. Kentin kalanıyla bütünleşmesi zor bir sorun. Dolayısıyla onun değerlendirilmesi de o kadar kolay değil. Eğer ki kullandığı sav çok güçlüyse, dışarıya kapanabilir.

EŞDEĞER ÖDÜL

Müellif : **Nimet Aydın** (Ekip Temsilcisi)
GÜMMF-ODTÜ,
Yardımcılar : **Ali Düzdağ** İTÜ, **Ebru Öztürk** Anadolu
Ü., **Seda Aydın** KTÜ, **Tuğrul**
Büyükköken SÜ, **Mürvet Şahin** SÜ, **Esra**
Güven SDÜ

33 Nolu Proje Jüri Raporundan

“...bu proje konut alanları tasarımında araştırma çabası gösteren, innovasyon örneği olabilecek nitelikte bir projedir. Yeni bir yerleşim düzeni öneren bu projede yola çıkılan kavram ya da tema, yoğunluk ve topografyadaki değişimlere uyulanabilen kentsel doku olmuştur. Bu noktada en ilginç olan, proje alanında, kent yüzeyi ile yaşam yüzeyinin önerilen blok tipleri ve ara boşlukları aracılığı ile net bir biçimde bir yandan ayrışırken bir yandan da bağlanmasıdır. Yüksek bloklar yerleşme çeperinde “Kentsel Duvar” oluştururken iç çeperdeki alçak bloklarda iç avludaki yaşama sıkıca bağlayan bir düzen getirmiştir. Özellikle stüdyo dairelerin yer aldığı bu bloklar doğa ile sıkı bir ilişki içinde olan yaşama biçimi önerirler. Her iki blok kuşağı arasındaki sosyal donatı bandı büyük dairede ve yeterince çeşitli plan tipleri içeren yüksek blok sakinlerinin etkileşimini sağlamak üzere tasarlanmıştır ve bu olumludur. İki blok dizisi arasındaki bağı güçlendiren ikinci bir mimari öğede yüksek blokların iç yüzlerinde giderek küçülen, alçalan kütlelerdir. Süreklilik hem yeşil alanlarda hem de yaya dolaşım alanlarında başarıyla sağlanmıştır. Silüetteki estetik de üçüncü boyuta taşınmıştır. ...Planlarda dört katlı kitlelerin (1+1) sadeliğine karşılık çok katlı kitlelerin planları karmaşık bulunmuştur. Dairelerin dış yüzeyleri çok girintili çıkıntılı olup ısı kaybı açısından olumsuzluk yaratmaktadır.

Fülin Bölen: Aslında çok hassas bir noktaya değindiniz. Değerlendirmenin başarılı taraf, olarak görüyorum tanımlamayı. Çok farklı yaklaşımların eşdeğer olarak değerlendirme süreci oldu. Jürinin belli bir model oluşma yaklaşımı olmadan bütün projelere eşit uzaklıkta yaklaşmasının sonucu bazı jüri üyelerinin bazı projeleri desteklemesi ya da eş değer değerlendirmeye kabul edilmesi bir yaklaşım olarak benim açımdan çok uygun geldi. Grid örnekler arasında, benim hatırladığım kadarıyla, ödül alan iki tane grid var. Fakat onlar doku oluşturmak üzerine yapılmış gridler. Topografyaya uyabilecek gridler denenmiş. O bakımdan uzun vadede çok esnekliği olan çalışmalar olarak görüldü.

Tuncay Çelik(Asli jüri üyesi): Jüri üyelerinin her biri olaya kendi bakış açısıyla, kendi deneyimi ve birikimiyle yaklaştı. Herkes dolayısıyla farklı pencereden baktı ve bu pencereler oylamada birleştirildi. Çoğu zaman birlikte olundu. Aykırılıktan bütüncüllüğe gittik ve müşterek aklı yakaladık. Bu bakımdan projelerin tümünde tenkit edilecek bin tane unsur mevcut. Kazanan, kazanmayan hepsinde var. Baktığınız zaman bir sürü şeyi tenkit edebilme durumundaydınız ve tenkit ettik de. Ama sonuçta her projeyi kendimize göre tarttık ve oradan müşterek akla ulaştık. Belirli koşullara ve belirli şartlanmaya maruz kalmadan, belirli bir pencereden sabit bir pencereye bağlı olmadan nasıl karar alınabileceğini bu jüri göstermiştir ve gerçekten son derece başarılı bir sonuç elde etmiştir. Çünkü “aklın yolu birdir” atasözünün bir ispatı olmuştur. Elbette ki ödül kazanalar da tenkit edilecek unsurlar vardır. Mükemmele ulaşamadık ve bunun arayışı halen devam ediyor. Genel yaklaşım olarak, sonucu herhangi bir bakış açısına yanaşmadan, ortak aklın elde edilmesi olarak görüyorum.

Sare Sahil (Asli jüri üyesi): 90 proje 90 müellif. Hepiniz bize çok şey kattınız. Mimarlık öyle bir ortam ki, yan yana geldiğimiz ortamda bilgiyi eleştirip yeniden kuruyoruz. Çalışmalarda gerçekten mimarlığa verdiğiniz önemi görmekten mutluluk duyduk. Ahmet beyin sorusuyla ilgili olarak mimarlıkta değerlendirmenin son derece güç olduğunu biliyoruz. Çünkü objektif kriterler ne olacak, görünmeyen kriterler ne olacak? Ortaya konan fikir ve fikir içindeki tutarlılığı geliştirebilme; projedeki kaliteyi hangi noktaya taşıyabilirliği çok önemli. 8 eş değer ödül jüriyi çok rahatlatı. Sıralama yapılırsa sıkıntılar doğabilirdi. Çünkü herkesin konuya yaklaşma biçimi farklı. Ben değerlendirmeyi aynı zamanda fikirleri ve bilgileri algılama, anlama ve tekrar ortaya koyma olarak düşünüyorum.

Haluk Pamir (Jüri başkanı): Yarışmanın bürokratik kısmı var. O arada az önce söylenen türden müdahaleler oldu. Onlar da olabilir. Fakat kendi dersini çıkartıyor herkes. Bütün her şey bitip yarışmacılardan sonuçlar gelince orada mutlu anların başlaması gerekir. Önce görsel bir etki oluyor. Bir doğurganlığı olan tasarım arıyorsunuz. Orada bir şey var gibi geliyorsa o zaman dokümanlara bakıyorsunuz. Bu her yarışmada belli bir oranda oluyor. Hepimiz farklı şeylerden etkilenmiş olabiliriz ama ortak etkileyenler de vardı. Bir ikisi ipucu olarak kullanılıp geliştirilebilir mi dediğimiz projeler vardı. Bir de sade projeler vardı. Basit değil ama sade. Sade olanlarla özgün olanları ön plana çıkarmaya çalıştık. Her zaman yapılmış olan şeyler öyle bir getirilmiş ki ders veriyor. Arkasında çok nitelikli bir tasarım kişiliği var. Kavramsal seviyede de çok iyi niyetli raporlarını hazırlamış gruplar var.

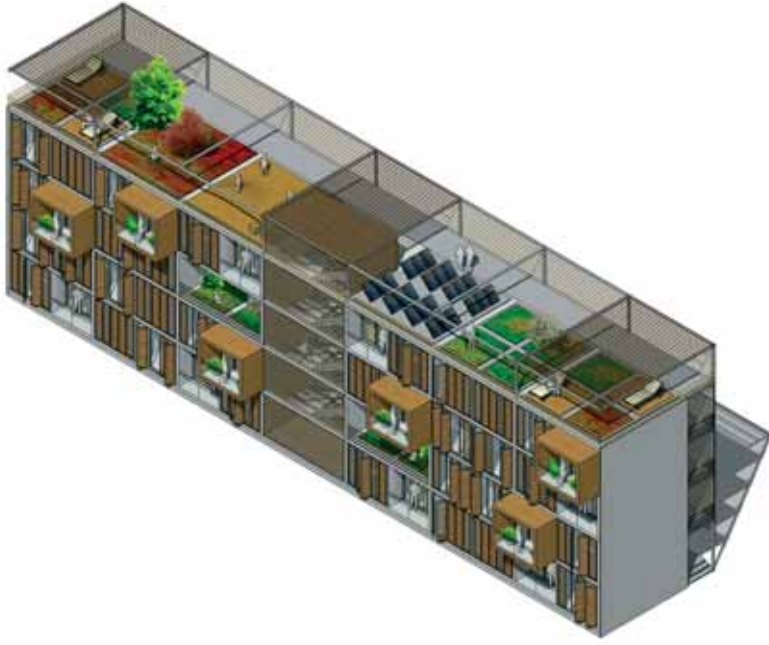
Hepsinin dışında mimaride deneme yapıp yapmamak, meslek hastalığı olarak gündemde duruyor. Konut konularına ne kavramsal ne daha önce yapıldı gibi bir durum değil. Mesela çıkmalar var projelerde. Ama o konuda bir araştırma var. Kavramsal olarak böyle bir şey var mı? Binaya bahçe yerleştirme çalışmaları gibi. Biz baktıklarımızın içinde böyle durumları aradık.

Selçuk Avcı (Yarışmacı): 8 projenin seçilmesi zorunluluğu bunu gerektirmiş olabilir mi? Farklı atılımlar var tabii ki. Böyle bir kriter olduğu için zorlanmış olabilir misiniz?

Haluk Pamir: Öyle bir durum yoktu hatta birkaç tane proje daha girebilirdi.

Melih Birik (Yarışmacı): Bütün katılımcıları en çok zorlayan konularından biri imar planındaki emsal idi. Görmek istediğiniz ekolojik temelli tasarıma daha yakın olması için daha küçük bir emsalde çalışılabilsedik diye düşündük.

EŞDEĞER ÖDÜL

Müellif : **Gökhan Kodalak** (Ekip Temsilcisi)
YTÜ,
Yardımcı : **Tuğçe Akbay** YTÜ

47 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Proje önerisinde arazinin topografik yapısına uyumlu olarak düzenlenmiş olan genelde çok katlı blokların az sayıda kullanıldığı yerleşim dokusu olumlu bir çözüm yaklaşımı olarak kabul edilmiştir. Ancak genel yerleşim düzeninde yoğun ve alçak yapılaşmanın getirdiği monotonluğun konut yapılarında kullanılan cephe hareketleri ve yer yer yükselen bloklar ile giderilmiş olduğu saptanmıştır. Bununla birlikte genel planlamada bir odak noktasının bulunmaması en önemli eksiklik olarak belirlenmiştir. Bu noktadan hareketle yeşil alan kullanımı yeterli bulunmuş olmakla birlikte yaya yollarındaki tek düzelik, çok sayıda ince yaya yolları ile adalar arasında yaya ulaşımını yönlendiren ana arterlerin oluşturulmaması olması bir eksiklik olarak görülmektedir.”

“...Konut yapılarında, 3 farklı hacim ve dokudaki modülün 10 farklı kombinasyonu ile elde edilmiş bulunan yapı modül seçenekleri ile farklı aile büyüklüklerine cevap verilebilmesi başarılı bir çözüm olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca proje önerisinde kullanıcı merkezli tasarım olarak belirlenen ve kullanıcının belirli hiyerarşileri belirlenmiş cephe sistemlerinin istenildiği takdirde farklı şeffaflık ve görünürlük seviyelerinde kullanıcı eliyle değiştirilebilir olması da önemli bir özellik olarak değerlendirmelerde dikkat çekmiştir.”

Profesyonel gözle baktığımızda karşımıza mal sahibi, ya da tasarım yapılacak alanla geldiğinde, müşterinin maksimum çıkarını sağlayacak proje yapmak durumundayız. Bu projeye de aynı şekilde yaklaştık. Dolayısıyla emsali tamamen dolduracak tasarımı yapmak, ama bir taraftan da sizin öngördüğünüz ekolojik tasarıma da ulaşabilmeyi hedef. Yarışmayı gezdiğim zaman bir an için kuşkuya düştüm. Çünkü tasarımda başka bir model de olabilir. Müşteri maksimum hakkını kullanmayı değil en doğru tasarımı isteyebilir. Bu şekilde yapıldığı zaman da farklı ürünler ortaya çıkacak. Ben bu farklı ürünleri içeride gördüm. Emsali imar palanında verildiği gibi değil de daha uygun ve tasarımı insan ölçeğine çekme çabasıyla, ki ekolojik yaklaşıma daha uygun hale gelecek şekilde kullanıp, dereceye giren ve satın almalar da mevcut. Yarışma gözüyle bakıldığı zaman herkesin bir ortak paydası olması lazım. Yoksa değerlendirmede zorluklar çıkacağını düşünüyorum. Siz bu emsal konusunda, gerçekçi, elimizde olan somut imar planını değerlendirmede ne kadar ele aldınız? Uygulama şartları, gerçek şartlar ve doğru tasarım arasında ki dengede sizin değerlendirmeniz neydi? Emsal konusunu göz ardı edip daha doğru ekolojik tasarımlara ya da insan ölçeğindeki tasarımlara giden çalışmalar var diye izledim.

Tuncer Çelik: 300 bin metrekare inşaat alanı vardı. Herkes o koşulu sağladı. Dizayn konusunda ufak tefek farklılıklar olabilir tabii ki. Herkesin bu koşulu sağladığını düşündük. Yeteri kadar zaman verilmediği için tüm projelerde artı eksi %5 herkes bu işi halletti. Biz de onlara artı eksi şerefiye payı vermedik.

Fülin Bölen: Emsal konusu bu yarışmanın önemli kısımlarından biriydi. Bunun verilmiş olmasının gerekliliğini vurgulamak istiyorum. Türkiye’de uygulama yapılacaksa beklenen emsaller bu ölçüde oluyor. Fakat öyle bir alan seçildi ki, özel olarak alanda hem topografya farklılaşıyor hem de emsaller farklılaşıyor. Düşük orta ve yüksek emsallerden oluşan bir alan vardı. Projelerin bir kısmında bunun farklılaştığını gördük. Ödül alanların arasında bunlar yok. Emsalleri farklı değerlendiren örnekler de vardı. Belli bir yüzde payıyla fark ediyordur ama herkes için bu açıktı. Eğer çok yüksek çıkıyorsa ve beğenmiyorsak bunu da cesaretle söylemekte yarar vardı. Bu topografyaysa bu emsal uygun değildi gibi çözümler de takdir edilebilirdi.

Haluk Pamir: Ankara’lı katılımcılar bilmiyor olabilirler. (Biz de Ankara’daki imar yönetmeliğine bunu alabilirsek iyi olur.) İstanbul’daki imar yönetmeliği binanın %10’u kadar bir alanın bahçe olarak, hatta kapalı bahçe olarak kullanılmasına olanak veriyor ve bu emsale girmiyor. Bizim inşaat alanımız 300 bin metrekare ve bu şu demek; yarışmacı bu alanda 30 bin metrekare daha fazla alan teklifi getirebilirdi ve bunu da o düşündüğünüz bahçeleri kurmak için kullanabilirdi. İmar yönetmeliği buna izin veriyor. Bunun bir sınırı yok. Belki ileride bunun sınırlandırılması yapılması gerekebilir. İki yarışmacıdan öğrendik bunu.

Volkan Taşkın: Projenin ilk başında arazi seçiminde jüri olaya ne kadar müdahil oldu ve seçilen arazinin yerinden ve konumlanmasından memnun mu? Çünkü şartnamede özellikle belirtilen ekolojik aktif ve pasif sistemler, güneş ve güneşe olan eğim ve doğal arazinin eğimi gibi pek çok çelişkiler yarışmacılar tarafından belirtilmişti. Acaba biraz spekülatif bir öneri ama daha inşaat aşaması başlanmamış sadece imar planı aşamasında kalan bir yerde toplam inşaat alanını ya da konut sayısını sabit tutmak kaydıyla o bölge içerisinde yarışmacılara istediği 5-4 yapı adası ya da 300 bin metrekare inşaat alanı verilemez miydi?

Haluk Pamir: Bir kere yarışma alanı olarak, gelişmekte olan bir yer olan Kayabaşı seçildi. O alanda bazı yerler özel teşebbüsün geliştirmesi için ayrılmış ama bazı yerler de TOKİ’nin denetiminde. Değişik nüfus grupları için ayrılmış yerler de vardı. Dar gelirli nüfusun yerleşeceği yer olarak bu alan kalıyordu. Orada bazı yarışmacılar arsının tümüyle ilgili bir ekolojik plan ipuçları önermişler. O da iyi bir strateji. Zaten yapılaşma tipi ile bu eğimler özelliklerini kaybediyor. Yapılar yine her yönden gücünü alabilecek şekilde. Rüzgârla ilgili sorunlar var. O çok fazla ele alınmadı ama onun sorunları var. Bizim mimarlar olarak daha fazla uzman kullanmamız lazım. Arkitera’daki arkadaşlardan bir öneri geldi. Bu uzmanlığı kişi olarak bulamıyorsunuz. Küreselleşen dünyada uzman programları var. Bunları kullanarak enerji kaynaklarını ölçekbilirdik dediler. Bunun maliyeti ilk başta aklıma geldi tabii ki. Ama örneğin TOKİ bu programı alıp yarışmaya katılacaklara bunu kullanılabiliyor.

EŞDEĞER ÖDÜL

Emsal: 0.70
İnşaat alanı: 26.051 m

ADA 1A
Emsal: 0.75
İnşaat alanı: 17.787 m

12000000 ÇALIŞMA ALANI

PARK

PARK

İLKÖĞRETİM TESİSİ ALANI

Emsal: 1.00

PROMENAD

SOSYAL KÜLTÜREL
TESİS ALANI

Emsal: 1.00

PARK

ADA 1B
Emsal: 1.35
İnşaat alanı: 33.147 m

ADA 3
Emsal: 1.35
İnşaat alanı: 48.229 m

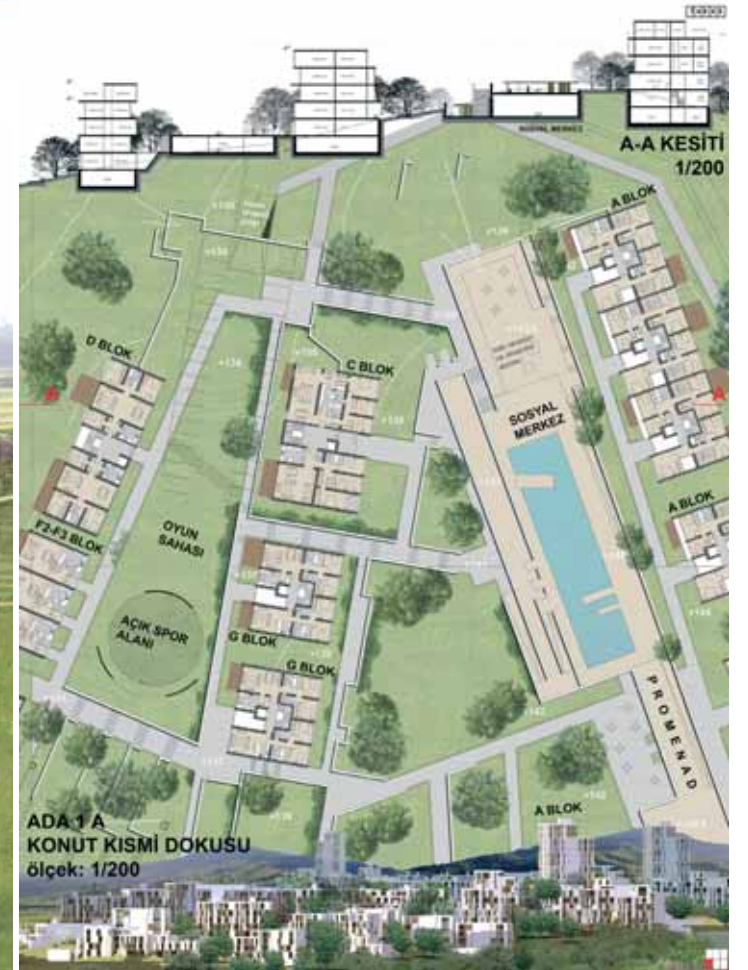
KONUT ALANI
Emsal: 1.70

ADA 4
Emsal: 1.70
İnşaat alanı: 17.006 m

ADA 5B
Emsal: 1.70
İnşaat alanı: 50.533 m

ADA 5A
Emsal: 1.35
İnşaat alanı: 49.625 m

YERLEŞİM PLANI
1/1000

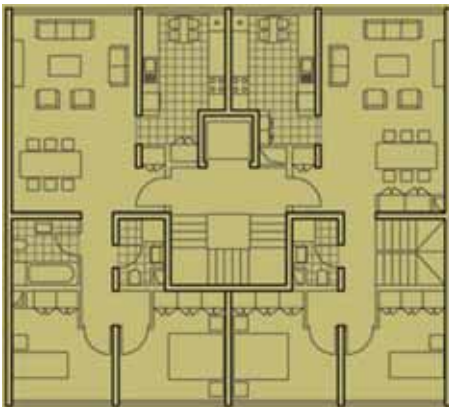

Müellif : **Cem İlhan** (Ekip Temsilcisi) *İTÜ*,
Yardımcılar : **Keriman Afyonlu, Türkan Kahveci,**
Aydoğan Özsoy, Sezgin Bilgin

49 Nolu Proje Jüri Raporundan

“...yapı adaları arasında bağlantı sağlayan yaya sirkülasyon şemasının kurgusunda ve emsal değerlerin tanıdığı olanaklar çerçevesinde alçak katlı bir yerleşim düzeninin belirlenmiş olduğu saptanmıştır. Projedeki yapı kütlelerinin ortak bir mimari dil çerçevesinde ve arazinin topografyasına uygun biçimde tasarlanmış olması, yapılar arasında ortak yeşil alanların düzenlenmiş bulunması ve ayrıca tüm tasarımda insan ölçeğinin gözetilmiş olması dikkate değer başarılı çözümler olarak değerlendirilmiştir. Bunlara ek olarak topografyanın el verdiği olanaklar kullanılarak geniş panoramik açılımlara sahip bakı ve seyir teraslarının ve gezinti alanlarının oluşturulmuş olması da beğenilmiştir. “...projenin önerdiği ortak yeşil alanlar dışında konutlar tarafından sahiplenilmiş bahçeler düşüncesi doğru bir yaklaşım olarak dikkat çekmiştir.”

“Proje önersinde yer alan konut tiplerinden bir bölümündeki iç çözümler mahremiyet ve yeterlilik kriterleri açısından olgun bir tasarım olarak nitelenirken özellikle bazı küçük yapı birimlerinde konutlara doğrudan salondan girilmesi ve açık mutfak düzenlemelerinin plan şemasında yer alması tenkit edilmiş ve bu çözümlerin halkımızın yaşam tarzına uygun olmadığı ifade edilmiştir.”

Herkes kendi yapısının enerji hesabını yapabilir. Tabi bu da yarışmayı farklı bir boyuta götürebilir. Sınırlı yarışmalar olabilirse bu tür uzmanlıklar olabilir.

Selçuk Avcı: Ekoloji yaşadığımız ortam. Biz ekolojiyiz. Bazı yarışmalarda isteyelim, bazılarında istemeyelim olamaz. Dünya çapında zorunlu olarak, yapılan her binanın %25-30 oranında enerjisini kendisi üretmesi şart. Dubai’deki belediye bile bunu şart koymaya başladı. Herhangi bir proje, konut ofis fark etmez, bu binaların kendi enerjilerini sağlamasını şart koyuyor. Bu önemli bir atılım. Ama bunu sadece bir proje için öne çıkartırsak yanlış bir yönlendirme olur. Ekolojik tasarım bir lüks değil acil bir ihtiyaçtır. Türkiye de bunu hissetmeye başladı. Bu konuyla ilgili Bilgi üniversitesinde bir atölye kuruyoruz. Mimar olmak şart değil. Yapı endüstrisinden herhangi birisi de olabilir. Ekolojik tasarım kültürünün tamamen benimsenmesi gerekiyor.

Haluk Pamir: Mimarların zaten yüzyıllardır ekoloji duyarlılık diye bahsettiği şeydir bu. Mesela TOKİ’ye bir araştırma yaptık. 1 yıl kadar sürdü. Sanırım internet ortamına da sunulacak. Onun hesap kitap kadar duyarlılıkla ilgisi var. Hepimizde olması gerekli bir duyarlılıktır bu. TOKİ’nin ekoloji ile enerjiyle ilgili standartları kullanıma girerse, hepsinde bunu kullanma zorunluluğu gelecek. Dışarıdan ithal edilmiş bilgiyi alıp buraya zorlamak yerine, bizim kendi beklentimiz ve kapasitemize uygun yapı ve çevre enerjisi değerlerimizi genişletmek doğrusudur. Bu yılın Kasım ayı itibarıyla enerji konusunda verimlilik, tasarruf ve enerjiyi satma ile ilgili bir yasa yürürlüğe girecek. Mimarlar Odası bu tür kurslar yapabilir üniversitelerle beraber.

Mehmet Emin Tuna : Burası 60 bin konutluk bir alan. İmar planı yapılmış bir bölge. Bu yarışma hem şehircilik hem de mimarlık yarışması olsaydı belki arsayı istediğimiz bölgede yaptırabilirdik. Bütün yarışmacılar aynı şartlarda yarışsın diye arsayı belirledik. Aksi takdirde yarışmada bir bütünlük sağlanması mümkün olmazdı. Özellikle belli bir yeri seçtik. O bakımdan arsanın yeri o kadar önemli değil.

Tuncer Çelik: Size bir takım hipotetik araziler verip hipotetik sonuçlar isteme yerine, gerçek, uygulama durumunda olan, yasal hiçbir sorunu olmayan bir arazi verildi ve elde edilen ürün de TOKİ tarafından birebir ya da değiştirilerek uygulanacak. Bu açıdan bu yarışmanın çok yararı var.

Kamil Kaptan: Ekoloji biz mimarlığa ilk adım attığımızda öğrendiğimiz bir şeydi. Ekoloji kavramını mimarlık içinde kullanmanın popüler, ama bence biraz da içi boş bir tarafı var. Dünyada ekoloji üstüne dönen tartışmalar şu boyutta sürüyor: Katı yakıt ya da fosil yakıt kullanmaya devam edecek miyiz ya da etmeyecek miyiz? Bu zaten tek başına mimarların sorunu olamaz. Bu bir politika ve sistem sorunudur. Bu anlamda bir sürü projeler var. İçinde yaşadığımız dünya düzeni fosil yakıtı bırakmak istemediği için halen devam ediyor. Güneş enerjisi ile evinizin enerji ihtiyacını karşılamaya kalksanız, kullanacağınız fotovoltaik pillerin ömrü bittiğinde siz onu geri dönüşüm olarak almış oluyorsunuz. Mimarlığın yaratıcılık ve ortaya çıkan ürünün özgün olması tarafı var. Açıkçası jürinin bu konuda eksik kaldığını düşünüyorum.

Haluk Pamir: 1999-2001 yılları arasında Türkiye’de ekoloji hedefli (Beykoz’da) iki proje yapıldı. Hacettepe’deki ekolojik grup o projenin danışmanı olarak ilk uygulamalı deneyimini yaşadı. Orada önemli olan su yönetimi idi. Diğer bir kısmı da vahşi yaşamı kurup bunu yönetebiliyorsunuz. Kayabaşı’nın da bu anlamda bir ekolojik düzene ihtiyacı var. Bitki çeşitlenmesi çok önemli mesela. Tek bir bitki ölüm demek. Ekolojiyi sadece enerjiye indirgemek lazım.

Can Hersek: Ekoloji aslında ucu açık geniş bir kavram. Bunun içinde enerjinin geri dönüşümü ya da kaynakların geri dönüşümü söz konusu. Bunun dışında başka kavramlar da var. Umduğum ölçüde yarışmacılardan öneriler gelmedi.

Zeynep Dinler (Yarışmacı): Soru cevaplarda otoparkların yeryüzüne alınması gerekliliği bildirildi. Biz de kurgumuzu değiştirip otoparkları yeryüzüne aldık. Jüri üyeleri bizi yanılttı, biz de cesaret gösterip hem yeraltına hem yerüstüne almadık. Birkaç ay önce Uludağ yarışmasına katılmıştık. Orada mansiyon almıştık. Çok radikal bir proje yapmıştık. Ama jüri projemizi farklı bulduğunu, farklı olduğu için de mansiyondan öteye ödül alamayacağımızı söyledi.

Müellifler : Özgür Bingöl (Ekip Temsilcisi)
MSGSÜ, İlke Barka MSGSÜ, Emre
Savga MSGSÜ, Tuba Bilgiç MSGSÜ

53 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Projede “çevre dostu” yapılaşma fikri uygulanmıştır. Avlulu yerleşim tipolojisi ile bu hedefi yakalama çabası olumlu bulunmuştur. Yapı adaları oluşturan avlulu alt bölgeler, yeniş bir yaya dolaşım sistemiyle birbirine ve merkez donatı alanına trafikle kesilmeksizin bağlanmıştır. Açık otoparkların alt bölgeleri beslerken avlularda yaşamı rahatsız etmeyişi olumludur. Topografyadan yararlanarak yarı açık otopark düşünülmesi projenin eğimi değerlendirdiğini göstermektedir. Silüetler, yatay avluyu çevreleyen blokların yer yer kule bloklarla hareketli ve etkileyici bir nitelik kazanmaktadır. Avlulu yapı tipolojisinde parçalı blok oluşumu dış mekan kurgusunu ve genel yerleşim planını oluşturmada olumludur. Plan tipleri, bunların kat ve bloklara dağılımları sadelik, kompaktlık ve uygulanabilirlik bakımından rasyonel bulunmuştur. Cepheler çok olumludur ve bir bütünlük içinde tasarlanmıştır. Köşe bloklar çok uzun ve bazı durumlarda eğime dik olmakla beraber, yer yer koparılarak en azından zemin katında rahatlatılabilir.

Taşıyıcı sistem oldukça düzgün geometriye sahip olup, tünel kalıp sistemiyle imal edilebilir. “

Orada öyleydi burada bir sürü arkadaşımız ödül aldı. Ödül alan projelerin çoğu da yeraltında ve bu bence çok iyi bir karar ama, hem kendimiz hem jüriyi eleştirmek adına söylüyorum.

Mete Sezer (Yarışmacı): Değerlendirirken bir sürü parametre var. Birtakım şeyler öncelik kazanıyor. Öncelikte ekoloji kaçınıcı sıradaydı ve böyle bir sıralama var mıydı?

Tuncer Çelik: Burada en fazla “ekolojici” benim sanırım. Terminoloji dilimize giriyor ama altının doldurulması ve yerine oturması zor oluyor. Ekoloji dediğimiz zaman esas amacı kendine yeten bir sistem, bir doğa parçası. Ve bunun sürekliliğini sağlamak. Burada ekolojik mimari yerleşim dediğimiz zaman ne anlama geliyor konusuna baktığımızda, etrafına asgari zarar veren, zararın yanı sıra yarar da sağlayan bir sitem. Projelere baktığımızda bu konuda birbirine benziyorlar. İnsanlık yeni yeni bu konuları çalışıyor, irdeliyor. Yeni bilincine vardı. Bundan önce en çok enerji tüketen toplum en gelişmişken, şimdi tam tersi oldu. Biz bir doğa parçası üzerine bina yapıyoruz. Bina yapılacak yerin ekolojik sistemini değiştirecek miyiz ve tavrımız buna en az müdahale edeni seçmeye yönelikti. Herkesin kendine göre yaklaşımları oldu ve herkes kendi duyarlılığını gösterdi. Ama bunun bir hesabı kitabı yok. Ekosistemde değişenin yerine ne olacak, nasıl bir denge olacak, henüz kesin bir değerlendirme yok.

Selçuk Güllü: Ödül alan projeleri gördüğümde hepsinin keline göre bir duruşu bir tavrı olduğunu görüyoruz. Bundan sonraki bu birikimden yararlanma politikası nasıl olacak? Uygulamaya geçileceği zaman hangi kriterler öne çıkacak? Ya da bu süreçle ilgili tavsiyeleriniz nelerdir?

Yurdanur Sepkin: Buna jüri üyelerinin cevap vermesi çok kolay değil. Bu konuda idarenin yetkili olduğunu düşünüyorum.

Haluk Karabel: Bu konularda jürimiz etkin ve yetkin. Biz şu anda 8 eşdeğer ve 8 satın alma projelerini birbirinden ayırmıyoruz. Türkiye’de 1245 şantiyemiz var. Kayabaşının bakır bölgesinde bir yer seçtik ve burası için bir yer seçtik. Ancak tabi diğer projeleri dediğer illerde uygulamaya tabi tutabiliriz.

Mürşit Günday: 8 ödül olması konusunda bilgi vermek istiyorum: Bir tane birinci olmuş olsaydı birinci dışında diğer projelerin uygulanma olasılığı olmayacaktı. 8 eşdeğer ödül olunca hepsinin uygulanabilirliği oldu. Tip projeye bir karışıklığımız var. İdare satın almaları da uygulayabileceğini belirtti. Tip projeden uzaklaşıyoruz bu da çok iyi bir gelişme

Hasan Özbay: Bu, adı üzerinde ‘fikir projesi’ yarışması. Buradaki tasarımların uygulanmasını kapsamıyor. O konuda yeni düşünceler geliştirip toplumun ufkunu geliştirmeyi de kapsıyor. Bizde yok ama Almanya yarışma yönetmeliği “bir yarışma sonunda amaç en iyi projeyi elde etmekten çok projeyi geliştirecek müellife ulaşmaktır” diyor. TOKİ’nin şu anda elinde bir sürü müellif var ve çeşitli alanlarda çalışabilir. Tip projelere baktığımız zaman çok bir şey değişmediğini düşünüyorum. Asıl önemli olanın buradaki sonuçlardan mimarlık ortamının nasıl etkileneceği ve Türk mimarlığına neler katabileceği. Bu yarışma çerçevesinde ilginç tasarımlar var. Bunlar hemen ertesi gün temel atılacak şeyler değil. Mimarlık ortamını besleyen kaynaklar olarak düşünülmelidir.

Haluk Pamir: Yarışmacılar TOKİ tarafından tanınan ve ne yapacakları bir miktar ortaya çıkan tasarımcılar oluyor. Kayabaşı halen boş bir alan ve TOKİ inşaat yapacak. Berlin gibi adaların bölünmesi yapabilir. Çözülmesi zor olan şey, bazı öneriler bütün alanlar için çok kritik kararlarla yönlendirilmiş. Bunun tabi var olması için hepsinin yapılması lazım. o kişilerin buna devam etmesi mümkün değil. Ama bu düşüncüyü daha alt bir alanda uygulayabilirim diyenle TOKİ devam edebilir.

Yurdanur Sepkin: Konut açısından ve yerleşim açısından yapılan bu yarışma son derece önemli yaklaşımların hepsini birden aynı arazide görebilmek adına kişisel olarak mükemmel bir örnek olduğunu düşünüyorum. Böyle bir deneyimin yaşanmasında TOKİ’nin öncü olmasını tebrik ediyorum.

EŞDEĞER ÖDÜL

Müellifler : Derya Ekim Öztepe (Ekip Temsilcisi)
YTÜ, Ozan Öztepe YTÜ,
Danışmanlar: H. Taylan Akgün (İnş. Müh.) YTÜ,
Süleyman Akım (Makine Müh.)
İDMMA,
Yardımcılar : Deniz Çubukçu (İç Mimar), Betül
Karanfil (Mimarlık Öğrencisi)

66 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Üst ölçekten başlayarak Kayabaşı ve çevresinin ekolojik özelliklerini vurgulayarak geliştirilen yerleşim düzeninde verilen yapılaşma yoğunluklarının yüksekliğine rağmen yeşil alanlar ile yapılaşmış alan dengesini başarı ile sağlamıştır. Geliştirilen konut tipolojileri yerleşim ölçeğinde başarı ile bütünleştirilmiş; yarı açık avlular oluşturan konut blokları, yeşil peyzaj ile kentsel peyzaj bir bütün olarak tasarlanmış ve sonuçta kendine özgü kimliği olan bir yerleşim oluşturulmuştur.”

“...Konut tipolojilerinde ana strüktür hep aynı genişlikte olacak (12.00 m) şekilde cephe genişliklerinde farklılaşmalara gidilmiştir. Bu düzenlemenin en önemli olumlu yanı stüdyo tipi konutlar dışında tüm konut tiplerinin çift yönlü ışık alabilmesi ve havalandırma olanağına sahip olmasıdır. Bunun dışında iç mekanların düzenlenmesinde alan kullanımları dengeli ve farklı bölümler arasındaki ilişkiler uygun olarak çözülmüş ve tünel kalıp sisteminin imkan verdiği ölçüde esneklik sağlayacak niteliktedir. İmar planındaki yoğunluklara paralel olarak farklı bölgelerde farklı yükseklikler kullanılarak üçüncü boyutta da çeşitlilik sağlanmıştır. Ekolojik çevre düzenlemesi olumludur. Kitlelerin uzun olması topografyaya uyumda olumsuzluklar yaratacaktır. Yerleşim planı uzun bloklarla oluşturulan dış mekanlar açısından olumludur. Konut planları genel olarak sade ve uygulanabilir görülmektedir.”

HALUK KARABEL* İLE SÖYLEŞİ

serbestMİMAR: TOKİ'nin “İstanbul-Kayabaşı Bölgesi için “Konut Tasarımı” Mimari Fikir Proje Yarışması'ndan beklentileri nelerdi ve neden yarışmaya çıkıldı?

Haluk Karabel: Öncelikle “İstanbul - Kayabaşı Bölgesi için “Konut Tasarımı” Mimari Fikir Proje Yarışması” İdaremizin ilk yarışma deneyimi olduğunu belirtmek isterim.

TOKİ bu yarışma ile proje faaliyetlerinde yeni bir süreci başlatarak; ekolojik ve enerji duyarlı, engelsiz, güvenli, ekonomik ve sürdürülebilir çevre ile yapı önerilerine ulaşmak amacıyla bir ulusal mimari fikir yarışması açmıştır. TOKİ yarışmadan; sürekli gelişerek değişen toplumsal, kültürel ve kişisel kullanıcı gereksinimlerini ve beklentilerini düşünüp yorumlayan, ‘yeni yaşam çevreleri, kentsel tasarım, konut mimari tasarımı ve konut yapım sistemleri’ konusunda yenilikçi öneriler sunulmasını beklemiştir.

Bu yarışma ile TOKİ, faaliyetlerinde proje çeşitliliğini sağlama yolunda kararlı ve sağlam bir adım atmıştır.

İstanbul, hem sosyal, kültürel zenginlikleri ve bunların yansıması olan zengin yerleşim dokusu ve mimari mirasıyla, hem de modern yüzü nedeniyle bu yarışmaya konu olarak seçilmiştir.

serbestMİMAR: Yarışma sonuçlarını nasıl değerlendiriyorsunuz? Beklentilerinizi karşıladı mı? Yarışma sonuçları ile ilgili yorumlarınız nelerdir?

Haluk Karabel: Yarışma için 176 adet yarışma şartnamesi alınmış ve 90 tane ‘öneri tasarım’ jürinin değerlendirmesi için teslim edilmiştir. Bu kadar çok başvuru içinden yalnızca 3 önerinin yetersizlik ve eksiklik nedeniyle elenmiş olması ve 45 adet projenin 3. tura geçmesi, bunların 3. turda bile ödül ve satın alınacak kadar projeye indirilememesi, gelen tekliflerin gelişmişlik düzeyini göstermektedir.

Burada belirtmek isterim ki, Yarışma Jürisi ile İdaremiz hem yarışmaya gösterilen ilgiden hem de öneri projelerin genel niteliğinden çok etkilenmiştir.

Ayrıca, projelerin büyük bir bölümü, yarışma konusunu iyi bir tasarım konusu olarak görerek, eldeki kısıtlı süreyi yoğun bir çalışma ile geçirdiği anlaşılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında yarışma amacına ulaşmıştır. Dolayısıyla kullanıma sokulacak birçok öneri aracılığı ile konut alanındaki diyalogun gerçek hayatta denenmesi mümkün olacaktır.

serbestMİMAR: Yarışma sonrası süreç hakkında bilgi verir misiniz?

Haluk Karabel: Elbette, ödül alan projelere ait her türlü fikri haklar da, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu hükümleri uygulanacaktır.

TOKİ yarışmada ödül kazanan projelerin tümü veya bir kısmını İstanbul Kayabaşı toplu konut alanı veya benzer nitelikli başka bir alanda uygulamayı istemektedir.

Dolayısıyla proje müellifi / müellifleri ile “avan ve kesin proje temini” ne yönelik sözleşme imzalanması ardından, Proje hizmet bedeli (“Bayındırlık ve İskan Bakanlığı Mimarlık ve Mühendislik Hizmetleri Şartnamesi” uyarınca o yılki ücret tarifi üzerinden) karşılıklı görüşülerek belirlenecektir.

serbestMİMAR: TOKİ bundan sonra da yarışma yönetim kullanmayı düşünüyor mu?

Haluk Karabel: Bu deneyimin kazanımlarıyla başka yarışmalar da açmayı istiyoruz.

* TOKİ Başkan Yardımcısı ve Danışman Jüri Üyesi

SATINALMA

Müellif: **Hasan Sıtkı Gümüşsoy** YTÜ, Yardımcılar: **Özlem Bütün** YTÜ, **Biga Altuğ** YTÜ, **Çiğdem Karamürsel** (öğrenci) YTÜ, **Nursen Gümüşsoy** (öğrenci) YTÜ

3 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Yerleşimi bir “kabuk konsepti” çerçevesinde ele alan projede arazi bir gride oturtulmakta ve topografyayı temel alarak eğime paralel bantlar ve bu bantlara 16X16mlik kare bloklar yerleştirilmektedir. Böyle doğal sisteme bağlı olarak geliştirilen ve topografya ile bütünleştirilen kentsel doku olumlu bulunmuştur. Önerilen bu doku belli bir modülün tekrarı ile esnek ve dinamik bir yapı düzenine olanak sağlamakta ve toplu olarak üretilen konut alanlarında yaygın olarak gözlenen monotonluğu engelleyecek niteliktedir. Projede bu esneklik ve çeşitliliğin sağlanması amacıyla 4,7,13 katlı bloklar kullanılmış ve oluşturulan grid üzerine birbirlerinin görüşünü ve gün ışığını kesmeyecek ve gölge atmayacak biçimde yerleştirilmesine çalışılmıştır.”

“... bu tipolojide konutların tek yöne bakması ve servis alanlarının bulunduğu yönün tamamen kapalı olması güneşlenme ve havalandırma açısından sakıncalı bulunmuştur.”

SATINALMA

Müellif: **Mustafa Burak Sağlıkova** (Ekip Temsilcisi) *MSGSÜ*,
Korkut Yıldırım *MSGSÜ*, Danışman: **Hüseyin Yalçın Sağlıkova** *GSA*

15 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Kentsel tasarımda, ‘avlulu şekillenme’ ile ‘ada çevre bloku’ yaklaşımlarının birbirine ‘iyi karışım’ olarak uyarlanması sonucu melez bir kentsel tasarım ortamı oluşmuştur. Bütün bu denemeler bir kentsel karolaj sistemi üzerine oturmuştur.”

“Proje aynı zamanda düşey bahçelerin çatıdan, daire aralarına ve blok köşelerine kadar denendiği ilginç bir örnektir. Bahçeler üretim için kullanılabilmekte, koridor üstü dairelerin yandan havalanmasına olanak vermektedir.”

“... Plan çözümleri sade, kompakt ve uygulanabilir. Blok cepheleri daha iyi etüd edilebilir. Ancak yapıların arasında ki büyük dış mekan kentsel strüktürün kurulmasını zorlaştırmaktadır.”

SATINALMA

Müellifler: Tolga İltir GÜMME, Ersin Pöğün İTÜ, Danışman: Kıvılcım Duruk, Yardımcılar: Ahmet Alkan

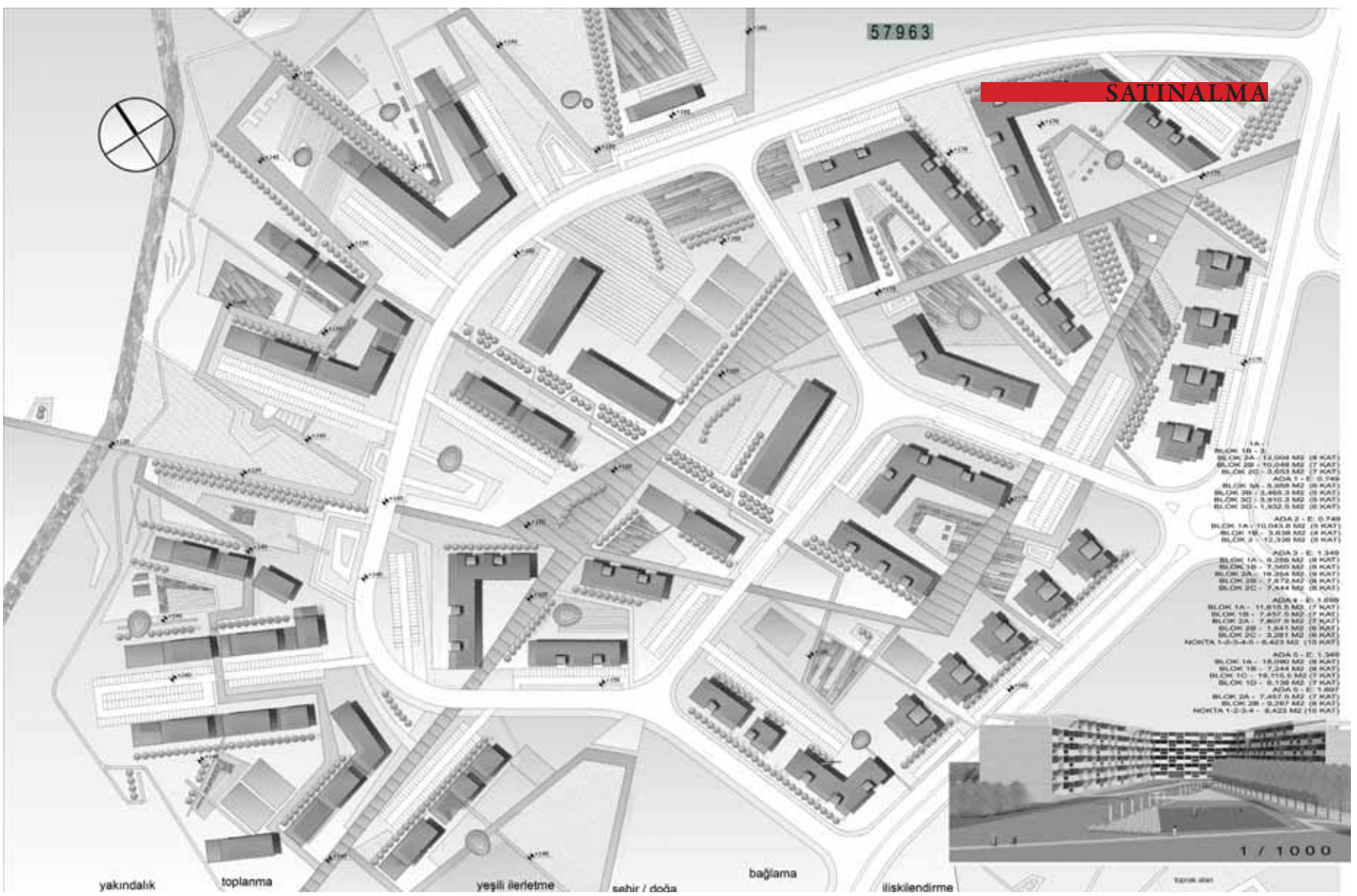
42 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Proje kavramsal olarak 90 yarışmacı arasında net olarak ‘sıra apartman’ kavramı araştırmasını bu yarışma çerçevesinde deneyen tek projedir. Yapıların yalınlıktan gelen sakinliği birbirlerine göre diziliş rahatlığı ve çevre zenginliğini kopuşlar ve kopuşların basit kayması ile elde etmesi, gerekli sosyal altyapının net ve belki zamanla geliştirilebilecek bir şekilde kullanılması iyi araştırmalar olarak görülmüştür.

Apartman dairelerinin birden fazla yöne bakması, özellikle 1+1 daireler dışındakilerin aksi iki yöne dolayısıyla iki ayrı yaşam ortamına rahatça bakması yine yalınlık içinde zenginlik getirmiştir.”

“Yapıların iç çözümleri olgunluğa ulaşmamıştır. Merdiven sahanlığından yapıya girilmesi engelli kullanımı açısından sorun yaratmaktadır. Konut iç çözümlerinde iç mekanları sıkışık.”

Müellifler: **Zeynep Dinler** (Ekip Temsilcisi) **İTÜ**, **Ahmet Verdil** **YTÜ**,
Yardımcı: **Demet Dinler** **ODTÜ**

46 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Yeni bir doku kurgulamak” amacıyla yola çıkan proje önerisinde yeşili içe çeken V şeklinde avlulardan oluşan bir yerleşim düzeni benimsenmiştir. Böyle bir düzenleme ile bir yandan komşuluk ilişkilerini geliştirecek sosyal ortak mekanların elde edilmesi, diğer yandan yerleşim alanının yanındaki vadinin yeşilini içeri taşıma, yeşilin sürekliliğini sağlama açısından başarılıdır. Projede yerleşimin bütünlüğünü sağlamayı amaçlayan ana yaya akslarının düşünülmüş olması, kamusal alanların geliştirilmesi ve kullanımını destekleyecek bir çabadır.”

“Konut blokları oluşturulurken konutların (stüdyo tipi konutlar dışındaki konut planlarında) gün ışığından iki yönlü olarak yararlanması ve havalandırma olanağının sağlanmış olması, dairelerin aynı zamanda bir yönden yeşile, diğer yönden yapılaşmış alanlara bakması projenin olumlu yönleridir.”

Müellifler: Özgür Kerem Bulur YTÜ, Kamil Kaptan YTÜ

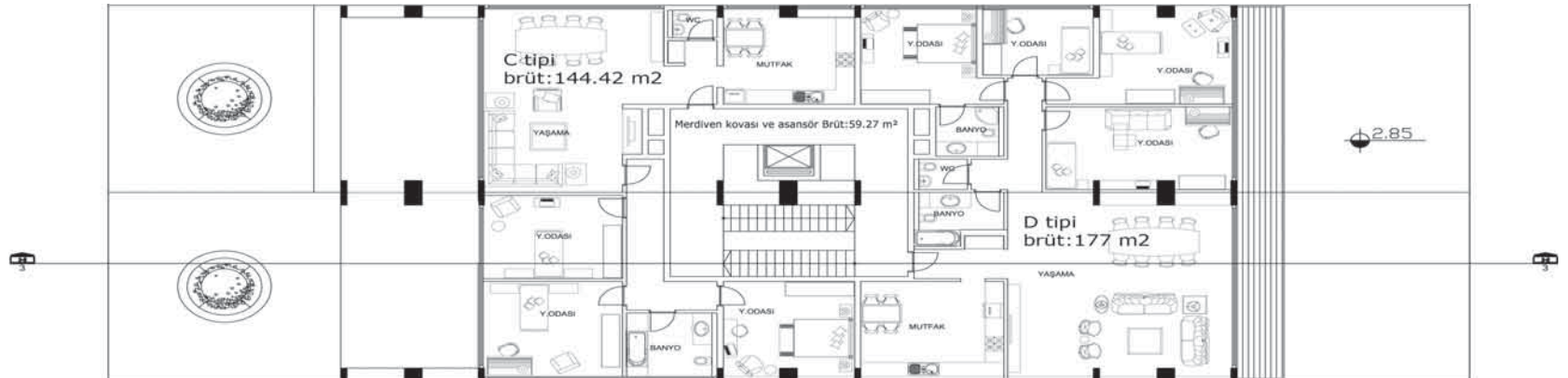
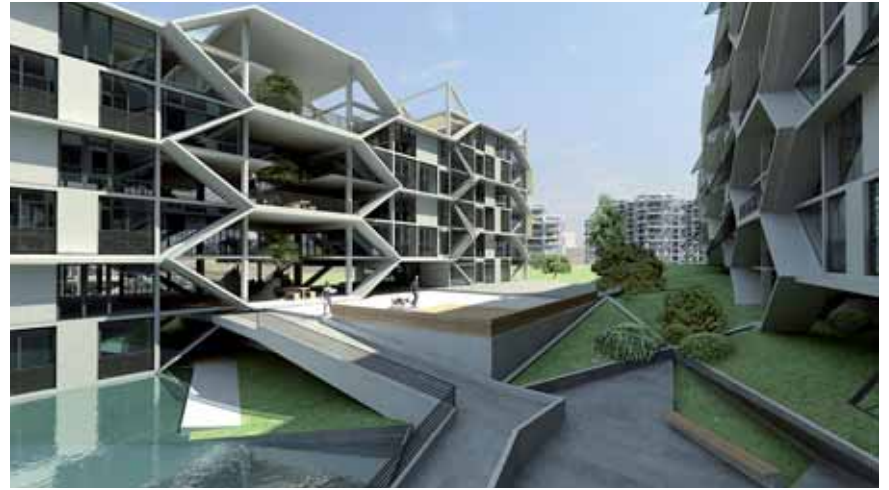
57 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Projenin tasarımında çıkış noktası olarak asal geometrik biçimler yerine uzaysal geometrik hacimleri modül olarak kabul edip hacimsel olarak üreyen bir uzaysal mekan organizasyonu kurmak olmuştur. Yarışmada bu yaklaşımı tercih eden tek örnektir.”

“... düşey sirkülasyonlarda, iç bahçe düzenlemelerinde ve cephelerde başarılı olmuş ancak konut planlarında yeterince geliştirilememiştir.”

“... Önerilen uzaysal mekan organizasyonunun çeşitli yönlerde üremesi tasarıma esneklik kazandırmaktadır. Önerilen tasarım kamu alanı, yarı kamu, yarı özel ve özel alan tanımları yapılmıştır. Ancak kalitesi geliştirilebilir. Tasarımın kentsel çevrede strüktüralist yaklaşımı ağırlıklıdır.”

“Sonuç olarak klasik tasarımın prensipleri dışında modüler uzaysal formun yapılaşmaya dönüştürülmesi ve kullanılabilmesi cesaretli bir deneme olarak değerlendirilmiş, genel yerleşimdeki kademeli yükselen bloklar ve yapı bloklarının yoğunluğu uygun bulunmuş, deneysel bir çalışma olarak değerlendirilmiştir. Ancak konut planlarının geliştirilmesi gerektiği düşünülmüştür.”

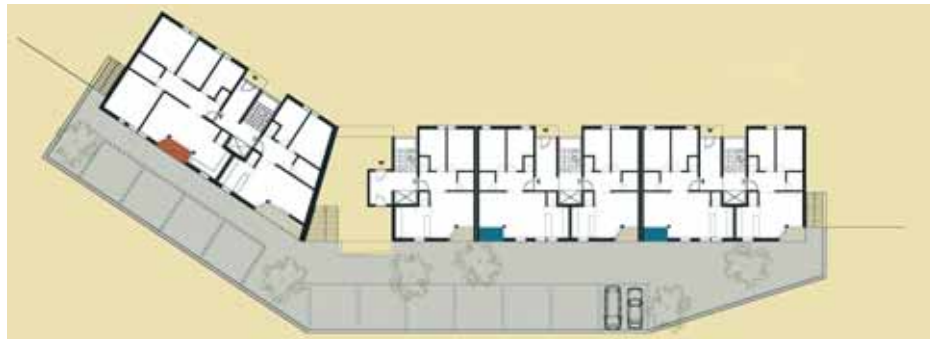

Müellifler: Hakkı Akyol Braunschweig Teknik Üniversitesi, **Danışman:** Assmann Beraten (Planen GmbH), **Yardımcılar:** Miriam Carames (Miller), Jacqueline Jacobs, Bedri Murat Büyükalp

58 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Projenin tasarımında çıkış noktası sembolik olarak çevrede bulunan ve bölgeye ismini verdiren taş ocaklarıdır. Bunun için arazi kademeli setler halinde düzenlenerek birbirine değişik açılarda uzunluklar ve yükseklikteki konutların dağılımı ile kurgulanmıştır. Bina tipi uzun ve az katlı olarak belirlenmiştir. Binaların birbirine değişik açılarda ve yüksekliklerde yerleştirilmesi ile sokaklar perspektiflerle zenginleştirilmiştir. Binalar en az üç en fazla sekiz katlıdır. Teras şeklindeki bahçeleri tutan istinat duvarları beton bölmeler şeklinde tasarlanarak arabalar için açık otopark görevi görmektedir.”

“...Binalar genelde arazinin eğim çizgilerine paralel olup güney-güneybatı ve batı yönlerine yerleştirilmeye çalışılmıştır. Konutlar dört ana modül olmak üzere tiplere uygun olarak projelendirilmiştir. Konut birimlerinin iki yöne bakması olumlu bulunmuş ancak bazı konut tiplerinin planlarının geliştirilmesi gerektiği düşünülmüştür.”

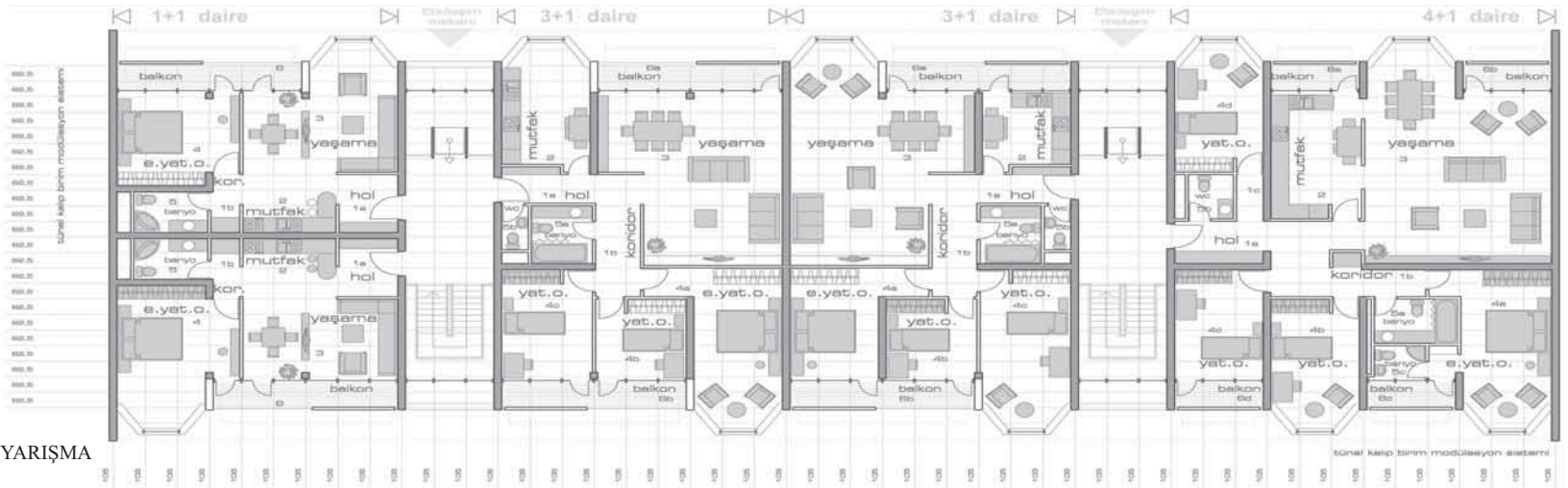

Müellifler: **Ayhan Usta** (Ekip Temsilcisi) *KTÜ*, **Evrin Düzenli** *KTÜ*

68 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Proje önerisindeki genel yerleşim düzeninde arazi yapısının gözetildiği, önerilen güvenli ortam ve yeşil alanların varlığı ile merkeze ve diğer adalara bağlantı sağlayan yaya yollarının çözümü olumlu bulunmuştur. Buna karşılık az sayıdaki bazı yapı bloklarında bir yönde yer alan dairelerin yalnızca otoparklara bakıyor olması eleştiri almıştır. Bununla birlikte yapı bloklarının tipolojik açıdan çeşitlik göstermesi ve her yapı kütesinin iki yönden ışık alıyor olması ise doğru bulunmuştur.”

“Yapı cephelerinde geleneksel konut mimarimizin çıkma ve kafes gibi elemanlarının yeni bir yorumla kullanılma çabası düşünce olarak olumlu bulunmuştur. Bununla beraber bu düşüncenin tasarıma yansımaları o denli başarılı değildir.”

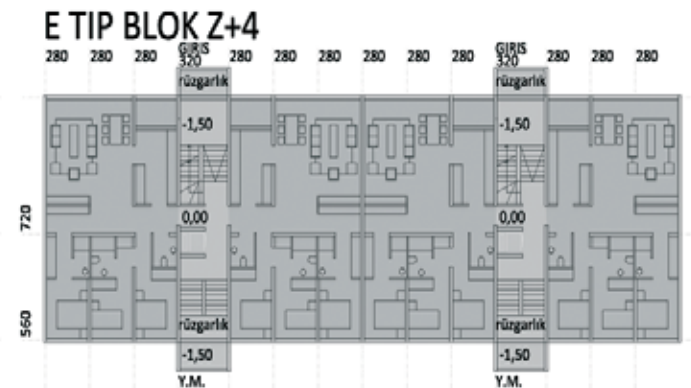
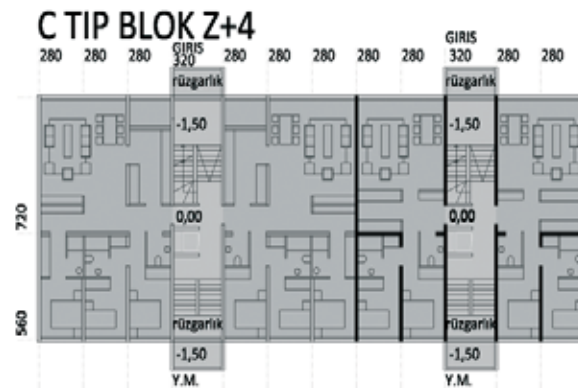
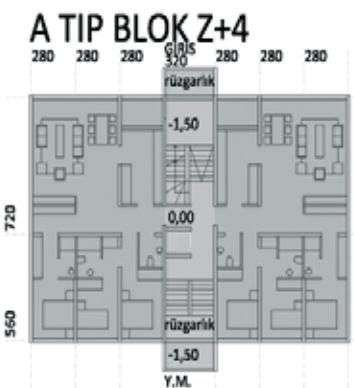
Müellifler: **Mehmet Zafer Ünal** YTÜ, Danışman: **Bike Ünal**, **Yunus Engindeniz**

86 Nolu Proje Jüri Raporundan

“Öneri kentsel tasarım, bir kentsel gridal taban üzerine oturabilen çeşitli yapı tipolojileri (avlulu kare, avlulu U, çizgisel, nokta kare ve nokta dar dikdörtgen yapı tipleri vb.) ile konut mimarisi olanaklarını tartmakta ve bunların sonuçlarını tartışmaya açmaktadır. Ana yeşil aksların oluşturulması da kendi mantığı içinde geliştirilmiştir.”

“Yapılar, çeşitlilikleri ve sadelikleriyle yarışmanın amaçlarını yerine getirmektedir. Evlerin hemen hepsi alt ve orta gelir gruplarına hitap eden plan ve ifadelere sahiptir. Çoğu her iki yöne bakacak şekilde tasarlanmış olup, doğal havalandırma, aydınlatma sorunlarını en aza indirmiş, kullanıcılarına bağımsız ve mahrem olabilmek fırsatlarını tanımıştır.”

“... girişlerden asansörlere ulaşım ve bahçelere geçiş yarım kat çıkıp yarım kat inerek mümkün olduğu için engelsiz yaşam açısından sorun oluşturmaktadır.”

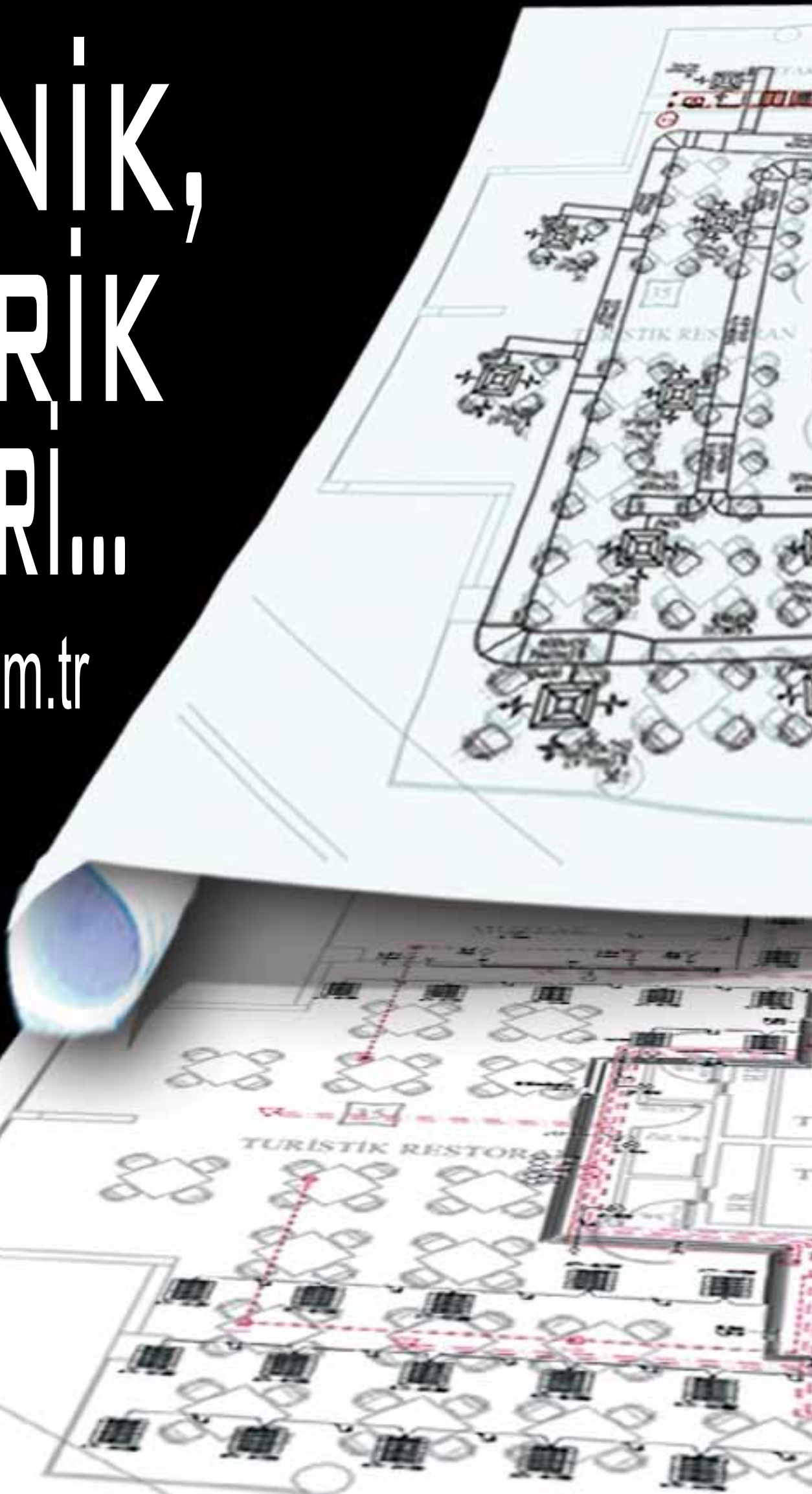
MEKANİK, ELEKTRİK PROJELERİ...

www.proturk.com.tr

0 (312)

472 72 19

ÇETİN EMEÇ BULVARI
1314. CAD. 1332. SK.
NO: 12/5
ÖVEÇLER / ANKARA
TEL: 0 312 472 72 19
FAKS: 0 312 472 76 40

REFERANSLAR;

- * Gürcistan,Batum Medea Radisson SAS Hotel (5 Yıldızlı) ,
- * Afganistan,Celalabad Uluslararası Polis Birliği
- * Irak - Bağdat, Al Razi Hastanesi
- * Afganistan - Kabil, Afgan Polis Birliği
- * Afganistan - Kabil Yıldız Residans
- * Afganistan - Kunduz, USA Army Corps
- * Afganistan - Tarin Kowt Avusturalya Ordusu Kampı
- * Afganistan - Kabil Otel (4 yıldız)
- * Irak - Erbil Emerald Bank
- * Azerbaycan - Sabirabad Spor Kompleksi
- * Romanya - Bükreş Basic A Residence
- * Ukrayna - Kiev Volvo - Ford Plaza
- * ENERJİSA Bandırma Doğalgaz Kombine Çevrim Santrali
380 Kv Şalt Tesisi
- * BORASCO Bandırma Rüzgar Enerjisi Santrali
154 Kv Şalt Tesisi
- * TUBİTAK-MAM-Kimya Enstitüsü Laboratuvarları
- * A.Ü. Onkoloji Ana Bilim Dalı Hastanesi
- * T.C. Devlet Malzeme Odası
- * Ankara Platin Tower
- * Ankara North Star AVM
- * Ankara Eryaman AFN AVM
- * ASKİ - Saray Merkez Atık Su Arıtma Tesisi
- * ASKİ - Kazan Merkez Atık Su Arıtma Tesisi
- * T.C. Tapu Kadastro Bölge Müdürlüğü
- * T.C. Yargıtay Başkanlığı
- * MKEK - Kırıkkale Prınç Fabrikası Giriş Kontrol Binası
- * İstanbul Rüştü Bey İş Merkezi
- * Trakya Çimento Fabrikası
- * Ankara, Teras Evler
- * Ankara Körfez Lokantası
- * Kargın Alçı Fabrikası
- * Mitek Çelik Fabrikası
- * Daha fazlası için www.proturk.com.tr

PROTURK

MÜHENDİSLİK

MİMARLIK İNŞ.BİLEML.MAD.DİŞ TİC.PAZ. SAN. TİC. LTD. ŞTİ.

BİR KENTSEL GELİŞİM DENEYİMİNDEN NOTLAR

DUBAİ 2009

Dubai'nin mimarlar için en ilgi çekici tarafı, 21.yüzyıla ait büyük ölçekli kentsel planlama ve tasarım projelerinin, nerede ise boş bir kanvas üzerinde gerçekleştirilmesi deneyiminin adeta bir laboratuvar çalışması gibi, yerinde incelenebilmesi imkanı. Bu derecede serbest bir çalışma ortamı, şu anda ne Avrupa'da, ne de Amerika'da mevcut; benzer bir kentsel planlama sürecinin sadece Çin'de devam etmekte olduğunu biliyoruz.

Dubai ile ilk temasınız, SOM tarafından projelendirilen havaalanı terminal binasının bagaj alım holünde gerçekleşiyor; pek çok terminalde rastlanmayacak kadar şık ve iyi aydınlatılmış olan mekana girince Dubai hakkındaki ilk izleniminiz de oluşuyor. Ardından, büyük bir alışveriş merkezi veya Arapların deyimi ile "souk" niteliğindeki terminalin içinde yürürken, elektronikten yiyecek ve giyecek dükkanlarına kadar her şeyin bulunduğu bu büyük yapının, Dubai'nin Ortadoğu'da üstlendiği rolü çok iyi temsil ettiğini hissediyorsunuz. Devamlı yapılan ilavelerle büyüyen terminalden çıkıp, sizi almaya gelen son model limuzin ve iyi derecede İngilizce konuşan Mısırlı şoförünüz ile otelinize giderken, gecenin içinde, kentin temizliğini, aydınlığını, yollarının genişliğini, gecenin o saatinde bile hızla akan trafiği, cadde boyunca sıralanan yüksek yapıların ve palmyelerin yarattığı koridor hissini ve nihayet uzaklarda gökdelenlerin oluşturduğu yapı kümelerinin ışıklandırılmasını, inşaat vinçlerinin çokluğunu algıyorsunuz; bu da size nasıl bir yere geldiğinizin ipuçlarını vermeye devam ediyor. Otelinize varınca, son derecede göz alıcı biçimde dekore edilmiş; pahalı malzemelerin ve su ögesinin bolca kullanıldığı, iyi tasarlanmış ambiyans aydınlatması ile lobinin, mimar gözü ile ne kadar zevksiz -nerede ise "kitsch"- olduğuna tanık oluyorsunuz. Ancak, çoğunluğunu Hintli, Mısırlı, Uzakdoğulu veya Afrikalıların oluşturduğu, her biri gayet akıcı İngilizce konuşabilen, saygılı, işini bilen güler yüzlü personelin varlığı size her şeyi unutturuyor. Artık Dubai'desiniz; welcome!

1.4 milyon nüfusa sahip olan Dubai, Birleşik Arap Emirlikleri'ni oluşturan yedi emirlikten -Abu Dhabi'den sonra- en büyüğü. 20. yüzyılın başlarında, kendi yerli halkından başka kimse'nin yerleşmeyi düşünmeyeceği, çölün kenarında bir balıkçı kasabası olan Dubai, o zamanki fotoğraflarından anlaşıldığı kadarı ile, yer yer kumlarla dolmuş, ancak ufak teknelerin girebildiği Dubai Deresi'nin (Khor Dubai) iki yakasında kurulmuş.

01

02

Aynı zamanda bir korsan yatağı olan Dubai Deresi boyunca oluşan ilk kasaba yerleşimi, şimdiki Deira bölgesinin oluşturduğu alanda yer almakta. İç mekanların doğal olarak serinlemesini sağlayan rüzgar kuleli geleneksel evler, çarşı ve limandan oluşan Dubai'nin asıl nüfusunu Bedeviler oluşturmuş. Ayrıca, yerleşik bir İranlı tüccar nüfusu da mevcutmuş.

Coğrafi konum olarak stratejik bir noktada bulunan Dubai'nin, İran, Mısır, Hindistan ve Doğu Afrika ülkeleri ile eskiden beri sıkı bağları var. Ancak, Dubai'nin asıl gelişmesinin son yirmi yıl içinde olduğu söylenebilir. Özellikle 1970'lerin sonunda İran-İrak savaşı sırasında Körfezin dış dünya ile tek bağlantı noktası Dubai limanı oldu. Bu arada petrolün bulunması da gelişmeyi hızlandırdı. Dubai'yi yöneten Maktoum ailesi, kısıtlı olan petrol rezervlerinin azalacağını da göz önüne alarak, gayrimenkul yatırıma ağırlık verdi.

Bugün Dubai'nin ana gelir kaynaklarını

- Gayrimenkul yatırımları ve satışları;
- Turizm (deniz, kum ve güneş) - özellikle Avrupa için - ölü mevsim sayılan geç sonbahar ve ilkbahar ayları arasında geçerli;
- Üstün evsafa konaklama tesisleri ve otellerin varlığı (örneğin Burj al Arab'ın standart oda fiyatı 1200 \$);
- Gastronomi, yeme ve içme olgusu-özellikle deniz mahsullerinin

bolluğu ve çeşitliliği;

- Zengin alışveriş ortamı;
- Ortadoğu'nun finans merkezi oluşunun getirdiği olanaklar;
- Petrol geliri (giderek azalsa bile),

oluşturmakta. Şu anda Dubai'de 45 milyar dolarlık inşaat devam etmekte, ancak global krizden dolayı, Şubat 2009 tarihi itibarıyla yatırımların %50'si durmuş vaziyette. Gayrimenkul piyasasında ise %60'a varan bir düşüş beklenmekte; bunun da en belirgin göstergesi, %50'ye varan personel azaltılması. Nitekim işsizlikten dolayı memleketlerine dönen yabancıların havaalanında yüzlerce aracı sahipsiz bırakıp terk ettikleri biliniyor... Abu Dhabi'nin şu anda Dubai'den ekonomik olarak daha iyi bir durumda olduğu, yatırımların da sürdüğü bir başka gerçek.

Dubai'nin gelişmesinde, buranın bir vergi cenneti ve serbest ticaret bölgesi olması rol oynamış. Bunu inşa edilen alışveriş merkezleri ile havalimanı terminalinde görmek mümkün. Arapların Bedevi kültüründen gelen girişimci ruhu ile ticari zekasını ve becerisini de unutmamak gerekiyor. Aile bazında girişimciliğinin ve Batı'da eğitim görmüş genç, yerli kuşağın da önemi vurgulanıyor. İnşa edilen gayrimenkulün çoğu, içinde oturmak için değil, bir "mal" olarak yeniden satılmak üzere satın alınıyor. Yerli aileler kalabalık bir genç nüfusa sahip; çoğunluğu yurt dışında okumuş olan bu paralı genç nüfusun konut ve işyeri ihtiyacı her gün artıyor.

03

04

05

06

07

- 02/ Dubai Marina
- 03/ Dubai Marina- Bina Bitişleri
- 04/ Jumeirah Beach- Bungalowlar
- 05/ Jumeirah Beach- Promenad
- 06/ Dubai Marina- Bina Bitişleri
- 07/ Dubai Marina- Bina Bitişleri

08

- 08/ Burj Dubai Kompleksi-Konutlar
- 09/ Burj Dubai (Mimari: SOM)
- 10/ Dubai Marina
- 11/ Dubai Mall

09

10

Aslında, Dubai'nin, Hindistan, Mısır, İran, diğer Arap ülkeleri ve hatta Avrupa'dan 2. konut sahibi olmak isteyen bir kesimin bu gereksinimini karşılayacak konut stokunu yetiştirebilmesi gerekiyor. Palmiye Adaları, Dünya Adaları gibi mega projelerdeki konutların nerede ise tümünün satılmış olmasına karşın, buralarda oturan nüfusun az oluşu dikkati çekiyor. İnşaat, servis, turizm ve finans sektörlerinde çalışmak üzere gelen nüfusun, çoğunlukla aileleri ile geldikleri düşünülürse, Dubai'deki mevcut konut stokunun yanı sıra, konaklama, alışveriş, yemek, rekreasyon, kültür, eğitim, üniversite gibi temel gereksinimleri karşılamak üzere büyük çapta bir yapılaşmanın süregeldiği de izlenebiliyor. Dubai'de inşaatlarda çalışan nüfusun ¾ ü yabancılar; özellikle Sri Lanka, Filipinler ve Pakistan'dan gelenler çoğunlukta...

Dubai'nin gelişmesini Las Vegas ile karşılaştıran görüşler mevcut. Her iki kent 20. yüzyılın başında birer küçük kasaba iken, birinde petrol bulunmasının, diğerinde ise kumar olgusunun, bu kasabaların ani gelişimini sağladığı ve artık özelleşmiş birer yerleşim merkezinden ziyade, büyük birer kent niteliğini kazandıkları gözlemleniyor.

Dubai'nin gevşek dokulu bir arazi kullanım planı var. Buna tam anlamı ile bir master plan demek doğru olmayabilir; daha ziyade imar yönetmeliklerinin geçerliliği söz konusu. Kentin çoğunluğu 2 katlı, parsel düzeninde ayrıık nizam konutlardan oluşuyor. Dubai Deresi etrafında oluşmuş eski kent de gelişerek, halicin temizlenmesi ve derinleştirilmesi neticesinde, yoğun deniz trafiği olan bir liman haline dönüşmüş. Dubai Belediye binası, eski çarşı ve bazı önemli oteller ile ofis binaları bu bölgede bulunuyor.

Sheikh Zayed Caddesi, Dubai Deresini ve eski kenti, Burj Dubai İş ve Konut Merkezini, sahilde yer alan Jumeriah turizm ve rekreasyon şeridini ve Dubai Marina'yı birbirine bağlayan, üzerinde sayısız gökdelenin sıralandığı bir bulvar olarak önemli bir arter görevi üstlenmiş.

Dubai'nin yeni gelişme alanları, master planları yabancı firmalarca hazırlanmış, içinde alışveriş, konut ve ofislerin yer aldığı, nerede ise kendine yeterli birer kent içi yapı adası gibi ele alınmış. Tüm yeni yerleşim adalarının ortak özelliği, su olgusunun etrafında geliştirilmiş olmaları. Gerek Burj Dubai, gerekse de Dubai Marina'nın yerleşim planlarını kurgulayan ve yapıların ortasında yer alan su ögesi, Burj Dubai'de yapay bir derenin şişmesi ile oluşan büyük bir yapay göl gibi ele alınmışken, Dubai Marina'da denizin içeri alınması ile nerede ise bir lagün oluşturulmuş. Suyun denizden içeri alınması fikri pek çok projede tekrarlanan bir motif: Souk Medinat Jumeirah alışveriş merkezi ve otel kompleksinde de suyun etrafında dolaşan bir promenad ve buna takılan restoranlar ve cafeler, Dubai halkının suya olan düşkünlüğünü karşılayacak nitelikte mekanlar oluşturuyor. Hatta Burj al Arab Otelinin denizin ortasında yer almasını ve Palmiye Yerleşmesinin denizden kazanılmış alanların üzerine yapılmış olmasını da, suya olan yakınlığın çekiciliğine bağlamak mümkün. Şüphesiz, özellikle Palmiye Adalarının tasarlanmış olmasında, esasen kısıtlı olan Dubai sahilinin yapay bir şekilde uzatılması ve böylece denize ulaşım imkânının daha geniş bir nüfusa tanınması fikri de çok önem taşıyor.

Burj Dubai, Dubai'nin en yeni ve en büyük alışveriş merkezi olan Dubai Mall, konut blokları ve iş merkezini oluşturan ofis binaları ile tamamlanma yolunda. Dünyanın en yüksek yapıları olan Burj Dubai, SOM tarafından tasarlanmış bir gökdelen. Tüm master plan, daha önce belirttiğim gibi yapay bir su yüzeyinin etrafında oluşmuş. Alçak konutlar ve Dubai Mall'da Arap mimarisinin esintilerini taşıyan, genellikle kemerli ve süslemeye ağırlık verilmiş bir stil benimsenmiş; bu mimari gerek tek renk kullanımı, gerekse de motiflerin tekrarlanması sayesinde gözü rahatsız etmiyor; hatta Türkiye'deki son devirde moda olan yoz "Selçuklu" tarzının canlandırılması çabalarını hatırlayınca, böylesi bir stilin iyi bir örneğini görmek ilginç olabiliyor. Bu mimari, post-modernizmin en canlı olduğu 1980'lerde, örneğin Fas'ta çok yaygındı. Orada bunun çok başarılı örneklerini gördüğümüzü hatırlıyorum.

Dubai'nin diğer ucunda, güneyde yer alan Dubai Marina, halen devam eden inşaatları ile büyük bir iş ve konut merkezi. Burada da su, merkezin kurgusunu oluşturuyor. Suyun kenarında yer alan promenad, arkasında az katlı konutlar, onların altlarında cafe, restoran ve dükkanlar, geri planda ise çok katlı konut ve ofis blokları yer alıyor.

12

13

- 12 / Dubai'nin Planı
- 13/ Burj Al Arab Hotel
- 14/ Burj Al Arab-Atrium
- 15/ Atlantis Hotel
- 16/ Burj Al Arab-Asansör kapısı

14

Gerek Burj'da, gerek Marina'da sosyal hayat yoğun. Cafe ve restoranlar, dış mekanlara canlılık getiriyor. Ancak muhtemelen yazın sıcak aylarında, sadece gece aynı canlılığı görmek mümkün olacaktır. Marinadaki çok katlı yapıların en belirgin özelliği, bina tepelerinin bitişine verilen önem; her yapının bitişi, özenle ve ayrı bir tasarım sorunu olarak ele alınmış.

Dubai'nin sahil şeridi-Jumeirah- tam bir turizm cenneti. Lüks otelleri, villaları, alışveriş merkezleri, nefis plajı ve tertemiz türkuaz renkli sığ denizi ile aileler için bulunmaz bir tatil beldesi. Bu kısımdaki oteller genelde büyük yatak kapasitesine sahip. Oteller ve villalar (bungalow diye de adlandırılabilir), birbirlerine, sahile paralel giden bir yaya yolu ile bağlanıyor. Eğer buradaki bir otelde kalmıyorsanız veya bungolowlarda oturmuyorsanız, bu yolu kullanmanız olanaksız. Hatta Souk Madinat Jumeirah denen eski şehirdeki tarihi kapalı çarşı benzeri alışveriş merkezinden bile bu yola geçmek kontrollü; sadece otel müşterileri geçebiliyor. Turistik alanlar dâhil tüm kentte güvenlik önlemlerinin yaygınlığı dikkat çekici.

Bu sahil şeridinin üstünde 3 önemli otel bulunuyor: Burj al Arab, Jumeirah Beach ve Madinat Jumeirah. İlk iki otel modern mimari çizgileri taşıırken, Madinat Jumeirah, daha önce bahsettiğim gibi, yerel mimari öğeleri içeriyor; o kadar ki, geleneksel Dubai evlerinde kullanılan ve odaların serin kalmasını sağlayan rüzgar kuleleri burada bir "leitmotiv" olarak tekrarlanıyor. Otelin önündeki büyük su yüzeyi, otelin hemen yanında yer alan ve aynı mimari tarz ile tasarlanmış olan Souk Madinat Jumeirah çarşısını bağlıyor. Tam anlamıyla bir "kapalı çarşı" temasını işleyen Souk Madinat Jumeirah, gerek iç mekan tasarımı, gerekse dış mekanların yapı ile bütünleşmesi açısından çok başarılı. Özellikle geceleri, hem çarşı, hem de çarşının alt kotlarında yer alan su boyu promenadı ile bütünleşen restoran ve kafeler, yabancı ve yerli halk tarafından yoğun olarak kullanılıyor. Şehrin genelinde yayalara ayrılmış herhangi bir alan olmadığı için, yeni planlanan merkezlerde su ile yayanın birlikteliğine özen gösterilmiş; su kenarında yaratılan yaya sokakları, cafe ve restoranlarla birlikte, buralara müthiş bir canlılık getiriyor. Yayalar için yaratılan diğer bir alan ise alışveriş merkezlerinin içleri; Türkiye'de olduğu gibi, insanların sosyalleşmek ve rahatça gezinebilmek için bu yapılara doluşmaktan başka bir alternatiflerinin olmadığı açık. Aslında Dubai'nin içi tümüyle araç trafiğine teslim olmuş durumda; öyle ki bir caddede karşıdan karşıya geçmek nerede ise imkansız. Kaldırımlarda yürüyen insanları sadece eski Dubai'de görmek mümkün. Eski Dubai tümüyle, 1960'lardan kalma, 5-6 katlı yapılardan oluşuyor. Trafik arterlerinde görülen alt geçitlere baktıkça Ankara'daki alt geçitlerin de (kullanılan duvar fayanslarına kadar) nerelerden esinlendiği belli oluyor.

Sahilde otelleri birbirlerine ve plajlara bağlayan yaya yolu, aynı zamanda acil girişler için de geniş tutulmuş. Otellerin "buggy" denen elektrikli, en fazla 6 kişiyi taşıyan minik araçları, bir yerden diğerine yorulmadan gitmek isteyenleri ücretsiz taşıyor.

Sahil şeridi üzerinde yer alan diğer iki otelden Jumeirah Beach, kıvrılan yüzeyi ile tanıdık bir yapı. Otelin dışarıdan algılanan plastiği güçlü formuna karşın, iç mekanları aynı espriyi yakalayamıyor. Küçük bir lobisi ve hiç de başarılı olmayan atriumuna karşılık, nispeten daha makul fiyatı ve zengin servisleri ile Jumeirah Beach Hotel, özellikle çocuklu Avrupalı aileler için oldukça popüler; ayrıca tam karşısında, denizin ortasında bulunan Burj al Arab'a gücü yetmeyenlerin de kalabilecekleri iyi bir alternatif.

Tasarımı İngiliz Atkins firması tarafından gerçekleştirilen Burj al Arab, aynen Sydney Opera Binası gibi, inanılmaz bir estetiğe sahip; bakmaktan sıkılmayacağınız, belleklerde yer edecek, simgesel gücü çok yüksek bir yapı. Tüm iyi binalarda olduğu gibi, barındırdığı oda sayısına ve her göreni etkileyen yüksek atriumuna karşın, dışarıdan mütevazı bir görünüşü var. Dubai'nin simgesi haline gelen Burj al Arab, dışarıya verdiği modernist yüzünün aksine, iç mekanda oldukça kitsch; aşırı canlı renklerin ve en pahalı malzemelerin yan yana getirildiği, kısmen art deco, kısmen post modern, kısmen de yerel öğelerin bolca kullanıldığı bir palet sunuyor. Bunda İngiliz mimarı suçlamak pek mümkün değil; projesinde çok sade ve beyaz olan iç mekânın Şeyh tarafından bitmemiş bir iç mekân olarak algılanıp, bugünkü haline dönüştürüldüğü biliniyor.

17

19

18

20

21

- 17/ Madinat Jumeirah Çarşısı
(Souk Madinat Jumeirah)
- 18/ Madinat Jumeirah Çarşısı, İç Sokak
- 19/ Madinat Jumeirah Çarşısı'nda Gece Hayatı
- 20/ Madinat Jumeirah Çarşısı- Geleneksel Rüzgar
Kuleleri'ne Gönderme
- 21/ Dubai Uluslararası Hava Terminali
- 22/ Jumeirah Beach Hotel
- 23/ Burj Al Arab'dan Dubai ve Jumeirah Beach
Hotel'in görünüşü

Ancak kitsch'in doruk noktasını, yeni açılan ve Palm Jumeirah olarak bilinen Palmiye Ada yerleşmesinin sahile en uzak uç noktasında yer alan Atlantis Otel'i'nde görmek mümkün. Bu yapı hem formu, hem de iç mimarisinin zevksizliği ile görmeye değer. Atlantis'in mimarisi, tüm Palmiye Adası'nın üzerinde yer alan konutlarda hakim olan yerel/post-modern mimarinin varabileceği en uç nokta. Tüm yeni otellerde ve AVM'lerde moda olan akvaryumların belki de en büyüğü, bu yapının alt ve üst lobilerini düşeyde bağlıyor. Otel, tasarımında "Kayıp Şehir Atlantis" teması ile yola çıkılmasına karşın, benzer bir concept ile Güney Afrika'da Sun City'de yapılan "Palace of the Lost City" nin ihtişamını, çekiciliğini veya esrarlı duruşunu yakalayamadığı da kesin.

Gerek Atlantis, gerekse de Burj al Arab'da karşılaştığınız yerli ve yabancı turistlerin büyük çoğunluğu, bu otelleri gezip görmek için geliyor; hatta Burj al Arab'ın özel gezi saatleri bile var!

Dubai'nin mimarlar için en ilginç olan tarafı, 21.yüzyıla ait büyük ölçekli kentsel tasarım projelerinin, nerede ise boş bir kanvas üzerinde gerçekleştirilmesi deneyiminin, bir laboratuvar çalışması gibi, yerinde incelenebilmesi imkanı. Bu derecede serbest bir çalışma ortamı, ne Avrupa'da, ne de Amerika'da mevcut; benzeri bir kentsel planlama sürecinin şu anda Çin'de devam etmekte olduğunu biliyoruz. Bu çevrelerin yaratılmasındaki finansal gücü ve organizasyonu da yadsıyamayız.

Netice olarak, Türkiye'de alışık olmadığımız ölçeklerde ve detayda hazırlanıp uygulanan bu projeleri yerinde incelemenin, mimarların mesleki eğitimi açısından ne kadar önemli olduğunu Dubai'de daha iyi kavırıyorsunuz...

İlhan Kural - Nerkis Kural

Journal of Serbest Mimar – Number 03/Haziran 2009
Summary

We are glad to meet you again in the 3rd issue of the Journal of Serbest Mimar.

As in our previous issues, there are selected projects of various features and functions on the “desktop” whose designs have newly finished or still in the stage of designing.

In this issue, there will be a section named “From the Agenda of Architects” where we think of communicating events attracting attention in the field of architecture. The subjects of the first issue are formed 1/10 market researches of students from Gazi University, Department of Architecture and programs on architecture prepared together by the İstanbul SMD and NTV.

By this issue, there will be a new section title named “Copyright – Law”. We see that many of the estate owners do changes on the buildings which are not appropriate for the Project without consulting the experts and sometimes we watch them on the visual or written media. In order to form an awareness on this issue and evaluate the processes in terms of copyrights, before and after photos belonging to the buildings and information about them will be included in this section. The first buildings of “Copyright-Law” are the old Emlak Bank Building in Ankara Kızılay and MSB Student Dormitory Building in Ankara Tandoğan Avenue.

You will find the Atatürk Park, Culture and Congress Center Building which we consider that they will contribute much with the alternative external view in the formulation of urban life besides positive contributions to the cultural lives of Mersin people and people living in the region, and Kayseri Kadir Has Stadium attracting attention with its architectural solutions and being one of the structures not on the agenda of our country frequently in terms of designs in the “new” section.

the abroad project studies of the Turkish Architectures, which is interrupted from time to time because of the economic crises going on nearly for 20 years' form the subject of “file” in this issue. In addition to a round table meeting where all the problems during this period which cannot be considered short are discussed in detail, the professional experiences of the architects are communicated here which is also enriched by the selected projects.

TOKİ (Head of Public Housing Administration) which we criticize for years due to their construction of unhealthy environments, concluded the Architectural Idea competition on “Residence Design” for İstanbul Kayabaşı Region during may last month as if they have become aware of the problems caused by their applications. This behavior we consider to be a very positive decision, made 90 projects participate in the competition and awarded living environments having rich and different alternatives. You will find this competition in the “competition” section which is interesting with different architectural solution.

İlhan Kural will inform us about the province of Dubai which is on the agenda with the designs of the star architects and with the power of money in the “We were there” section together with the observations, views and documents.

Июль 2009 года, 3- ий номер журнала Свободный Архитектор.
СОДЕРЖАНИЕ

В данном номере, как и в предыдущих номерах журнала занимают место проекты, разработка которых завершена недавно или проекты, находящиеся на стадии разработки.

В данном номере журнала появилась новая рубрика под названием «Архитектурный ежедневник», в котором мы планируем знакомить Вас с интересными событиями в сфере архитектуры. Под данной рубрике в этом номере журнала опубликованы очерк о макетных работах, выполненных в масштабе 1:10 студента отделения архитектуры университета Гази и очерк о телепередаче посвященной архитектуре, подготовленной совместно с каналом НТВ и ассоциацией свободный архитектор.

В разделе «Поздравления» напечатан очерк о проектах аэропорта Эсенбога г. Анкары, торговых центров Джепи, Панора г. Анкары и здание административно торгового комплекса Метрополис в г. Москва, которые заслужили премии различных международных организаций.

В данном номере журнала мы также начинаем новую рубрику под названием «Применение –право». Владельцы недвижимости часто выполняют изменения в проекте здания, не имея на то разрешения авторов проекта, часто репортажи о подобных случаях появляются в средствах массовой информации. В данной рубрике с целью ознакомления и пробуждения сознательности общественности, также с целью защиты авторских прав публикуются фотографии и информация о некоторых зданиях, где указаны изначальный вид здания и здание после выполнения корректировок. В данном номере публикуем фотографии старого здания Банка Недвижимости, расположенного в районе Кызылай г. Анкары и здания общежития министерства гражданской обороны на площади Тандоган г. Анкары.

Альтернативные наружные здания таких сооружений как парк Ататюрк, центральное здание для проведения Конгресса, наряду с положительным влиянием на культурную жизнь жителей города Мерсина и его окрестностей, также оказывают положительное влияние на архитектуру города. В новом разделе также ознакомитесь с проектом стадиона в г. Кайсери им Кадир Хас, который привлекает внимание архитектурными решениями и также решениями несущих конструкций,

Реализуемые за рубежом проектные работы турецких архитекторов добились постоянства, не смотря на приостановки, которые случаются, время от времени по причине экономических кризисов, продолжающихся на протяжении 20 лет. Под данной рубрикой наряду с заметками о дебатах за круглым столом за которыми обсуждаются проблемы архитекторов на протяжении данного немалого промежутка времени, мы предлагаем Вашему вниманию отрывки проектов с заметками для ознакомления

В результате быстрого строительства жилых комплексов образовалось неблагоприятная экологическая обстановка за что мы критиковали Управление министерства жилищного строительства и словно осознавая сделанные в прошлом ошибки производства и прислушиваясь к критике Управление министерства жилищного строительства в мас нынешнего года завершил конкурс архитектурного решения «Проектирование жилых комплексов» для района Каябашы г. Стамбул. Участие на конкурсе более 90 проектов и на наш взгляд завоевало богатую альтернативными

Рассказ о городе Дубайи, всегда находящийся на первом плане благодаря силе денег и работам знаменитых архитекторов под рубрикой Ильхан Курал «Были там».

مجلة المعماريين الأحرار – العدد (3) / حزيران 2009

ملخص

نشعر بالسعادة بالتقائنا بكم مرة أخرى في العدد (3) من مجلة المعماريين الأحرار

مثلاً هو في الأعداد السابقة التي قمنا بإصدارها؛ يتضمن قسم المقرأ من عددنا هذا مقتطفات مختارة مختلفة بوظائفها وخصائصها عن تلك المشاريع المكتمل تصميمها مجدداً أو التي مازالت في مرحلة التصميم.

سوف يكون هذا العدد مؤلفاً من قسم يتحدث عن أحداث لافتة للنظر في مجال العمارة التي نود التحدث عنها تحت اسم "من مستجدات أعمال العمارة". تتألف مواضيع القسم الأول من أعمال مجسمات 1/10! قام بها طلاب قسم العمارة في جامعة الغازي و من برامج معمارية قام بتحضيرها جمعية SMD اسطنبول مع NTV.

اعتباراً من هذا العدد، سوف نقوم بتطوير قسماً جديداً تحت عنوان "التأليف - الحقوق". من خلال إطلاعتنا وخبرتنا ومتابعتنا لوسائل الإعلام المرئية و الكتابية، نرى أن أصحاب الأموال يقومون في معظم الأوقات بعمل العديد من التغييرات الغير متوافقة مع آلاف المشاريع دون استشارة المهندسين الذي قاموا بالتخطيط لمشروع البناء. من ناحية أخرى سوف يكون هذا القسم محتوياً على صور فوتوغرافية سابقة و جديدة عائدة للبناء، يكون الغرض منها تنبيه الرأي العام و توعيته في هذا الخصوص و أيضاً تقويم و حماية حقوق التأليف. أول الأبنية التي سيتم التطرق إليها في قسم "التأليف – الحقوق" هي مبنى بنك الأملاك القديم القائم في منطقة الفيزيلاي في أنقرة و أيضاً مبنى الطلاب المهجي لوزارة الدفاع الوطني الموجود بجوار ميدان تان دوغان في أنقرة.

بجانب المساهمة الإيجابية التي قام بتقديمها أهل مرسين و المجتمع الرفي في سبيل التطور الثقافي، سوف تجدون في هذا القسم "الجديد" نبذة عن حديقة أتاتورك و المركز الثقافي و مركز المؤتمرات و ملعب قادر هاس في قيصري، الملفت للانتباه بتكوينه المعماري و تكوينه للنظام الحامل، الذي يعد من مجموعة الملاعب الرياضية الغير وارد تصميمها بكثرة في بلادنا و التي نؤمن بأنها أحد المساهمات المهمة و الأماكن الخارجية البديلة التي تقدمها المدينة من أجل تكوين الصورة الحديثة للمدينة.

يشكل موضوع "الملف" في هذا العدد، أعمال المشاريع التي يقوم بها المعماريين الأتراك في خارج البلاد من أجل تأمين الإستمرارية، و ذلك على الرغم من تعرضه من وقت لآخر للإنقطاعات الناجمة عن الأزمات الاقتصادية المستمرة منذ 20 سنة تقريباً. بجانب أعمال الطاولة المستديرة التي يتم فيها مناقشة جميع المصاعب التي تعيشها في هذه الفترة الزمنية التي لا يمكن اعتبارها قصيرة، تم تزويد هذا القسم بمقتطفات مختارة عائدة إلى النصوص و المشاريع التي تعبر عن الخبرات المهنية للمهندسين المعماريين.

خلال شهر مايو الماضي تم الإعلان عن نتيجة مسابقة مشروع الأفكار المعمارية "تصميم الوحدات السكنية" لمنطقة قايا باشي في اسطنبول التي قامت رئاسة توكي (رئاسة إدارة المجمعات السكنية) التي سبق و أن واجهت انتقادات من طرفنا بسبب فعاليتها طوال السنوات الماضية في إنتاجها السريع للوحدات السكنية و تشكيلها لأوساط غير سليمة، الأمر الذي قد يعطي انطباعاً عن إدراكها للمشاكل الناجمة عن تطبيقاتها الماضية و أخذها بعين الاعتبار للانتقادات التي واجهتها بخصوص ذلك. نحن نعتبر ذلك بمثابة قرار إيجابي جداً، تم من خلاله منح الأوساط المعيشية و الإجتماعية حلول مختلفة غنية بالعديد من البدائل تم تقديمها في 90 مشروعاً شارك في المسابقة. سوف تجدون في هذه المسابقة "المنافسة" العديد من الإبداعات المعمارية المختلفة.

سوف يقوم إلهان كورال تحت شعار "كنا هناك" بإبلاغنا عن مشاهداته، وجهات نظره و وثائقه المتعلقة بمدينة دبي الداخلة دائماً ضمن جدول أعمال التصميم المعمارية التي كانت نتيجة قوة السيولة المالية و معماريين النجمة.

ABONELİK FORMU

Adı / Soyadı : _____
Mesleği : _____
Çalıştığı Kurum : _____
Görevi : _____
Unvanı : _____
Posta Adresi : _____
Posta Kodu : _____ Semt : _____ Şehir : _____
Telefon : () _____ Faks : () _____
E-Posta : _____@_____ URL : _____

☐ İlk Abonelik ☐ Abonelik Yenileme
☐ 6 sayılı abonelik - 30 TL
Fatura Bilgisi ☐ Adıma fatura istiyorum ☐ Firma adına fatura istiyorum
Firma Adı : _____
Adres : _____
Vergi no : _____
Vergi Dairesi : _____

ÖDEME BİLGİLERİ

- ☐ Posta havalesiyle ödeme (Ödeme yaptığınız belgeyi bu form ile birlikte yollayınız).
☐ Banka havalesiyle ödeme (Ödeme yaptığınız belgeyi bu form ile birlikte yollayınız).
☐ Kredi kartı ile ödeme. ☐ Visa ☐ Master Card

Kart No:

BANKA HESAP BİLGİLERİ

Garanti Bankası - Tunalı Hilmi Şubesi
Şube Kodu : 107
Hesap No: 629 79 12

Son Kullanma Tarihi: / İmza: _____

Reklam İndeksi

APC TASARIM 16

AŞAN GRANİT MERMER 77

ATEMPO 43

BAUMIT 41

DETAŞ A. KAPAK

EG – EMİN GÜRKÖK GRUP..... 78

EKİN OTOMATİK KAPL..... 75

FOİ FİBER OPTİK 22

GENTAŞ 40

KARAT MERMER 23

KURGU END. ÜRÜN. MOB. Ö.K. İÇİ

MASOFİS 10-11

MAYIS YAPI 1

MOREN GRANİT MERMER 76

ÖZBEKOĞLU 17

PALET PASTANESİ A.K. İÇİ

POZİTİF GRUP 27

PROTÜRK 106-107

SİFONİK 42

UTT İNŞAAT, DEVI 120

UTT İNŞAAT, GERFLOR 26

ELEKTRİKLİ KAR BUZ ENGELLEME VE ZEMİNDEN ISITMA SİSTEMLERİ

UTT

Uğur Mumcu Cad. No.97/9 06700 G.O.P. / ANKARA
Tel: +90 312 446 1635 - 446 1655 Fax: +90 312 446 8779

YAZ AŞKI!

YAZIN TADINI ÇIKARTMAK İSTEYENLERE,
PALET LEZZETİ İLE DİYET ÇİKOLATA.

P A L E T

ANKARA

www.paletpastanesi.com

G.O.P

Horasan Sokak No: 2 Gaziosmanpaşa - ANKARA
Tel: (312) 437 20 21 - 437 55 65 Fax: (312) 447 54 83

OR-AN

Ferit Recai Ertuğrul Cad. No: 2 Türk Japon Vakfı Or-an - ANKARA
Tel: (312) 490 29 29 - 490 29 50 Fax: (312) 490 29 50

info@paletpastanesi.com